

**PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

Cizinci na území MČ Praha 7 – analýza stavu

Výzkumná zpráva

Praha 2021

Hlavní řešitel: Prof. RNDr. Luděk Sýkora, Ph.D.

Autorský tým: Luděk Sýkora, Ekaterina Ignatyeva, Tomáš Brabec

Předkladatel:

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Albertov 6, 128 43 Praha 2

Cizinci na území MČ Praha 7 – analýza stavu

Výzkumná zpráva

Autorský tým: Luděk Sýkora, Ekaterina Ignatyeva, Tomáš Brabec

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje,
Centrum pro výzkum města a regionů (CVMR), www.natur.cuni.cz

**PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

cvmr

centrum pro výzkum
měst a regionů

„Cizinci na území MČ Praha 7 – analýza stavu“ byla vypracována v rámci projektu "Podpora integrace cizinců na území MČ Praha 7 v roce 2020", který realizoval Úřad městské části Praha 7 s finanční podporou Ministerstva vnitra ČR.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

© Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, 2021

Obsah

1	Východiska a cíle výzkumu	6
2	Počet a struktura cizinců v MČ Praha 7 v kontextu Prahy.....	8
2.1	Zdroje dat.....	8
2.2	Vývoj počtu cizinců v Praze.....	9
2.3	Pozice Prahy 7 v rámci Prahy – populační vývoj a počet cizinců.....	14
2.4	Struktura cizinců z hlediska státního občanství	18
2.5	Struktura cizinců podle věku a pohlaví.....	20
3	Rozmístění cizinců v městské části Praha 7 a hodnocení segregace.....	25
3.1	Prostorová nerovnoměrnost v rozmístění cizinců v městské části Praha 7.....	25
3.2	Identifikace lokalit koncentrace cizinců v městské části Praha 7.....	26
3.3	Vývoj rozmístění cizinců v MČ Praha 7 mezi lety 2012 a 2019	32
4	Děti a žáci cizinců ve školských zařízeních v Praze a v MČ Praha 7.....	38
5	Vnímání rizik a potenciálů ve vzájemném soužití majoritní společnosti a cizinců.....	42
5.1	Vnímaná rizika a problémy v soužití.....	42
5.1.1	Rizika a problémy v soužití dle sociálních a demografických skupin cizinců	42
5.1.2	Rizika a problémy v soužití podle lokalit, témat a aktivit.....	44
5.1.3	Rizika a problémy v činnosti institucí	46
5.2	Potenciály a pozitivní stránky soužití.....	52
5.2.1	Potenciály a pozitivní stránky soužití podle sociálních skupin	52
5.2.2	Potenciály a pozitivní stránky soužití podle témat a aktivit.....	53
5.2.3	Potenciály a pozitivní stránky v činnosti institucí	55
5.3	Vyhodnocení	57
5.3.1	Problémy a potenciály v soužití podle sociálních skupin	57
5.3.2	Problémy a potenciály v soužití podle lokalit, témat a aktivit.....	58
5.3.3	Pozitiva a problémy v činnosti institucí.....	58
6	Hlavní aktéři a jejich aktivity zaměřené na cizince na území městské části Praha 7	60
6.1	Instituce zaměřené na cizince na území městské části Praha 7.....	60
6.1.1	Instituce zabývající se integrací cizinců zřízené hlavním městem Praha	60
6.1.2	Městská část Praha 7 a instituce jí zřízené	61
6.1.3	Nevládní neziskové organizace a další instituce	62
6.1.4	Státní správa	63
6.2	Institucionální prostředí integrace cizinců na území městské části Praha 7.....	64
6.3	Shrnutí a vyhodnocení institucionálního prostředí a hlavních aktérů integrace cizinců.....	65
7	Shrnutí hlavních zjištění a doporučení vedení městské části Praha 7.....	66
7.1	Shrnutí hlavních zjištění	66
7.2	Doporučení vedení městské části Praha 7	68
8	Literatura a zdroje dat.....	72
9	Přílohy.....	75
	Příloha 9.1: Seznam účastníků diskuzního setkání.....	75
	Příloha 9.2: Seznam klíčových informátorů	76
	Příloha 9.3: Praha 7 - názvy ZSJ.....	77
	Příloha 9.4: Míry segregace: index segregace a index odlišnosti.....	80

Seznam obrázků

Obrázek 2.1: Vývoj počtu cizinců v Praze a Česku v letech 2001 až 2019.....	9
Obrázek 2.2: Počet cizinců podle občanství v Praze v roce 2002	10
Obrázek 2.3: Počet cizinců podle občanství v Praze v roce 2019	10
Obrázek 2.4: Vývoj počtu a podílu cizinců mimo EU na celkovém počtu cizinců v Praze a Česku v letech 2004 až 2019	11
Obrázek 2.5: Vývoj počtu obyvatel v Praze a v MČ Praha 7 v letech 2001 až 2019	14
Obrázek 2.6: Demografický vývoj v MČ Praha 7 v letech 2001 až 2019	15
Obrázek 2.7: Počet a podíl cizinců v pražských městských částech v roce 2019.....	16
Obrázek 2.8: Počet a podíl cizinců ze třetích zemí v městských částech Prahy v roce 2019	16
Obrázek 2.9: Vývoj počtu cizinců v MČ Praha 7 v letech 2012 a 2019	17
Obrázek 2.10: Struktura cizinců podle občanství v Praze v roce 2019	19
Obrázek 2.11: Struktura cizinců podle občanství v MČ Praha 7 v roce 2019	19
Obrázek 2.12: Věková pyramida cizinců a celkové populace v MČ Praha 7 v roce 2019: relativní zastoupení v kategoriích věku	21
Obrázek 2.13: Věková pyramida cizinců a celkové populace v MČ Praha 7 v roce 2019: porovnání celkových počtů v kategoriích věku	22
Obrázek 3.1: Typologie lokalit na základě úrovně koncentrace	27
Obrázek 3.2: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců v ZSJ MČ Praha 7 (2019).....	28
Obrázek 3.3: Počty, podíly a lok. kvocienty cizinců ze třetích zemí v ZSJ MČ Praha 7 (2019).....	28
Obrázek 3.4: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v MČ Praha 7 v roce 2019	31
Obrázek 3.5: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 7 v roce 2019.....	31
Obrázek 3.6: Vývoj počtu cizinců mezi lety 2012 a 2019 v ZSJ MČ Praha 7	33
Obrázek 3.7: Vývoj počtu cizinců ze třetích zemí mezi lety 2012 a 2019 v ZSJ MČ Praha 7	33
Obrázek 3.8: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců v ZSJ MČ Praha 7 v roce 2012	34
Obrázek 3.9: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců ze třetích zemí v ZSJ MČ Praha 7 v roce 2012	34
Obrázek 3.10: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v MČ Praha 7 v roce 2012.....	37
Obrázek 3.11: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 7 v roce 2012	37
Obrázek 4.1: Vývoj počtu a podílu dětí cizinců podle jednotlivých typů škol v Praze ve školních rocích 2016-17 až 2020-21	38
Obrázek 4.2: Žáci s odlišným mateřským jazykem v Praze a Praze 7	41
Obrázek 5.1: Modul Foreigners na internetových stránkách MČ Praha 7	47
Obrázek 5.2: Odkaz na „Informace pro cizince“ na webových stránkách MČ Praha 7	48
Obrázek 5.3: Informace pro cizince z Prahy 7	49
Obrázek 5.5: Facebooková stránka MČ Praha 7 ve vietnamštině	50
Obrázek 5.4: Hobulet: výběr zpráv v angličtině a ukrajinštině	51

Seznam tabulek

Tabulka 2.1: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v Praze v letech 2012 a 2019.....	12
Tabulka 2.2: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v Praze v letech 2012 a 2019 (seřazené podle dynamiky přírůstku)	13
Tabulka 2.3: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v MČ Praha 7 (2012-2019)	18
Tabulka 2.4: Věková struktura cizinců a populace celkem v MČ Praha 7 (2019)	20
Tabulka 2.5: Vývoj věkové struktury cizinců v MČ Praha 7 (2012-2019)	20
Tabulka 2.6: Počet mužů a žen a průměrný věk cizinců podle státního občanství v MČ Praha 7 v roce 2019	23
Tabulka 2.7: Složení cizinců podle věku a státního občanství v MČ Praha 7 v roce 2019.....	24
Tabulka 3.1: Indexy segregace a odlišnosti za ZSJ MČ Praha 7 v roce 2019 podle skupin z hlediska státní příslušnosti.....	25
Tabulka 3.2: Úrovně koncentrace sociálních skupin.....	26
Tabulka 3.3: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců v MČ Praha 7 (2019)	29
Tabulka 3.4: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 7 (2019).....	30
Tabulka 3.5: Vývoj počtu cizinců v Praze a Praze 7 (2012-2019).....	32
Tabulka 3.6: Změny v podílu cizinců na celkové populaci v Praze a Praze 7 (2012-2019).....	32
Tabulka 3.7: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců v MČ Praha 7 (2012)	35
Tabulka 3.8: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 7 (2012).....	36
Tabulka 4.1: Struktura žáků cizinců podle státního občanství na školách v Praze ve školním roce 2020-21	39
Tabulka 4.2: Počet a podíl žáků cizinců v základních školách v MČ Praha 7 ve školním roce 2020-21 .	40
Tabulka 4.3: Počet a podíl dětí cizinců v mateřských školách v MČ Praha 3 ve školním roce 2020-21.	40

1 Východiska a cíle výzkumu

Předložená výzkumná zpráva vznikla na základě poptávky a následně objednávky Úřadu městské části Praha 7¹. Výzkumná zpráva Analýza cizinců na území MČ Praha 7 představuje **první systematicky zpracovaný pohled na problematiku cizinců** v této městské části. **Cílovou skupinou byli cizinci ze třetích zemí a zemí EU** (včetně EHP a Švýcarska), kteří legálně pobývají na území České republiky a bydlí v městské části Praha 7 (mají povolení k trvalému, dlouhodobému, nebo přechodnému pobytu).

Ve výzkumu jsme se zaměřili na několik základních otázek, obdobně jako v dřívějších studiích pro městské části Praha 4, Praha 11 a Praha 5 (Sýkora a kol. 2015, 2016 a 2018).

Analýzu jsme zacílili na:

- kvantitativní přehled **počtu a struktury cizinců a vývoje mezi lety 2012 a 2019** v městské části Praha 7 v kontextu Prahy jako celku;
- analýzu **rozmístění cizinců** na území městské části k 31. 12. 2019/1. 1. 2020 a při porovnání s rokem 2012, a to s důrazem na hodnocení prostorových nerovnoměrností v rozmístění, identifikaci **územních koncentrací a vyhodnocení rizik segregace**;
- identifikaci **rizik a potenciálů v soužití** prostřednictvím témat, lokalit a skupin cizinců spojených s problémovými i pozitivními stránkami soužití mezi majoritou a cizinci a identifikaci **problémů a pozitivních příkladů v činnosti institucí** podílejících se na podpoře integrace cizinců;
- přehled a analýzu **institucionálního prostředí a hlavních aktérů**, kteří svojí činností ovlivňují život cizinců a soužití s většinovou populací;
- **shrnující vyhodnocení hlavních zjištění a doporučení vedení městské části** v oblasti soužití mezi majoritou a cizinci a integrace cizinců.

V Analýze cizinců na území MČ Praha 7 jsme k základnímu hodnocení využili **aktuální a podrobné údaje** o cizincích, které nám poskytlo Ředitelství služby cizinecké policie České republiky. Data nám umožnila **vyhodnotit aktuální stav** (k 31.12.2019, respektive k 1.1.2020) cizinců v městské části z hlediska jejich počtu, dále struktury z hlediska občanství, věku a pohlaví a v neposlední řadě geografického rozmístění a vyhodnotit změny v posledních pěti letech mezi rokem 2012 a 2019. Tato data rovněž umožnila vyhodnotit aktuální situaci z hlediska **územních koncentrací a prostorové segregace** cizinců.

V porovnání s analýzami pro městské části Praha 4, Praha 11 a Praha 5 jsme neprovedli šetření každodenního soužití ve vybraných lokalitách vyznačujících se koncentrací cizinců. V první řadě nebyly v městské části Praha 7 žádné lokality koncentrace cizinců s riziky segregace nebo sociálních konfliktů identifikovány prostřednictvím provedených analýz dat ani během diskusního setkání a rozhovorů s klíčovými aktéry. Vzhledem k nepříznivé situaci způsobené pandemií Covid-19 a vzhledem k rizikům osobní komunikace by navíc bylo obtížné takové šetření důsledně realizovat. Pro MČ Praha 7 byla navíc doplněna analýza o územně **detailní rozmístění cizinců** celkem a podle nejčtenějších skupin z hlediska státní příslušnosti.

Hodnocení vnímání rizik a problémů a na druhou stranu potenciálů a pozitivních stránek soužití klíčovými informátory z řad politické reprezentace a administrativy městské části,

¹ Původní předložená zpráva zpracovaná k roku 2020, jejíž realizace byla ovlivněna pandemií Covid-19, byla na základě vzájemné dohody s ÚMČ Praha 7 v dílčích aspektech doplněna v průběhu roku 2021. Tato zpráva je aktualizovanou a doplněnou verzí.

školských zařízení a nevládních neziskových organizací pracujících s cizinci vycházelo z informací získaných v rámci **diskusního setkání s klíčovými aktéry** a prostřednictvím polo-strukturovaných **rozhovorů s klíčovými informátory** (seznam viz příloha 9.1 a 9.2). V rámci diskusního setkání, prostřednictvím rozhovorů a dalších zdrojů byly získány informace o institucionálním prostředí a hlavních aktérech, kteří svojí činností ovlivňují život cizinců a soužití s většinovou populací. Vzhledem k uzavření společnosti a snížené ochotě poskytovat rozhovory v době pandemie Covid-19 byl počet rozhovorů omezený.

Na základě analytických prací bylo připraveno **vyhodnocení hlavních zjištění a doporučení vedení MČ Praha 7**, které se zaměřilo jak na oblast vývoje počtu a struktury cizinců a jejich prostorových koncentrací, tak na hodnocení rizik a potenciálů v soužití a činnosti institucí v městské části Praha 7. Výše uvedeným zaměřením odpovídá i **struktura** kapitol předložené studie s důrazem na (1) vývoj populace cizinců a jejich struktury, (2) rozmístění na území městské části, lokality koncentrace a segregaci, (3) vnímaná rizika a pozitivní potenciály, (4) činnost institucí, (5) shrnující vyhodnocení a doporučení úřadu MČ Praha 7².

² Zjištění a na ně vázaná doporučení jsme průběžně diskutovali s Tomášem Taichem z odboru sociálního začleňování Úřadu městské části Praha 7. K první verzi analýzy nám byl poskytnuta reflexe a poznámky ze strany Tomáše Taicha, evaluátorky projektu "Podpora integrace cizinců na území MČ Praha 7 v roce 2020" podpořeného Ministerstvem vnitra ČR, socioložky a členky Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty Blanky Tolarové a další socioložky spolupracující s odborem sociálního začleňování a zabývající se cizinci. Připomínky a doporučení jsme pečlivě zvážili a zohlednili.

2 Počet a struktura cizinců v MČ Praha 7 v kontextu Prahy

Cílem této části studie je poskytnout vstupní kvantitativní **přehled o cizincích v MČ Praha 7** v kontextu situace v hl. m. Praze. Po představení datových zdrojů se zaměříme na analýzu **počtu a struktury cizinců** v celé Praze. Následně se pozornost zaměří na MČ Praha 7, kde bude hodnocena pozice městské části v Praze, její populační vývoj, počet a struktura cizinců. Postavení Prahy 7 bude komentováno i s ohledem na rozmístění cizinců v pražských městských částech. Hodnocení budou členěna na cizince z Evropské unie (EU) (včetně Velké Británie), států Evropského sdružení volného obchodu (Norsko, Švýcarsko, Island, Lichtenštejnsko) a cizince ze třetích zemí.

2.1 Zdroje dat

Základním zdrojem o počtu cizinců v Česku jsou statistické údaje, které eviduje a poskytuje Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR (dále ŘSCP)³. Tyto údaje jsou předávány Českému statistickému úřadu (dále ČSÚ), který data každý měsíc publikuje. Volně dostupné jsou ale pouze agregované údaje za okresy Česka a správní obvody hl. m. Prahy. Od roku 2013 jsou dostupná data také za městské části hl. m. Prahy.

Tyto údaje jsou ovšem z územního hlediska hrubé a neumožňují detailní pohled a podrobnou územní diferenciaci koncentrací cizinců v rámci rezidenčních čtvrtí. Pro identifikaci a studium koncentrace bydlení cizinců je potřeba mít údaje za co nejmenší územní jednotky. Údaje za **základní sídelní jednotky (ZSJ)**, které takovou podrobnost nabízejí, je možné získat ze Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB), které se ovšem koná pouze jednou za 10 let a data z roku 2011 jsou již nyní neaktuální.

Analýza cizinců na území MČ Praha 7 využila neveřejná data z databáze spravované Ředitelstvím služby cizinecké policie (ŘSCP) ČR za roky **2012** a **2019** (vždy jde počet cizinců k 31. prosinci daného roku, respektive 1. lednu roku následujícího). Databáze ŘSCP obsahuje všechny evidované cizince v Česku se základními informacemi jako je občanství, věk, pohlaví, typ pobytu a adresa bydliště. Vzhledem k ochraně individuálních dat jsou údaje agregované za ZSJ⁴. Pro dlouhodobější porovnání na úrovni celého Česka a Prahy pracujeme s daty, které poskytuje ČSÚ.

³ Data zahrnují cizince s platným povolením k pobytu (trvalý, přechodný, dočasný pobyt a pobyt azylanta). Nezahrnují neregistrované občany Evropské unie a cizince, kteří v Česku pobývají bezvízově, tj. zpravidla krátkodobě. V analýze se nicméně věnujeme těm cizincům, kteří dlouhodoběji pobývají na území Česka a účastní se běžného veřejného života. Naopak, počty občanů zemí EU s potvrzením o přechodném pobytu a jejich rodinní příslušníci, kteří nejsou sami občané zemí EU, s povolením k přechodnému pobytu, jsou v datech ŘSCP a potažmo ČSÚ nadhodnoceny, jelikož tyto osoby ukončení pobytu na území ČR zpravidla nehlásí, a nedochází tak k jejich deregistraci.

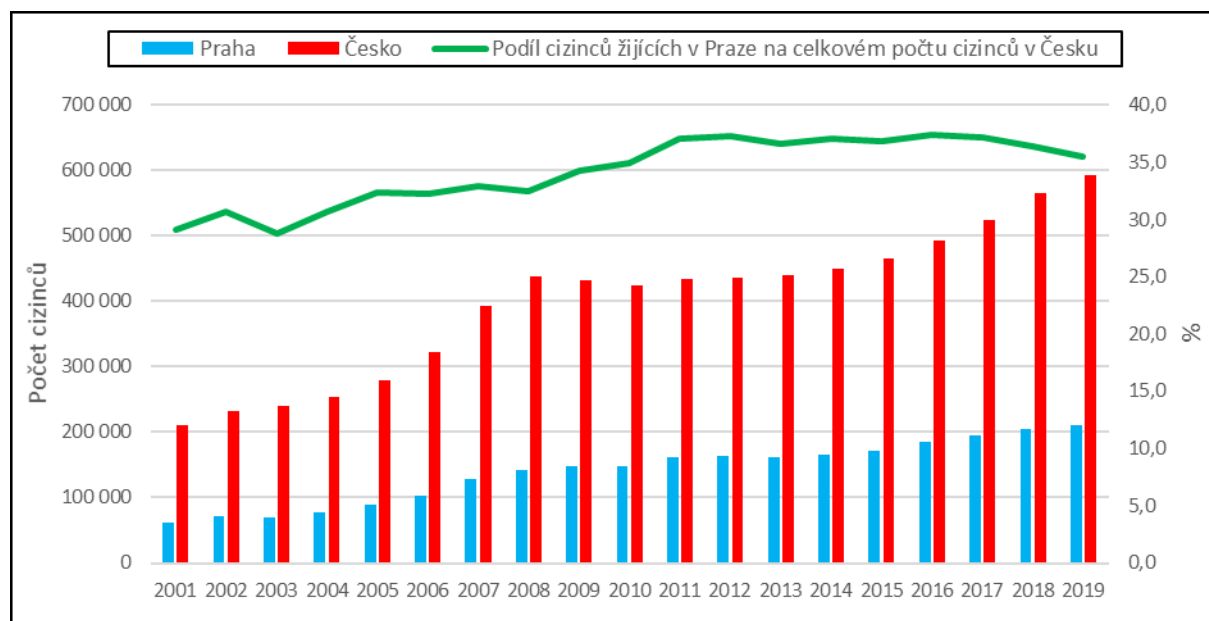
⁴ Základní sídelní jednotka (ZSJ) představuje funkčně a/nebo urbanisticky homogenní územní jednotku a nejmenší území, za něž jsou dostupná vybraná data šetřená ČSÚ (podrobněji viz https://www.czso.cz/csu/rso/zsj_rso). Území měst je skladebné ze ZSJ. V Česku je přes 23 tisíc ZSJ. Pro obecnou identifikaci základních sídelních jednotek (ZSJ) v prostoru města doporučujeme použít Mapu základních sídelních jednotek ČSÚ <https://apl.czso.cz/irso4/mproj2.jsp?pid=2&kodcis=47>. Pro použití v této analýze jsme připravili Přílohu 9.3, která uvádí názvy a územní vymezení ZSJ v MČ Praha 7.

2.2 Vývoj počtu cizinců v Praze

Počet cizinců v Praze i v Česku se v posledních letech prakticky **neustále zvyšuje** (Obrázek 2.1). Migranti přicházejí do Česka zejména za účelem realizace **ekonomických aktivit** (Drbohlav a kol. 2010). Hned po pádu komunistického režimu se Praha otevřela světu a plně se zapojila do procesu globalizace. Začala se projevovat internacionalizace pracovních sil (Sýkora 2001). V 90. letech dvacátého století se do Prahy začali stěhovat cizinci s lepším sociálním postavením (především ze západní Evropy a USA), jako kvalifikovaní pracovníci nadnárodních společností. Postupně začali početně převládat cizinci ze střední a východní Evropy a Asie pracující v méně kvalifikovaných profesích s nižší mzdou, především ve zpracovatelském průmyslu a službách a to ve všech regionech Česka.

K růstu počtu cizinců dochází především po roce 2000. Česko se stává cílovou zemí pracovní migrace. K vysoce dynamickému růstu migrace cizinců přispívá **vstup České republiky do Evropské unie** v roce 2004 a počty cizinců v letech 2005-2009 rychle narůstají. Celosvětová ekonomická recese tento nebývalý růst zastavila a počty cizinců v letech 2009-2012 stagnují. Od roku 2013 pak počet cizinců v Česku opět roste, a to s vysokou dynamikou v letech 2015-2020. Poněkud překvapivě se nepříznivá situace globální pandemie Covid-19 nepromítla v roce 2020 do snížení imigrace a tempa růstu počtu cizinců v Česku.

Obrázek 2.1: Vývoj počtu cizinců v Praze a Česku v letech 2001 až 2019

Zdroj: ČSÚ

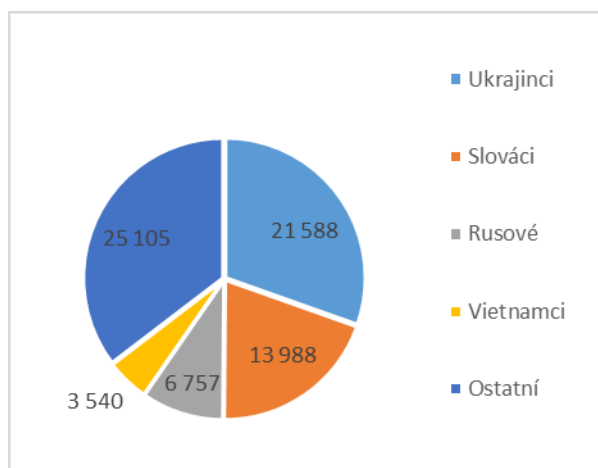
Především z důvodu velké a rozmanité nabídky pracovních a studijních příležitostí je pro cizince jednoznačně nejatraktivnějším regionem Česka Praha, ve které se koncentruje více než 1/3 všech evidovaných cizinců (k 31. 12. 2019 bylo **35,5 % ze všech cizinců koncentrováno v Praze**). Nejvyšší tempo růstu počtu cizinců v Praze bylo patrné v letech 2002-2009. Tato doba byla charakterizovaná vysokým ekonomickým růstem a výstavbou velkých rezidenčních developerských projektů. V období ekonomické recese 2009-2012 v Praze nedošlo k poklesu, respektive stagnaci počtu cizinců, jak tomu bylo v Česku, ale jen ke zpomalení rychlosti růstu. V posledních letech jsme opět svědky dynamického růstu počtu cizinců v Praze i v celém Česku, který je způsoben především růstem ekonomiky a poptávkou po pracovnících, kdy

v kontextu nízké nezaměstnanosti a nedostatku domácích pracovníků je rozvoj mnoha odvětví české ekonomiky do nemalé míry závislý na pracovní síle ze zahraničí.

Počet cizinců žijících v Praze se od roku 2001 více než ztrojnásobil. V roce 2019 bylo v Praze registrováno 209193 cizinců, kteří se necelými **16 % podíleli na celkové populaci** hlavního města. Ve srovnání s ostatními evropskými městy, jako je Vídeň či Mnichov, je ovšem podíl cizinců v Praze stále relativně nízký. Z důvodu vysoké poptávky po pracovní síle a atraktivitě Prahy můžeme do budoucna **očekávat další zvyšování počtu cizinců**. Je patrné, že od roku 2002 Praha populačně rostla pouze díky převaze přistěhovalých cizinců nad vystěhovalými. Migrační saldo českých občanů je v posledních letech spíše záporné, kdy převažuje počet vystěhovalých obyvatel nad přistěhovalými. Češi se stěhují především do rodinných domů za administrativními hranicemi Prahy a do města dojíždějí za prací, studiem a zábavou. Přírozený přírůstek obyvatel (rozdíl mezi počtem narozených a zemřelých) v Praze v posledních letech roste, jeho význam pro populační růst je nicméně stále mnohem nižší než úroveň migrace. Populační prognózy předpokládají, že se počet obyvatel Prahy v budoucnu bude nadále zvyšovat (Brabec 2019, ČSÚ 2019). **Hlavní hybnou silou populačního růstu budou i nadále především cizinci**. Praha a její městské části by se proto měly připravit na zvyšování počtu cizinců i na proměny v jejich struktuře.

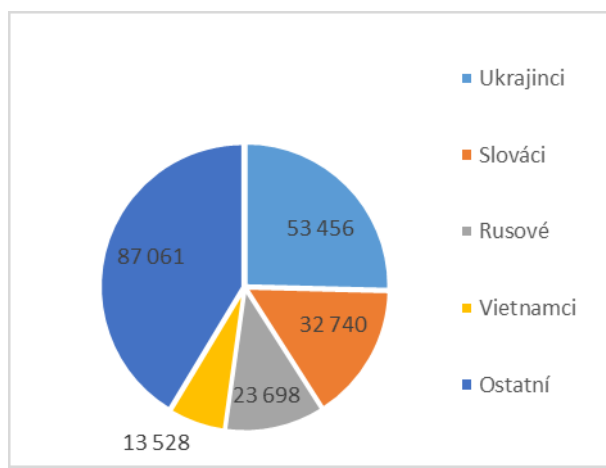
V roce 2002 bylo v Česku i Praze nejvíce cizinců z **Ukrajiny, Slovenska, Ruska a Vietnamu**. Do roku 2019 se struktura cizinců výrazně nezměnila a cizinci z těchto 4 států jsou dlouhodobě nejpočetnější (Obrázky 2.2 a 2.3). Je ovšem patrné, že dochází k významnému růstu cizinců z ostatních států. V Praze je struktura cizinců podle státní příslušnosti obdobná jako v celém Česku. Koncentruje se zde jednoznačně nejvíce cizinců ze západní Evropy a USA, relativně více cizinců z Ruska a Ukrajiny, méně zase z Vietnamu, Slovenska a Polska.

Obrázek 2.2: Počet cizinců podle občanství v Praze v roce 2002

Zdroj: ČSÚ

Obrázek 2.3: Počet cizinců podle občanství v Praze v roce 2019

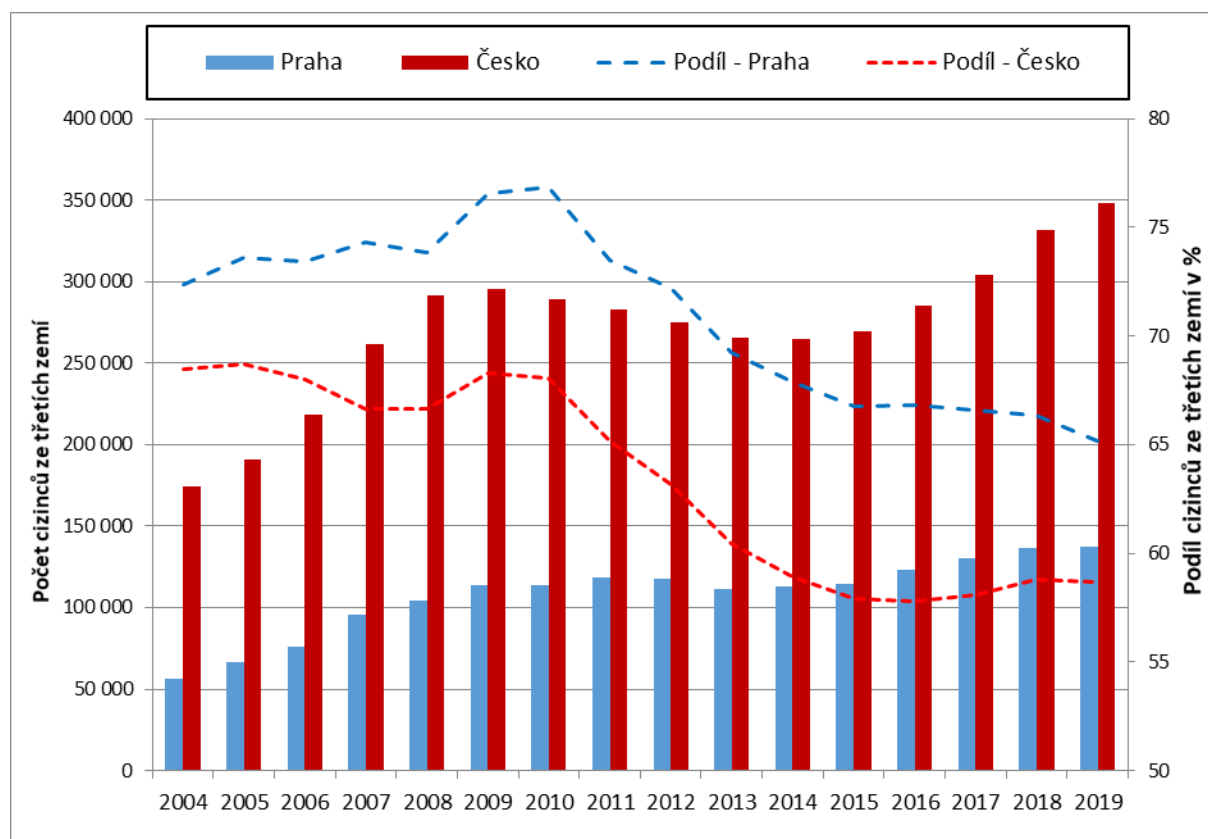

Zdroj: ČSÚ

Mezi lety 2012 a 2019 se počet obyvatel Prahy zvýšil o více než 6 %, zatímco **počet cizinců narostl o 37 %** (Tabulka 2.1, 2.2). **Rychleji roste počet cizinců z EU než cizinců ze třetích zemí**. Je to způsobeno dynamičtějším růstem počtu cizinců z postsocialistických států Evropské unie, jako je Rumunsko (zvýšení o více než 337 %), Bulharsko (74% přírůstek), Maďarsko (487% přírůstek), Lotyšsko (142% přírůstek) či Polsko (43% přírůstek). V případě Slováků byl

růst průměrný (39% přírůstek). Rychlejší růst občanů těchto států a nižší dynamika růstu cizinců z Ukrajiny (19% přírůstek), Vietnamu (26% přírůstek) či Ruska (27% přírůstek) vede od roku 2010 k výraznému **poklesu podílu cizinců ze třetích zemí** (mimo EU) na celkovém počtu cizinců, a to jak v celém Česku, tak v Praze (Obrázek 2.4). Je to ovlivněno faktem, že občané států EU nemusí, oproti občanům třetích zemí, žádat o pracovní víza. Dále je patrné, že v posledních letech dochází k poměrně **významnému nárůstu počtu z cizinců z jižních států EU** (150% přírůstek), kde dlouhodobě přetrvává vysoká nezaměstnanost. Počet cizinců z Řecka se zvýšil o 146 %, Španělska pak o 98 %. V posledních letech dochází také k poměrně významnému **růstu počtu západních cizinců z ekonomicky nejvyspělejších zemí** (66% přírůstek), tedy cizinců ze západních států EU, jako je Francie (103% přírůstek), Spojené království (54% přírůstek) či Belgie (48% přírůstek), ale také z USA (29% přírůstek). Vysoké **přírůstky jsou patrné také u cizinců ze států s vysokým populačním růstem**, jako je Indie (346% přírůstek), Nepál (384% přírůstek), Filipíny (197% přírůstek) nebo Turecko (142%).

Obrázek 2.4: Vývoj počtu a podílu cizinců mimo EU na celkovém počtu cizinců v Praze a Česku v letech 2004 až 2019

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 2.1: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v Praze v letech 2012 a 2019

	2012	2019	Index změny
Počet obyvatel	1 246 780	1 324 277	106,2%
Počet cizinců	152 273	209 193	137,4%
Občané zemí EU a ESVO ⁵	45 247	71 353	157,7%
Občané ze třetích zemí	107 026	137 840	128,8%
Západní cizinci ⁶	17 838	26 450	148,3%
Západní cizinci (bez jižních států ⁷)	15 242	21 175	138,9%
Ukrajina	45 094	53 773	119,2%
Slovensko	22 789	31 666	139,0%
Rusko	18 758	23 872	127,3%
Vietnam	10 536	13 313	126,4%
Čína	3 842	5 235	136,3%
Bulharsko	2 812	4 902	174,3%
Rumunsko	1 041	4 546	436,7%
USA	3 194	4 431	138,7%
Německo	3 196	4 055	126,9%
Spojené království	2 910	4 491	154,3%
Kazachstán	2 613	3 957	151,4%
Polsko	2 458	3 510	142,8%
Francie	1 934	3 030	156,7%
Itálie	1 668	3 155	189,1%
Bělorusko	1 918	2 634	137,3%
Maďarsko	480	2 818	587,1%
Indie	605	2 697	445,8%
Srbsko	1 444	1 803	124,9%
Uzbekistán	1 229	1 719	139,9%
Moldavská republika	2 151	1 513	70,3%
Chorvatsko	1 246	1 569	125,9%
Turecko	596	1 446	242,6%
Korejská republika	601	1 237	205,8%
Španělsko	522	1 032	197,7%

Zdroj: ČSÚ a ŘSCP ČR

Poznámka: uvedené jsou skupiny podle státního občanství, kde počet v roce 2019 přesahoval 1000

⁵ Evropské sdružení volného obchodu. Členové jsou Norsko, Island, Švýcarsko a Lichtenštejnsko

⁶ Státy Evropské Unie před rozšířením v roce 2014, státy Evropského sdružení volného obchodu, Spojené státy americké, Kanada, Austrálie, Nový Zéland

⁷ Itálie, Řecko, Španělsko, Portugalsko

Tabulka 2.2: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v Praze v letech 2012 a 2019 (seřazené podle dynamiky přírůstku)

	2012	2019	Index změny
Maďarsko	480	2818	587,1%
Nepál	49	237	483,7%
Indie	605	2 697	445,8%
Rumunsko	1 041	4 546	436,7%
Kosovo	57	213	373,7%
Bangladéš	81	264	325,9%
Portugalsko	115	371	322,6%
Filipíny	254	755	297,2%
Brazílie	163	474	290,8%
Sýrie	209	568	271,8%
Mexiko	174	435	250,0%
Řecko	291	717	246,4%
Turecko	596	1 446	242,6%
Lotyšsko	128	310	242,2%
Írán	171	395	231,0%
Kolumbie	103	231	224,3%
Korejská republika	601	1 237	205,8%
Egypt	232	468	201,7%
Jižní Afrika	107	212	198,1%
Španělsko	522	1 032	197,7%
Itálie	1 668	3 155	189,1%
Kyrgyzstán	375	691	184,3%
Bulharsko	2 812	4 902	174,3%
Slovinsko	163	282	173,0%
Ázerbájdžán	515	885	171,8%
Thajsko	368	631	171,5%
Litva	207	345	166,7%
Francie	1 934	3 030	156,7%
Spojené království	2 910	4 491	154,3%
Izrael	444	681	153,4%
Kazachstán	2 613	3 957	151,4%
Albánie	157	236	150,3%
Belgie	269	397	147,6%
Švédsko	365	536	146,8%
Finsko	186	272	146,2%
Gruzie	533	772	144,8%
Polsko	2 458	3 510	142,8%
Tunisko	287	409	142,5%
Uzbekistán	1 229	1 719	139,9%
Slovensko	22 789	31 666	139,0%
USA	3 194	4 431	138,7%

Zdroj: ČSÚ a ŘSCP ČR

Poznámka: uvedené jsou pouze státy, kde počet v roce 2019 přesahoval 200 a přírůstek byl vyšší než v Praze jako celku

2.3 Pozice Prahy 7 v rámci Prahy – populační vývoj a počet cizinců

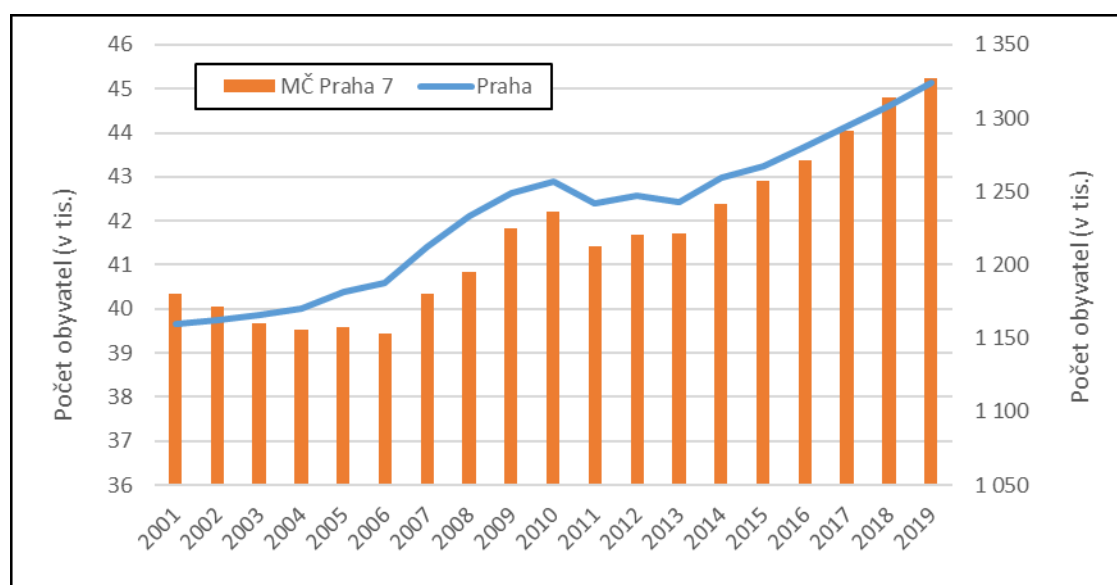
MČ Praha 7 s 45 tis. obyvateli patří mezi větší pražské městské části (k 31. 12. 2019 zde žilo celkem **45 226 obyvatel** a Praha 7 tak byla 13. největší pražská městská část). Území MČ Praha 7 je tvořeno celým katastrem Holešovice a částí katastru Bubeneč. Nalezneme zde primárně starou činžovní zástavbu, ale také prestižní adresy s rodinnými domy a vilami, a novou bytovou výstavbou z posledních dvou desetiletí. Ve středu MČ Praha 7 se nalézá jeden z největších pražských brownfieldů Bubny-Zátory se značným potenciálem pro novou rezidenční výstavbu.

Počet obyvatel Prahy a jejích městských částí roste a to především díky migraci cizinců. Výjimkou byly pouze roky 2010 až 2013, kdy vlivem ekonomické recese počet obyvatel stagnoval. S ekonomickým oživením dochází od roku 2014 opět k růstu počtu obyvatel, přičemž **dynamika růstu je v MČ Praha 7 vyšší než je celopražský průměr**.

MČ Praha 7 mezi lety 2001 až 2006 populačně klesala, a to vlivem záporného migračního salda. Od roku 2007 jsme nicméně svědky stabilního populačního růstu (Obrázek 2.5). Mezi roky 2001 a 2019 se počet obyvatel zvýšil o přibližně 5 tis. (12% přírůstek), což je mírně pod celopražským průměrem (14% přírůstek). Od roku 2006 je v Praze i ve většině městských částí patrný kladný přirozený přírůstek, který je způsoben relativním zvýšením plodnosti a rovněž vstupem populačně slabších generací z 30. let 20. století do vyššího věku, čímž se snižuje počet a podíl zemřelých (Obrázek 2.6). Celkový růst počtu obyvatel je nicméně primárně způsoben **migračním přírůstkem**.

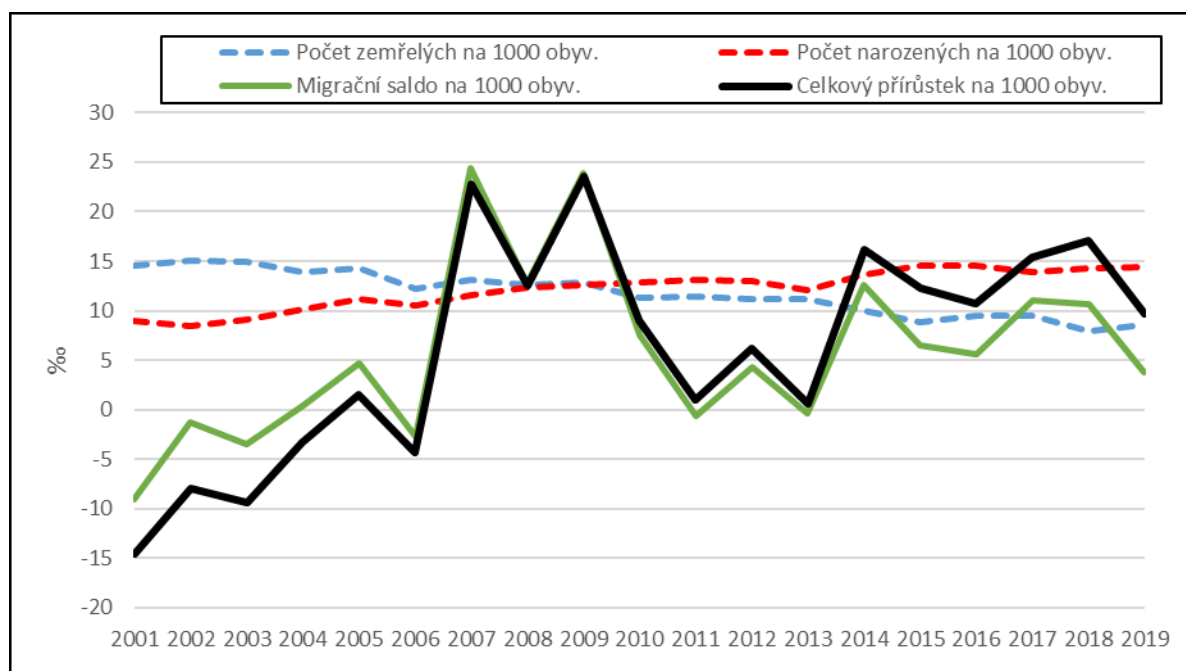
Na úrovni městských částí v Praze jsou hlavními faktory populačního vývoje především objem nové bytové výstavby, věkové složení populace a podíl cizinců v populaci. Na území MČ Praha 7 dochází v posledních letech k poměrně významné developerské výstavbě. Právě nové **rezidenční výstavba má významný vliv na populační růst** od roku 2014, ale i snižování průměrného věku, který je v MČ Praha 7 v roce 2019 40,3 let, tedy méně, než je celopražský průměr (41,9 let).

Obrázek 2.5: Vývoj počtu obyvatel v Praze a v MČ Praha 7 v letech 2001 až 2019

Zdroj: ČSÚ

Obrázek 2.6: Demografický vývoj v MČ Praha 7 v letech 2001 až 2019

Zdroj dat: ČSÚ

K 31. 12. 2019 bylo v MČ Praha 7 evidováno **8 061 cizinců**. V pořadí pražských městských částí se jedná o 11. nejvyšší počet cizinců. Z hlediska podílu cizinců na počtu obyvatel je MČ Praha 7 mírně nad pražským průměrem. Zatímco **v Praze byl v roce 2019 podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu 15,8 %**, v MČ Praha 7 to bylo **17,8 %** a v pořadí pražských městských částí se jednalo o 16. příčku.

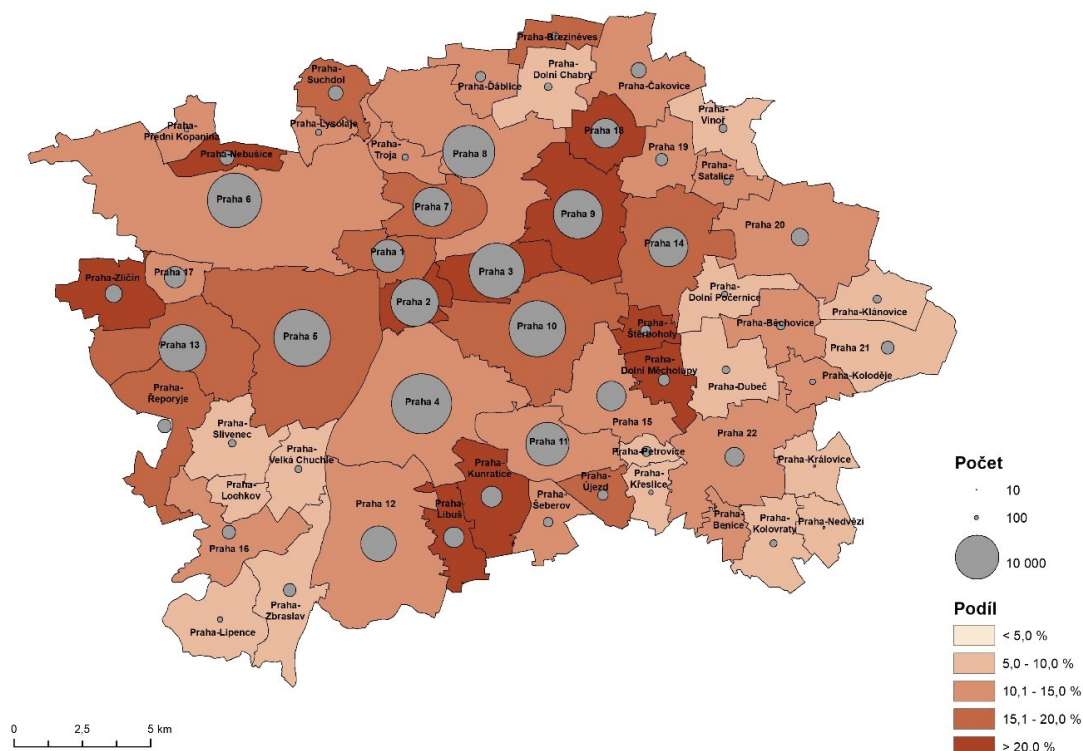
Koncentrace cizinců podle městských částí v Praze ukazuje, že největší početní zastoupení cizinců je v obvodech s největší populační velikostí (MČ Praha 4, MČ Praha 10, MČ Praha 5, MČ Praha 3, MČ Praha 6, MČ Praha 8). Oblasti s největším relativním zastoupením cizinců jsou obvody s nižším počtem obyvatel v centru města (MČ Praha 1, MČ Praha 2), v oblastech, kde docházelo v posledních letech k nové rezidenční výstavbě (MČ Praha-Štěrboholy, MČ Praha-Kunratice, MČ Praha-Dolní Měcholupy, MČ Praha-Zličín) a v městských částech, kde se nacházejí ubytovny (MČ Praha 18, MČ Praha-Dolní Měcholupy) (Obrázky 2.7 a 2.8).

Cizinci z Ukrajiny a Slovenska jsou na území Prahy rozmístěni poměrně rovnoměrně, naopak vyšší územní koncentrací se vyznačují Vietnamci, a to především v jižní až jihovýchodní části Prahy. Cizinci ze západní Evropy či USA žijí především v centru Prahy a prestižnějších lokalitách v obvodech MČ Prahy 2, MČ Prahy 6 či MČ Praha-Nebošice.

Cizinci jsou mnohem **mobilnější než většinová populace**. Dlouhodobě je v Praze přibližně 40-50 % ze všech migračních pohybů uskutečňováno cizinci⁸.

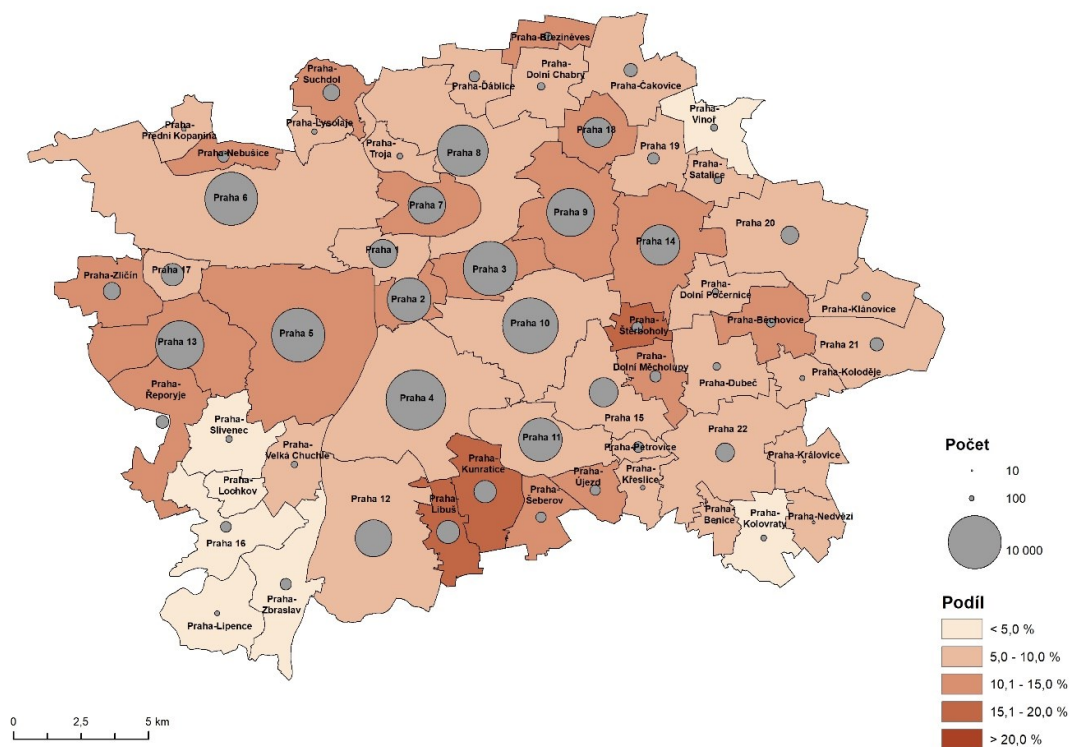
⁸ Vysoký podíl cizinců v migračních pohybech je dán tím, že Češi se obecně málo stěhují, zatímco cizinci se vyznačují mnohem vyšší migrační fluktuací. Vzhledem k primárně ekonomické podmíněnosti migrace do Česka dochází k častému vnitřnímu stěhování podle dostupnosti pracovních příležitostí a také bydlení s ohledem na měnící se výši příjmů. V budoucnu lze očekávat, že se bude podíl cizinců na celkové migraci ještě zvyšovat. Do věku, kdy se nejvíce migruje, budou totiž vstupovat populačně slabší ročníky občanů České republiky, narozené v letech 1992-2004. Naopak, podíl cizinců v populaci narůstá, a tím i jejich podíl na vnitřní migraci.

Obrázek 2.7: Počet a podíl cizinců v pražských městských částech v roce 2019

Zdroj: ŘSCP ČR

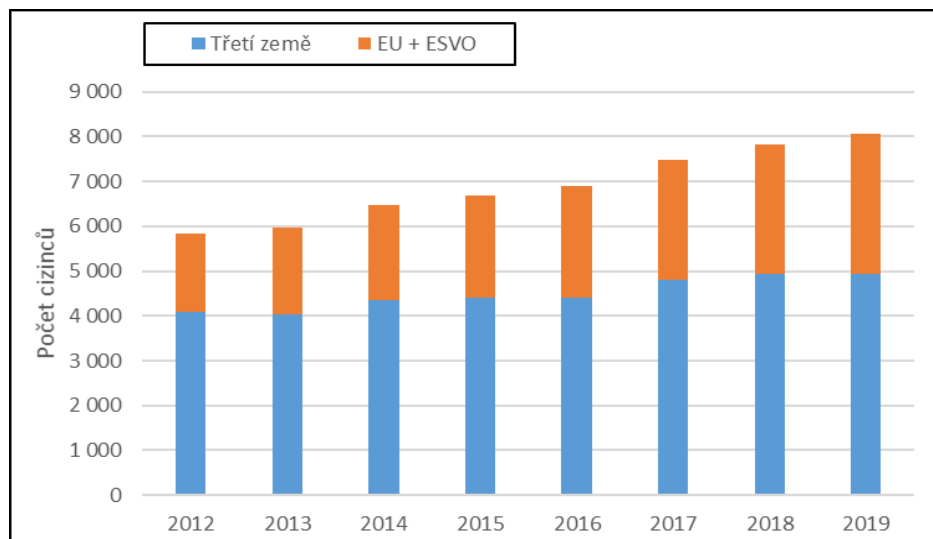
Obrázek 2.8: Počet a podíl cizinců ze třetích zemí v městských částech Prahy v roce 2019

Zdroj: ŘSCP ČR

V posledních letech byl patrný růst počtu cizinců v celé Praze a MČ Praha 7 nebyla výjimkou, kdy se zde **počet cizinců mezi lety 2012 a 2019 let zvýšil o 38 %**. Dynamika přírůstku byla prakticky stejná jako v celé Praze. Stejně jako v Praze i v MČ Praha 7 dynamičtěji rostl počet cizinců z EU oproti cizincům ze třetích zemí (Obrázek 2.9).

Obrázek 2.9: Vývoj počtu cizinců v MČ Praha 7 v letech 2012 a 2019

Zdroj: ŘSCP ČR

2.4 Struktura cizinců z hlediska státního občanství

Struktura cizinců v MČ Praha 7 se výrazně neliší od celopražského průměru (Obrázky 2.10 a 2.11, Tabulka 2.3). **Nejpočetnější** jsou občané **Ukrajiny se 17,4% podílem**. Dynamika jejich přírůstku je relativně nízká, a tak se jejich podíl na cizincích snižuje. V porovnání s celopražským průměrem jich v MČ Praha 7 žije méně, stejně jako občanů Rumunska, Bulharska nebo Číny. Naopak se zde **koncentruje relativně více cizinců ze států Západní Evropy** (především z Německa a Francie) **a USA**. Prakticky shodný s Prahou je podíl občanů Ruské federace a Vietnamu. Občané Ruska a západní cizinci se v Praze koncentrují především v lokalitách s novou výstavbou bytových a rodinných domů. Občané Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu zase bydlí více na sídlištích a ubytovnách.

Podíl cizinců z EU a ESVO na celkovém počtu cizinců v MČ Praha 7 byl k 31.12.2019 **38,6 %**. V celopražském kontextu se jedná o mírně **nadprůměrné číslo** (v Praze jde o 34,8 %). Na celkovém počtu cizinců z EU a ESVO se podílejí z 43,5 % cizinci ze Slovenska, kterých bylo v roce 2019 celkem 1 354. Když pomineme občany Slovenska, tak se v MČ Praha 7 koncentruje více cizinců ze starých členských států EU; především ze Spojeného Království (219), Itálie (212), Německa (206) či Francie (193). Cizinců ze třetích zemí bylo na území MČ Praha 7 nejvíce z Ukrajiny (1 417), Ruska (886), Vietnamu (532), USA (322), Kazachstánu (152) a Číny (151).

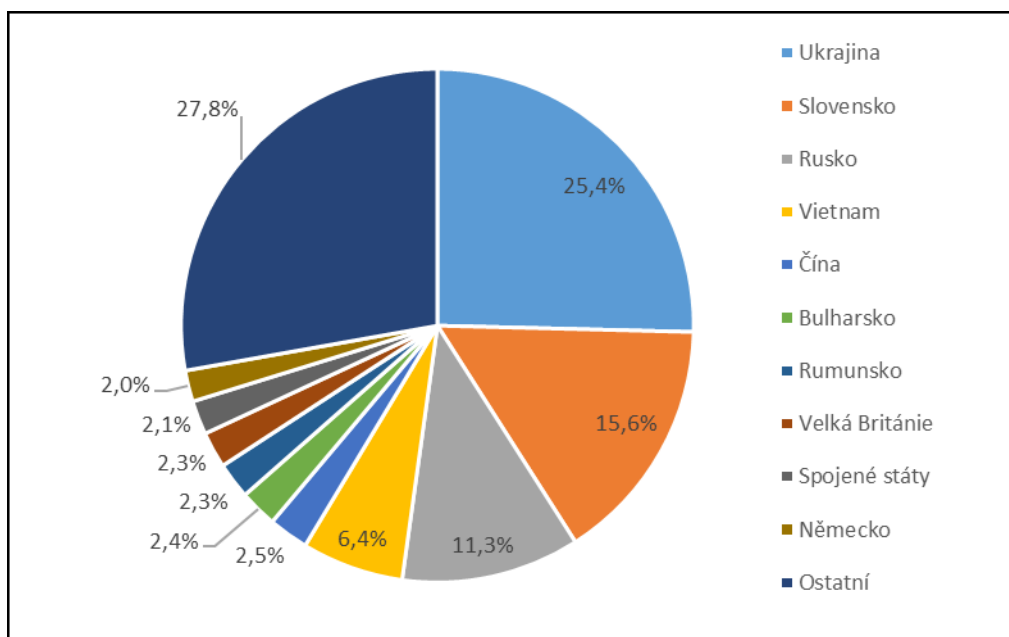
Tabulka 2.3: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v MČ Praha 7 (2012-2019)

	2012	2019	Index změny
Počet obyvatel	41 672	45 226	108,5%
Počet cizinců	5 836	8 061	138,1%
EU a ESVO	1 737	3 115	179,3%
Cizinci ze 3. zemí	4 099	4 946	120,7%
Ukrajina	1 272	1 417	111,4%
Slovensko	834	1 354	162,4%
Ruská federace	661	886	134,0%
Vietnam	448	532	118,8%
Spojené státy	255	322	126,3%
Spojené království	130	219	168,5%
Itálie	91	212	233,0%
Německo	141	206	146,1%
Francie	95	193	203,2%
Kazachstán	107	152	142,1%
Čína	141	151	107,1%
Chorvatsko	70	137	195,7%
Srbsko	91	125	137,4%
Rumunsko	27	124	459,3%
Bulharsko	102	120	117,6%
Bělorusko	67	110	164,2%
Polsko	51	107	209,8%
Bosna a Hercegovina	300	101	33,7%

Zdroj: ČSÚ a ŘSCP ČR

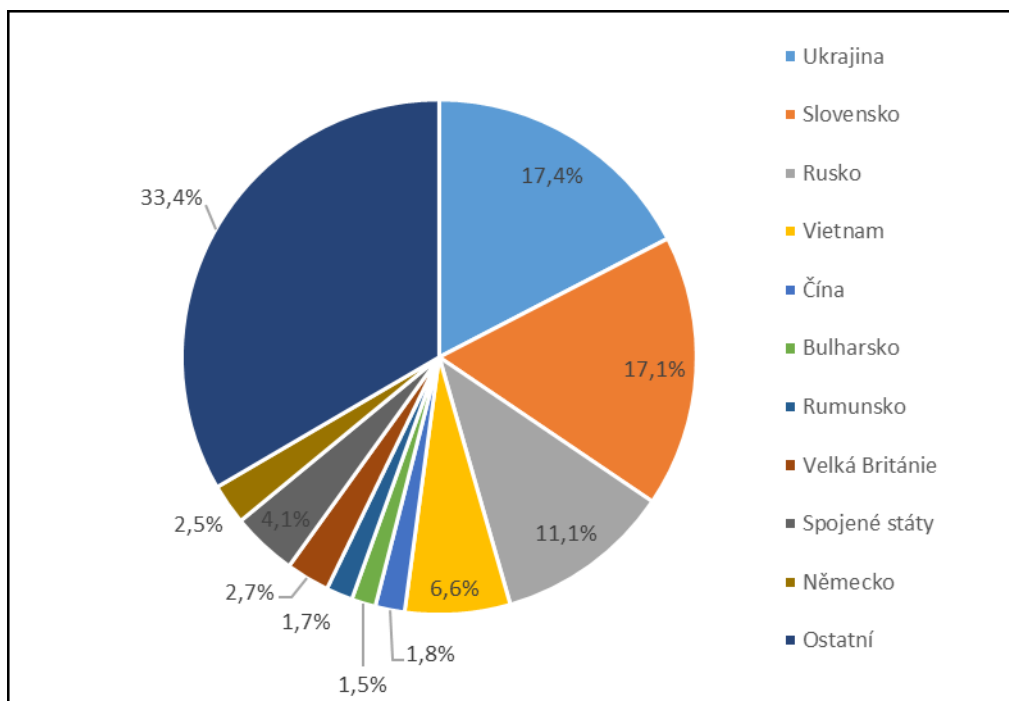
Poznámka: uvedené jsou skupiny podle státního občanství, kde počet v roce 2019 přesahoval 100

Obrázek 2.10: Struktura cizinců podle občanství v Praze v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Obrázek 2.11: Struktura cizinců podle občanství v MČ Praha 7 v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

2.5 Struktura cizinců podle věku a pohlaví

Cizinci se do Prahy stěhují primárně za prací a studiem. Z tohoto důvodu je patrné, že cizinci se oproti celé společnosti vyznačují **nižším průměrným věkem** (Obrázek 2.12) a **vyšším indexem maskulinity** (počet mužů na počet žen). Celkově v Praze u cizinců připadá přibližně 120 mužů na 100 žen (Tabulka 2.6). V MČ Praha 7 je tento poměr trochu vyšší (123 mužů na 100 žen). Je to způsobené vyšší koncentrací cizinců z vyspělejších států EU či USA, u kterých je index maskulinity relativně vyšší. Tito cizinci také dosahují vyššího průměrného věku. Je to způsobené charakterem migrace, kdy se muži z těchto států stěhují do Prahy na manažerské pozice. Naopak více žen než mužů nalezneme u cizinců z Ruska či Kazachstánu (jak v celé Praze tak v MČ Praha 7). Je patrné, že cizinci z těchto států se do Prahy stěhují ve větší míře za studiem, o čemž vypovídá i jejich nižší průměrný věk.

V porovnání s celkovou populací se cizinci v MČ Praha 7 vyznačují podstatně **nižším podílem dětí do 15 let**, velmi **malým zastoupením seniorů ve věku 65 a více let**, a naopak **podstatně vyšším zastoupením ve věkové kategorii 25-44 let** a mírně i v kategorii 15-24 let a 45-64 let (Tabulka 2.4). Mezi lety 2012 a 2019 se mírně zvýšil podíl věkových kategorií dětí do 15 let, seniorů od 65 let a pracujících ve věku 45-65 let. Výrazněji se snížilo **zastoupení 25-45 letých**, přesto jde o kategorii, kde zastoupení cizinců dominuje a je **výrazně vyšší než u české populace**. Mírně se snížil podíl i mladistvých a mladých dospělých ve věku 15-25 let (Tabulka 2.5). Podíl cizinců v mladších kohortách produktivního věku je výrazně vyšší, než je tomu u populace celkem (Obrázek 2.12 a 2.13). Podíl dětí se sice zvyšuje, stále ale nedosahuje podílu dětí v populaci, a tak lze v nejbližších letech **očekávat další a zvýšený nárůst dětské složky populace cizinců**.

Tabulka 2.4: Věková struktura cizinců a populace celkem v MČ Praha 7 (2019)

Věk	Cizinci	Celkem	Cizinci	Celkem
0-14	698	7 292	8,66%	16,12%
15-24	853	3 147	10,58%	6,96%
25-44	4 191	17 257	51,99%	38,16%
45-64	1 923	10 354	23,86%	22,89%
65+	396	7 176	4,91%	15,87%
Celkem	8 061	45 226	100,00%	100,00%

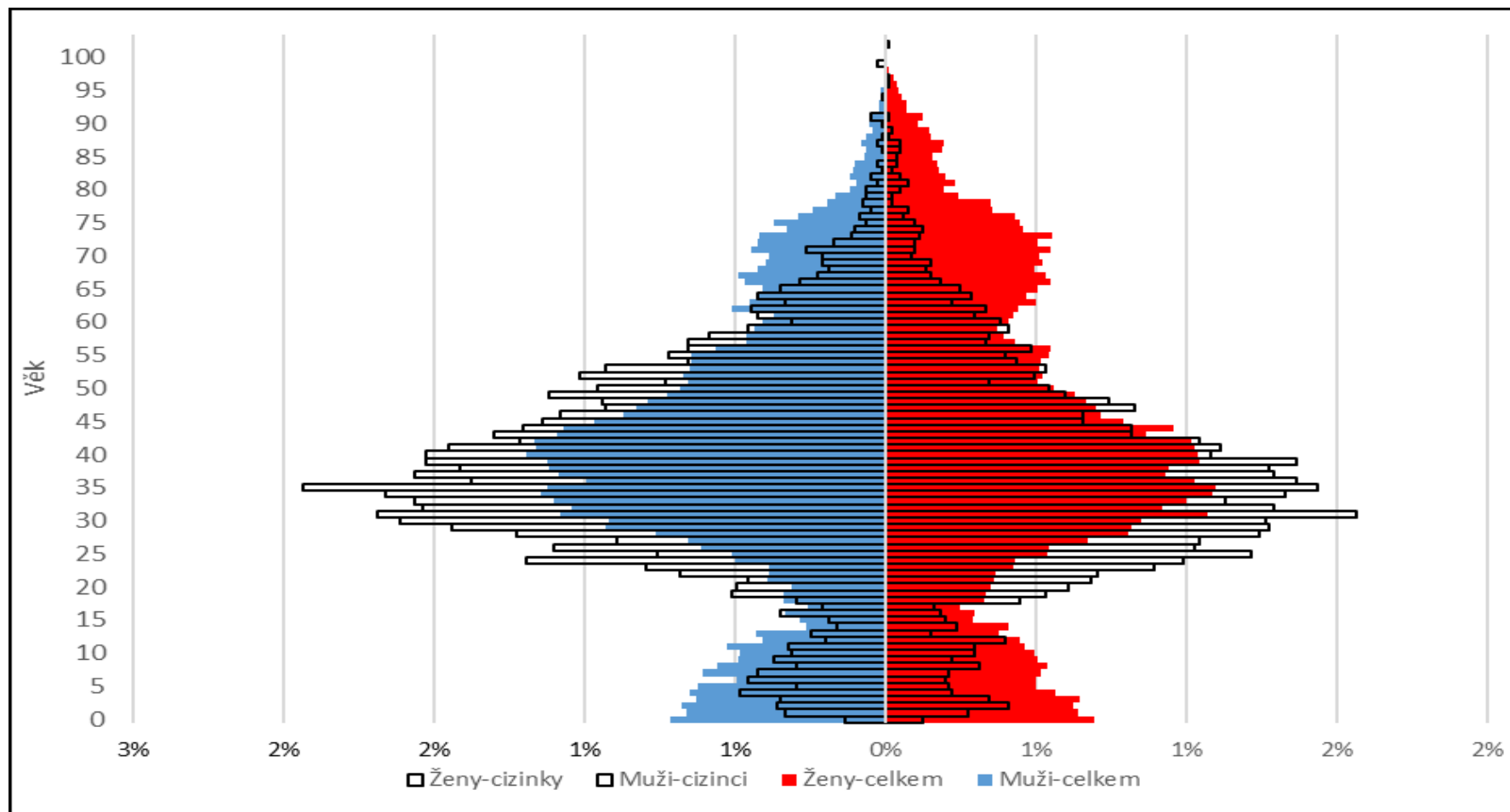
Zdroj: ČSÚ a ŘSCP ČR

Tabulka 2.5: Vývoj věkové struktury cizinců v MČ Praha 7 (2012-2019)

Věk	2019	2012	2019	2012
do 15	698	458	8,66%	7,85%
15-25	853	686	10,58%	11,75%
25-45	4191	3 214	51,99%	55,07%
45-65	1923	1 292	23,86%	22,14%
65+	396	186	4,91%	3,19%
Celkem	8 061	5 836	100,00%	100,00%

Zdroj: ČSÚ a ŘSCP ČR

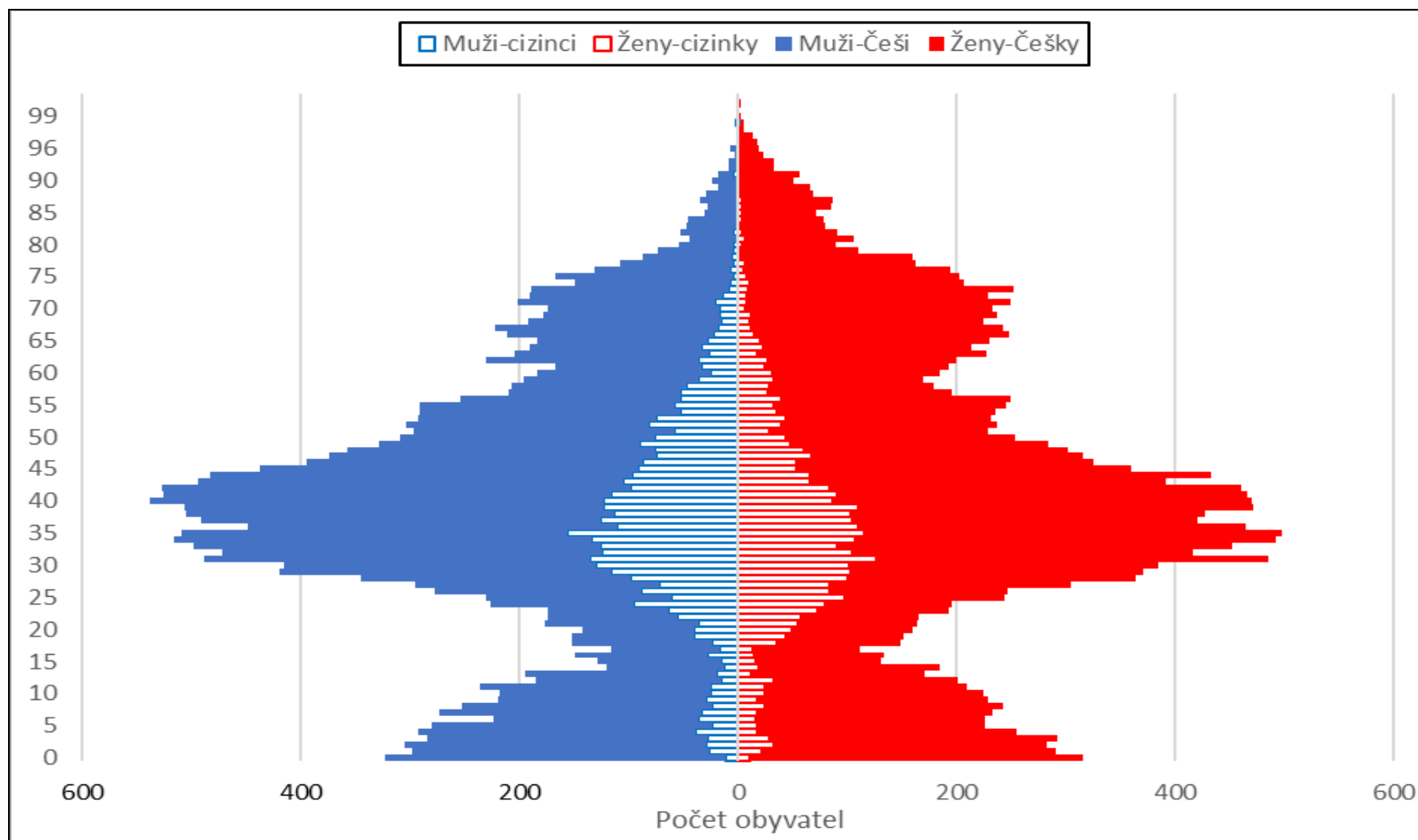
Obrázek 2.12: Věková pyramida cizinců a celkové populace v MČ Praha 7 v roce 2019: relativní zastoupení v kategoriích věku

Zdroj dat: ČSÚ a ŘSCP ČR

Poznámka: Porovnávané věkové pyramidy cizinců a populace celkem ilustrují relativní zastoupení cizinců a obyvatel ve věkových kategoriích. Graf neporovnává absolutní počty cizinců s počty populace celkem, nýbrž pro každou z těchto populací ukazuje, jak významná část populace spadá do věku dětí a dospívajících, mladých dospělých, populace v ekonomicky aktivním věku a populace seniorů.

Obrázek 2.13: Věková pyramida cizinců a celkové populace v MČ Praha 7 v roce 2019: porovnání celkových počtů v kategoriích věku

Zdroj dat: ČSÚ a ŘSCP ČR

Poznámka: Věkové pyramidy ilustrují relativní zastoupení cizinců a obyvatel ve věkových kategoriích.

Tabulka 2.6: Počet mužů a žen a průměrný věk cizinců podle státního občanství v MČ Praha 7 v roce 2019

	Mužů	Žen	Celkem	Index maskulinity	Index maskulinity – celkem v Praze	Průměrný věk
Bosna a Hercegovina	82	19	101	431,6%	141,8%	45,8
Spojené království	167	52	219	321,2%	267,1%	43,0
Itálie	156	56	212	278,6%	342,7%	43,6
Chorvatsko	96	41	137	234,1%	161,8%	44,7
Francie	131	62	193	211,3%	216,9%	39,2
Německo	137	69	206	198,6%	215,8%	49,0
Spojené státy	186	136	322	136,8%	131,2%	39,9
Srbsko	69	56	125	123,2%	159,4%	41,5
Čína	82	69	151	118,8%	116,5%	35,5
Bulharsko	63	57	120	110,5%	146,2%	42,5
Vietnam	279	253	532	110,3%	104,6%	32,6
Rumunsko	65	59	124	110,2%	137,0%	32,5
Slovensko	694	660	1354	105,2%	111,1%	36,4
Ukrajina	716	701	1417	102,1%	108,3%	38,1
Bělorusko	52	58	110	89,7%	88,6%	33,6
Kazachstán	68	84	152	81,0%	74,2%	27,1
Ruská federace	353	533	886	66,2%	76,2%	33,8
Polsko	40	67	107	59,7%	111,4%	39,1
Celkem cizinců	4 451	3 610	8 061	123,3%	119,9%	37,4

Zdroj dat: ŘSCP ČR

Poznámka: seřazené podle indexu maskulinity, tj. převahy zastoupení mužů nad ženami; uvedené jsou skupiny podle státního občanství, jejichž počet v roce 2019 přesahoval 100

Tabulka 2.7: Složení cizinců podle věku a státního občanství v MČ Praha 7 v roce 2019

	Celkem cizinců	Průměrný věk	Podíl obyvatel věkové kategorie			
			< 15 let	15 až 24 let	25 až 64 let	65 let a více
Německo	206	49	3,9%	1,5%	76,2%	18,4%
Bosna a Hercegovina	101	45,8	1,0%	4,0%	84,2%	10,9%
Chorvatsko	137	44,7	2,9%	4,4%	88,3%	4,4%
Itálie	212	43,6	9,0%	2,4%	74,1%	14,6%
Spojené království	219	43	8,2%	2,7%	80,4%	8,7%
Bulharsko	120	42,5	11,7%	5,0%	71,7%	11,7%
Srbsko	125	41,5	8,8%	11,2%	71,2%	8,8%
Spojené státy	322	39,9	6,8%	12,7%	69,3%	11,2%
Francie	193	39,2	6,7%	2,6%	85,5%	5,2%
Polsko	107	39,1	4,7%	0,0%	88,8%	6,5%
Ukrajina	1417	38,1	7,7%	15,2%	73,8%	3,2%
Slovensko	1354	36,4	8,8%	0,9%	87,7%	2,7%
Čína	151	35,5	17,2%	13,2%	64,9%	4,6%
Ruská federace	886	33,8	7,2%	26,0%	60,5%	6,3%
Bělorusko	110	33,6	3,6%	19,1%	75,5%	1,8%
Vietnam	532	32,6	22,9%	10,0%	64,8%	2,3%
Rumunsko	124	32,5	12,9%	8,1%	78,2%	0,8%
Kazachstán	152	27,1	7,9%	40,8%	51,3%	0,0%
Celkový součet	8061	37,4	8,7%	10,6%	75,8%	4,9%

Zdroj dat: ŘSCP ČR

Poznámka: seřazené podle průměrného věku; uvedené jsou skupiny podle státního občanství, jejichž počet v roce 2019 přesahoval 100

3 Rozmístění cizinců v městské části Praha 7 a hodnocení segregace

V této části analyzujeme **prostorové rozmístění** cizinců v městské části Praha 7, a to s důrazem na identifikaci **lokalit koncentrace** cizinců, zjištění, zda dochází k jejich **rezidenční segregaci** a vyhodnocení míry koncentrace a segregace.

3.1 Prostorová nerovnoměrnost v rozmístění cizinců v městské části Praha 7

Při hodnocení rozmístění cizinců a jejich prostorové segregace v městské části sledujeme jejich zastoupení na populaci v malých územích, v našem případě v základních sídelních jednotkách (ZSJ), a využíváme dvě perspektivy. První hodnotí **míru nerovnoměrnosti v prostorovém rozmístění**, a to při využití indexů segregace a odlišnosti (Příloha 9.4). Index odlišnosti vyjadřuje procentuální podíl hodnocené skupiny, který by se musel přemístit, aby skupina dosáhla rovnoměrného zastoupení na celkové populaci. Index segregace zohledňuje populační váhu dané skupiny a je vhodný pro porovnání rozdílně četných populací.

Podle indexu segregace a odlišnosti je patrné, že cizinci jsou poměrně **rovnoměrně rozmístění po celém území městské části Praha 7** (Tabulka 3.1). Index segregace dosahuje pro všechny cizince 6,8 %, což je velmi nízká hodnota; např. v MČ Praha 11 byl index segregace v roce 2019 10,2 % (Sýkora a kol. 2020) a v MČ Praha 5 v roce 2017 26,4 % (Sýkora a kol. 2018). Relativně vyšší koncentrace je patrná u Vietnamců, ale nedosahuje úrovní, které jsou spojovány se segregací, tj. nad 30%. Vyšší koncentrace je také v případě cizinců ze západních států EU a USA. Cizinci z EU celkově vykazují vyšší prostorovou koncentraci než cizinci ze třetích zemí. Naopak nejnižší koncentraci vykazují Slováci. **Mezi roky 2012 a 2019 došlo k mírnému snížení indexu segregace i indexu odlišnosti u celkového počtu cizinců.**

Tabulka 3.1: Indexy segregace a odlišnosti za ZSJ MČ Praha 7 v roce 2019 podle skupin z hlediska státní příslušnosti

	Index odlišnosti (%)		Index segregace (%)	
	2012	2019	2012	2019
Cizinci - celkem	8,7	5,6	10,1	6,8
Cizinci z EU a ESVO	8,7	10,7	9,1	11,5
Cizinci ze třetích zemí	10,8	6,7	12,0	7,6
Podle státní příslušnosti				
Ukrajina	8,6	11,5	8,8	11,8
Vietnam	36,5	27,8	36,9	28,1
Slovensko	13,1	9,7	13,4	10,0
Rusko	21,5	11,3	21,9	11,5
Západní cizinci	22,3	18,5	12,0	19,2

Zdroj: vlastní výpočty

3.2 Identifikace lokalit koncentrace cizinců v městské části Praha 7

Druhý způsob hodnocení segregace se zaměřuje na **identifikaci lokalit**, v našem případě na úrovni ZSJ, v nichž se **koncentruje větší množství cizinců**. Používáme **tři základní typy ukazatelů** zohledňující tři odlišné úhly pohledu na územní koncentraci: **velikost populace, zastoupení (podíl) populace a nadprůměrný výskyt populace**. U každého ukazatele pak rozlišujeme tři úrovně koncentrace: vysokou, střední a nízkou (blíže viz Sýkora a kol. 2015). Za vysoký podíl se považuje vyšší než 50% zastoupení skupiny v populaci (ROBzsj), za střední úroveň pak v našich podmínkách považujeme vyšší než 25% zastoupení. Skupina je v lokalitě koncentrovaná, pokud se zde vyskytuje ve výrazně vyšším zastoupení, než je běžné (průměrné) pro území, v němž se nachází. V našem případě porovnáváme lokality ZSJ z průměrnou situací v městské části a zároveň v Praze jako celku. Tím je zohledněna jak specifická situace v městské části, tak celková situace v Praze. Takový postup je vhodný i z hlediska srovnání mezi městskými částmi v Praze. Místa vysoce nadprůměrného výskytu identifikujeme při použití lokalizačního kvocientu (LQOBzsj), který měří poměr mezi podílem obyvatel sociální skupiny na populaci v lokalitě (ZSJ) (ROBzsj) vůči podílu obyvatel sociální skupiny na celkové populaci ve vyšší územní jednotce (MČ a Praha) (ROBmč). V případě trojnásobného a vyššího zastoupení považujeme koncentraci za vysokou a v případě 1,5 až trojnásobného zastoupení považujeme koncentraci za střední. Vyšší úroveň zastoupení a vyšší podíl na celkové populaci může v případě populačně malých ZSJ představovat jen malý počet členů sociální skupiny (POBzsj). Aby bylo možné hovořit o koncentraci, měla by splňovat i minimální počet zástupců sociální skupiny. V prostředí hl. m. Prahy považujeme alespoň 50 osob za střední a alespoň 300 osob za vysokou koncentraci (Tabulka 3.2).

Aby územní jednotka byla považována za lokalitu koncentrace, musí ve všech třech ukazatelích splňovat vysokou nebo střední úroveň koncentrace. Lokality, které byt v jednom aspektu alespoň střední úroveň koncentrace nesplňují, nepovažujeme za lokalitu koncentrace. Na základě kombinace tří ukazatelů dělíme územní jednotky (v našem případě ZSJ) na lokality s **extrémní, vysokou, střední a nízkou úrovní koncentrace** (Obrázek 3.1).

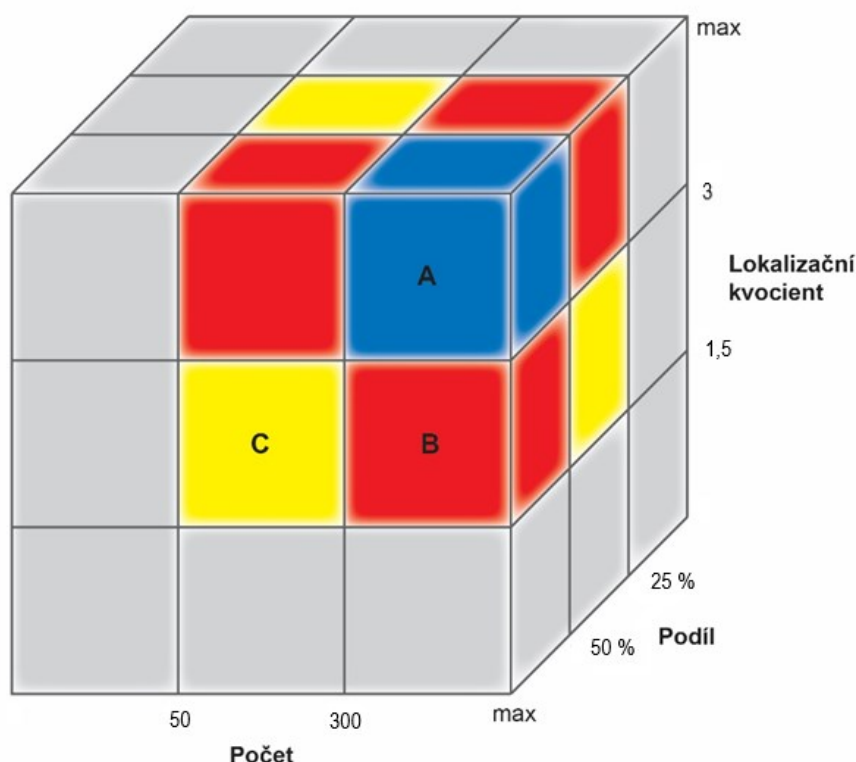
- Místa nadprůměrného výskytu: lokalizační kvocient sociální skupiny v územní jednotce n - $LQOB_n = ROB_n / ROB_m$
- Místa s vysokým podílem obyvatel sociální skupiny: podíl obyvatel na celkové populaci v územní jednotce n - ROB_n
- Místa s vysokým počtem obyvatel sociální skupiny: absolutní počet obyvatel sociální skupiny v územní jednotce n - POB_n

Tabulka 3.2: Úrovně koncentrace sociálních skupin

Úroveň koncentrace	Nízká	Střední	Vysoká
Nadprůměrný výskyt LQOB_n	< 1,5	≥ 1,5	≥ 3
Podíl obyvatel ROB_n	< 25 %	≥ 25%	≥ 50 %
Počet obyvatel POB_n	< 50	≥ 50	≥ 300

Zdroj: Upraveno podle Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace (Sýkora a kol. 2015)

Obrázek 3.1: Typologie lokalit na základě úrovně koncentrace

Zdroj: Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace (Sýkora a kol. 2015)

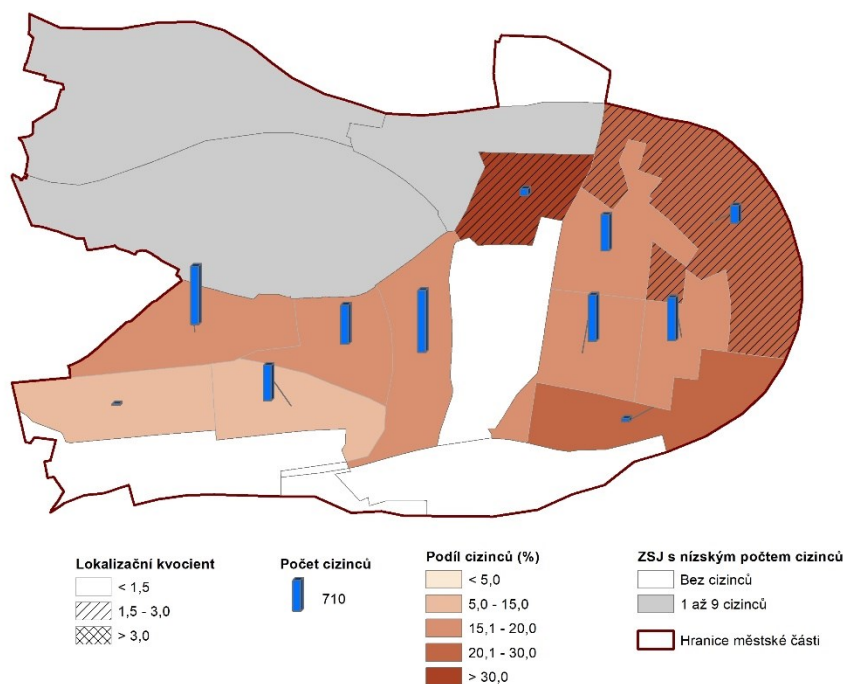
V městské části Praha 7 žilo v roce 2019 (podle údajů ŘSCP ČR) 8 061 cizinců. Nalézá se zde celkem 20 ZSJ, v 14 z nich žil v roce 2019 alespoň jeden cizinec, nicméně ve 3 ZSJ žilo méně než 10 cizinců (ve všech 14 ZSJ žil alespoň jeden cizinec ze třetích zemí) (Obrázky 3.2 a 3.3, Tabulky 3.3 a 3.4). Více než 500 cizinců žilo v celkem 7 ZSJ (5 ZSJ s více než 500 cizinci ze třetích zemí). Jde především o populačně velké ZSJ jako Bubny (1 428 cizinců), U Sparty (1 340) a Dělnická (1 065)⁹. I přes tyto vysoké počty cizinci netvořili v těchto ZSJ více než 30 % z celkové populace.

Podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu městské části byl v roce 2019 17,8 %. **U tří lokalit** (ZSJ) byl **podíl cizinců vyšší než 25 %** (ZSJ Staré Holešovice, Holešovický přístav a ZSJ Holešovice-elektrárna s minimálním počtem obyvatel (8)). Podíl cizinců ze třetích zemí v žádné ZSJ nepřesáhnul 25 %.

Dále nás zajímají místa, kde cizinci dosahují výrazně vyššího podílu na celkové populaci, než je průměrná hodnota za celou městskou část a Prahu jako celek. K tomu využíváme lokalizačního kvocientu, jehož hodnota je průměr mezi podílem cizinců na populaci dané ZSJ a podílem cizinců na celkové populaci městské části a mezi podílem cizinců v ZSJ a v celé Praze. Velmi **vysoký lokalizační kvocient** (L_q) s hodnotou nad 3 byl v roce 2019 zaznamenán v pouze v **ZSJ Holešovice-elektrárna, kde je ovšem nízký celkový počet cizinců** (Obrázek 3.2). Vysoký L_q s hodnotou nad 1,5 vykazují ZSJ Staré Holešovice a ZSJ Holešovický přístav. Když budeme počítat pouze cizince ze třetích zemí, tak vysoký L_q s hodnotou nad 3 nenalezneme v žádné ZSJ, vyšší než 1,5 pak v ZSJ Staré Holešovice (Obrázek 3.3).

⁹ Pro územní vymezení základních sídelních jednotek (ZSJ) viz příloha 9.3.

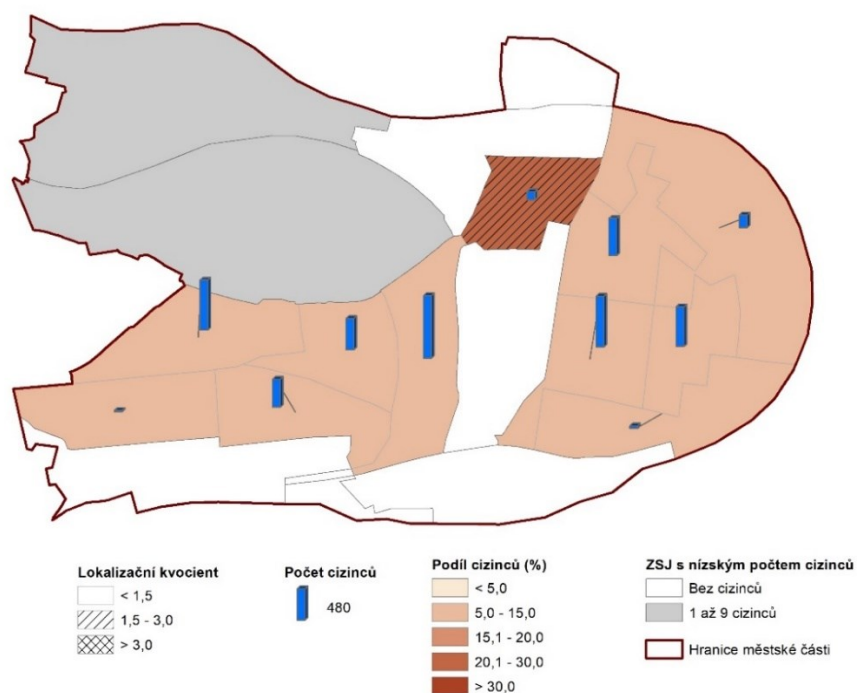
Obrázek 3.2: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců v ZSJ MČ Praha 7 (2019)

Zdroj: ŘSCP ČR

Poznámka: Pro lokalizaci základních sídelních jednotek (ZSJ) v území MČ Praha 7 viz příloha 7.3.

Obrázek 3.3: Počty, podíly a lok. kvocienty cizinců ze třetích zemí v ZSJ MČ Praha 7 (2019)

Zdroj: ŘSCP ČR

S využitím metodiky identifikace lokalit rezidenční segregace (Sýkora a kol. 2015) a při využití výše uvedených ukazatelů, tj. počtu, podílu a lokalizačního kvocientu cizinců, jsme identifikovali lokality koncentrace cizinců v městské části Praha 7, a to na úrovni základních sídelních jednotek (ZSJ). V roce 2019 v MČ Praha 7 většina ZSJ (celkem 11 ZSJ) dosahovala střední úroveň koncentrace cizinců alespoň u jednoho ukazatele, a to především díky vyššímu absolutnímu počtu cizinců. Při celkovém hodnocení v MČ Praze 7 s pomocí analýzy tří ukazatelů (počet cizinců, podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel a lokalizační kvocient) byly identifikovány **dvě lokality se střední úrovní koncentrace** bydlení cizinců. Jde o zmiňované **ZSJ Staré Holešovice** a **ZSJ Holešovický přístav** (Tabulka 3.3. a Obrázek 3.4). Žádná Extrémní ani vysoká úroveň koncentrace nebyla v roce 2019 v MČ Praha 7 zaznamenána. Celkově lze hodnotit, že **cizinci jsou v MČ Praha 7 spíše relativně rovnoměrně rozmístěni**. Nižší koncentrace jsou patrné u cizinců ze třetích zemí, kdy žádná ZSJ nedosahuje ani střední úrovně koncentrace (Tabulka 3.4 a Obrázek 3.5).

Tabulka 3.3: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců v MČ Praha 7 (2019)

ZSJ kód	ZSJ název	Nadprůměrný výskyt LQOB _n	Podíl cizinců ROB _n	Počet cizinců POB _n	Koncentrace KONC _n
130249	Staré Holešovice	1,81	30,4%	156	C Střední
130281	Holešovický přístav	1,52	25,4%	405	C Střední
130231	Holešovice-elektrárna	5,97	100,0%	1 až 9	D Nízká
130290	Bubenské nábřeží	1,34	22,4%	83	D Nízká
130265	Dělnická	1,18	19,8%	1065	D Nízká
130141	U Sparty	1,17	19,6%	1340	D Nízká
130133	Veletržní palác	1,08	18,1%	898	D Nízká
130273	Na Maninách	1,07	17,8%	996	D Nízká
130257	Ortenovo náměstí	1,05	17,6%	834	D Nízká
130125	Bubny	0,90	15,1%	1428	D Nízká
130311	Nad letenským tunelem	0,89	14,9%	820	D Nízká
305961	Letná	0,76	12,8%	24	D Nízká
130176	Císařský ostrov II	0,54	9,1%	1 až 9	D Nízká
130168	Královská obora	0,31	5,3%	1 až 9	D Nízká
130117	Nádraží Bubny	0	0,0%	0	D Nízká
130222	U mostu Barikádníků	0	0,0%	0	D Nízká
130303	Štvanice	0	0,0%	0	D Nízká
130320	Letenské sady	0	0,0%	0	D Nízká
305944	U Bubnů	0	0,0%	0	D Nízká
305952	U Štvanice	0	0,0%	0	D Nízká

Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Poznámka: modrá barva – vysoké hodnoty koncentrace; červená barva – střední hodnoty koncentrace

Poznámka: Pro lokalizaci základních sídelních jednotek (ZSJ) v území MČ Praha 7 viz příloha 9.3.

Tabulka 3.4: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 7 (2019)

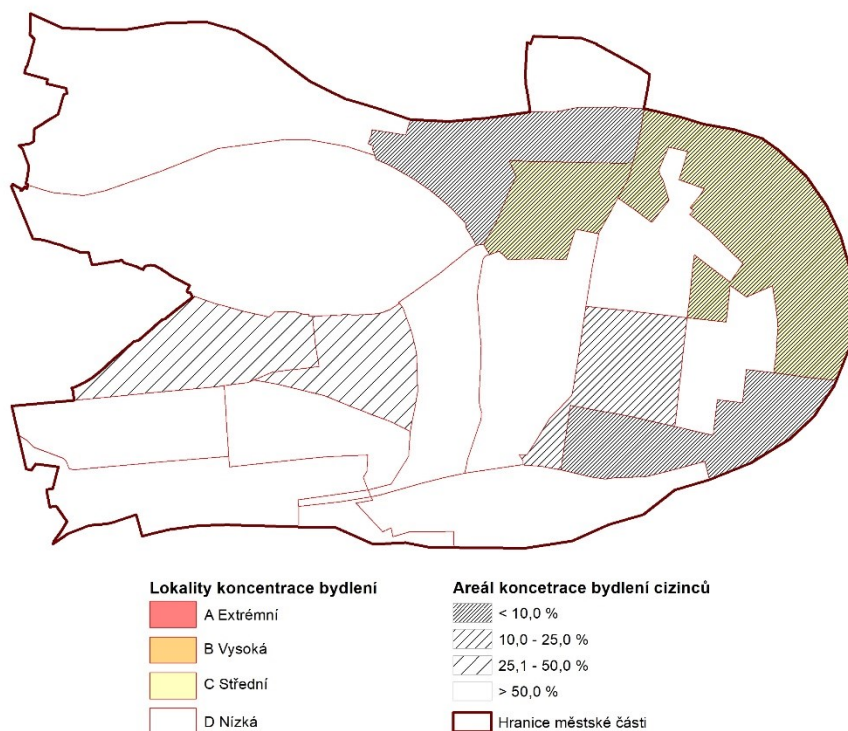
ZSJ kód	ZSJ název	Nadprůměrný výskyt LQOB _n	Podíl cizinců ROB _n	Počet cizinců POB _n	Koncentrace KONC _n
130249	Staré Holešovice	2,21	23,5%	121	D Nízká
130265	Dělnická	1,36	14,4%	776	D Nízká
130281	Holešovický přístav	1,13	12,1%	192	D Nízká
130257	Ortenovo náměstí	1,12	12,0%	567	D Nízká
130141	U Sparty	1,05	11,1%	762	D Nízká
130273	Na Maninách	1,02	10,8%	605	D Nízká
130290	Bubenské nábreží	1,02	10,8%	40	D Nízká
305961	Letná	1,00	10,6%	20	D Nízká
130125	Bubny	0,95	10,1%	955	D Nízká
130133	Veletržní palác	0,90	9,6%	477	D Nízká
130311	Nad letenským tunelem	0,73	7,8%	428	D Nízká
130168	Královská obora	0,49	5,3%	1 až 9	D Nízká
130176	Císařský ostrov II	0,43	4,5%	1 až 9	D Nízká
130231	Holešovice-elektrárna	0	0,0%	0	D Nízká
130117	Nádraží Bubny	0	0,0%	0	D Nízká
130222	U mostu Barikádníků	0	0,0%	0	D Nízká
130303	Štvanice	0	0,0%	0	D Nízká
130320	Letenské sady	0	0,0%	0	D Nízká
305944	U Bubnů	0	0,0%	0	D Nízká
305952	U Štvanice	0	0,0%	0	D Nízká

Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

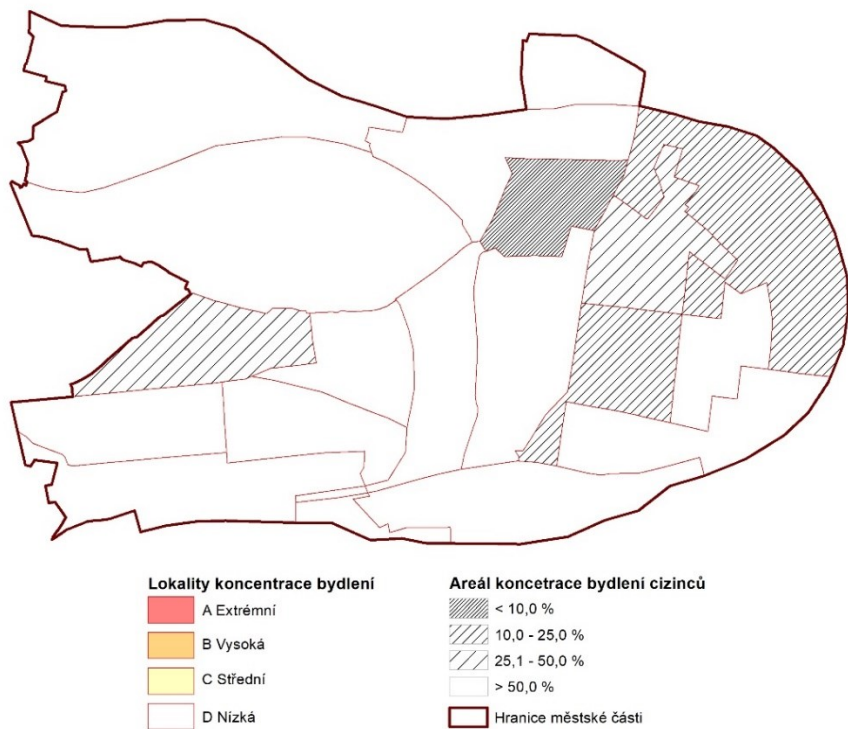
Poznámka: modrá barva – vysoké hodnoty koncentrace; červená barva – střední hodnoty koncentrace

Poznámka: Pro lokalizaci základních sídelních jednotek (ZSJ) v území MČ Praha 7 viz příloha 9.3.

Obrázek 3.4: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v MČ Praha 7 v roce 2019

Obrázek 3.5: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 7 v roce 2019

Zdroj: vlastní výpočty

3.3 Vývoj rozmístění cizinců v MČ Praha 7 mezi lety 2012 a 2019

Mezi roky 2012 a 2019 došlo ke **zvýšení počtu i podílu cizinců** v Praze, městské části Praha 7 (Tabulka 3.5 a 3.6) a rovněž ve většině ZSJ v městské části Praha 7 (Obrázek 3.6 a 3.7). V Praze 7 byl výrazněji vyšší růst počtu a podílu cizinců ze zemí EU a ESVO.

Mezi lety 2012 a 2019 nedošlo k výrazným změnám v prostorovém rozmístění bydlení cizinců, což dokumentují obrázky 3.8-3.9. K roku 2019 se oproti stavu v roce 2012 **mírně snížila míra prostorové koncentrace**.

V roce 2012 jsme na území MČ Praha 7 identifikovali tři ZSJ se střední úrovní koncentrace bydlení cizinců, tj. o jednu více než v roce 2019 (Tabulka 3.7, Obrázek 3.10). V roce 2012 mezi tyto lokality spadala navíc ZSJ Letná. V případě cizinců ze třetích existovaly v roce 2012 rovněž tři ZSJ se střední úrovní koncentrace, zatímco v roce 2019 již nebyla identifikována žádná (Tabulka 3.8, Obrázek 3.11).

Přestože mezi lety 2012-2019 rostl počet cizinců v městské části Praha 7 a podíl cizinců je vyšší v porovnání s městem Prahou jako celkem, **prostorové rozmístění cizinců se stalo rovnoměrnějším**. Na území městské části **nedochází k vytváření žádných lokalit významnější prostorové koncentrace cizinců, které by hrozily potenciálními riziky rezidenční segregace**.

Tabulka 3.5: Vývoj počtu cizinců v Praze a Praze 7 (2012-2019)

	Praha 7		Praha	
	2012	2019	2012	2019
EU a ESVO	1 737	3 115	45 247	71 353
Cizinci ze 3. zemí	4 099	4 946	107 026	137 840
Celkem	5 836	8 061	152 273	209 193

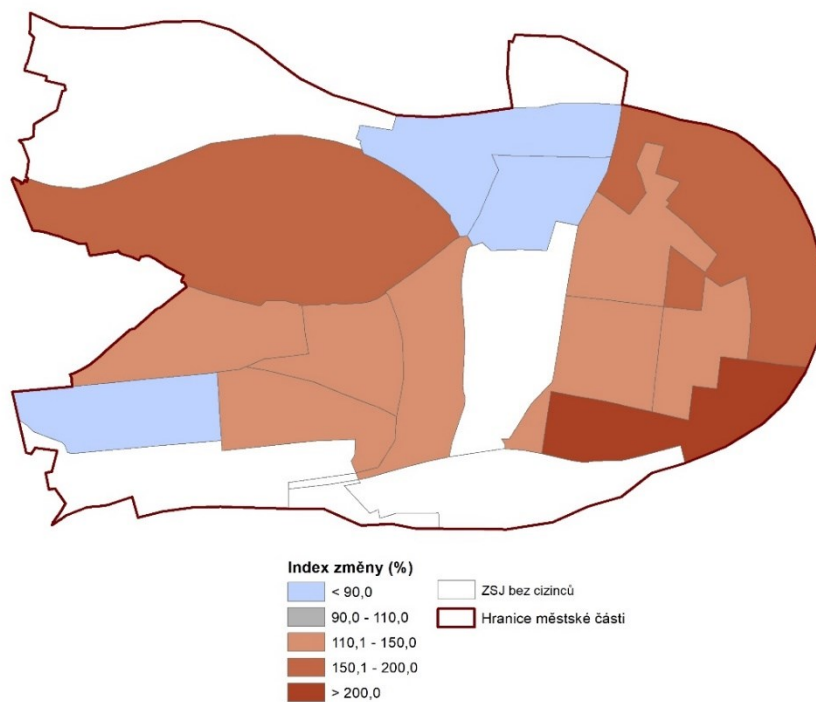
Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Tabulka 3.6: Změny v podílu cizinců na celkové populaci v Praze a Praze 7 (2012-2019)

	Praha 7		Praha	
	2012	2019	2012	2019
EU a ESVO	4,2%	6,9%	3,6%	5,4%
Cizinci ze 3. zemí	9,8%	10,9%	8,6%	10,4%
Celkem	14,0%	17,8%	12,2%	15,8%

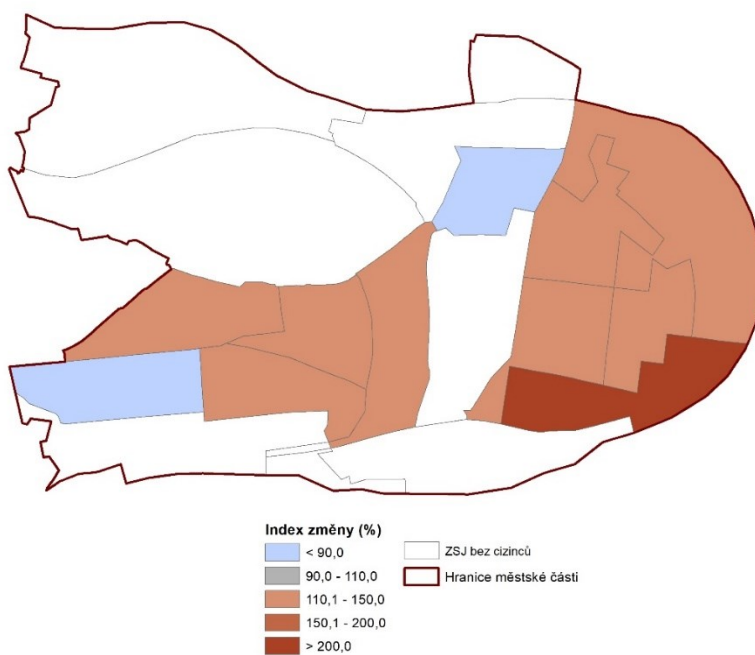
Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Obrázek 3.6: Vývoj počtu cizinců mezi lety 2012 a 2019 v ZSJ MČ Praha 7

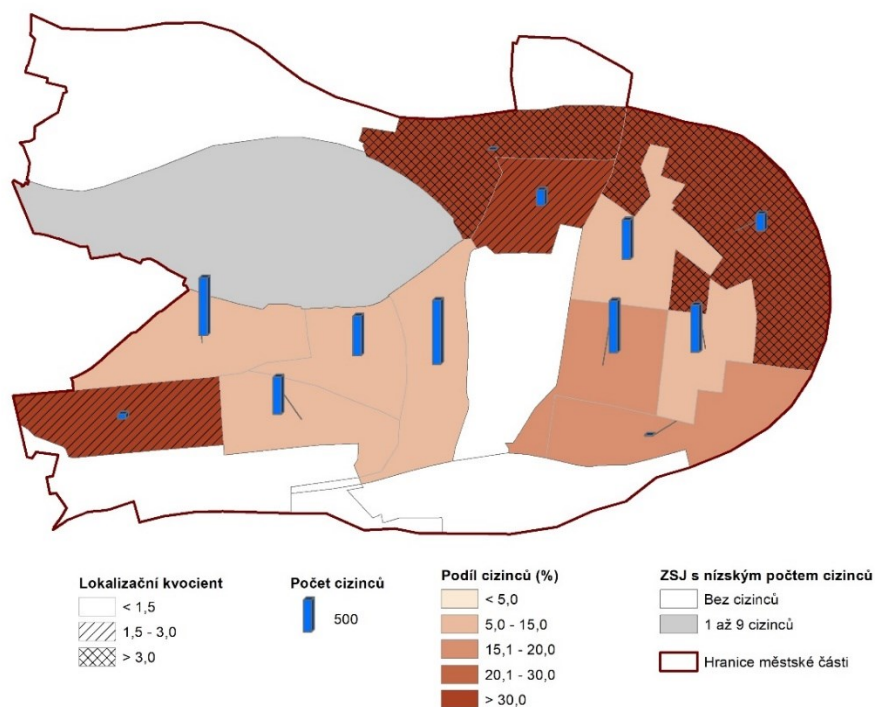
Zdroj dat: ŘSCP ČR

Obrázek 3.7: Vývoj počtu cizinců ze třetích zemí mezi lety 2012 a 2019 v ZSJ MČ Praha 7

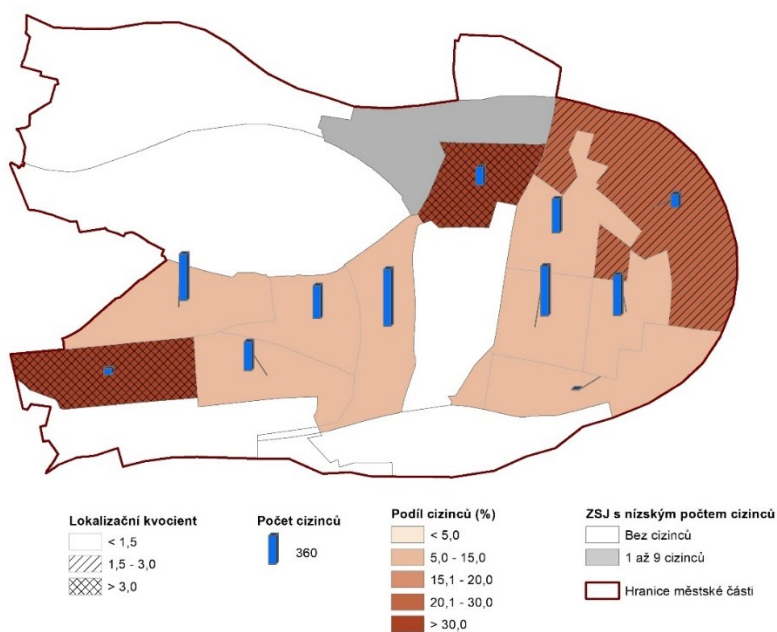
Zdroj dat: ŘSCP ČR

Obrázek 3.8: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců v ZSJ MČ Praha 7 v roce 2012

Zdroj dat: ŘSCP ČR

Obrázek 3.9: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců ze třetích zemí v ZSJ MČ Praha 7 v roce 2012

Zdroj dat: ŘSCP ČR

Tabulka 3.7: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců v MČ Praha 7 (2012)

ZSJ kód	ZSJ název	Nadprůměrný výskyt LQOBn	Podíl cizinců ROBn	Počet cizinců POBn	Koncentrace KONCn
130281	Holešovický přístav	3,31	43,2%	262	C Střední
130249	Staré Holešovice	3,11	40,6%	247	C Střední
305961	Letná	2,60	33,9%	79	C Střední
130231	Holešovice-elektrárna	7,07	92,3%	12	D Nízká
130265	Dělnická	1,19	15,6%	805	D Nízká
130290	Bubenské nábřeží	1,15	15,1%	14	D Nízká
130141	U Sparty	1,11	14,5%	895	D Nízká
130273	Na Maninách	1,07	14,0%	730	D Nízká
130257	Ortenovo náměstí	1,04	13,6%	610	D Nízká
130133	Veletržní palác	1,01	13,2%	614	D Nízká
130125	Bubny	0,84	11,0%	992	D Nízká
130311	Nad letenským tunelem	0,83	10,8%	575	D Nízká
130168	Královská obora	0,19	2,4%	1 až 9	D Nízká
130222	U mostu Barikádníků	0	0,0%	0	D Nízká
130117	Nádraží Bubny	0	0,0%	0	D Nízká
130222	U mostu Barikádníků	0	0,0%	0	D Nízká
130303	Štvanice	0	0,0%	0	D Nízká
130320	Letenské sady	0	0,0%	0	D Nízká
305944	U Bubnů	0	0,0%	0	D Nízká
305952	U Štvanice	0	0,0%	0	D Nízká

Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Poznámka: modrá barva – vysoké hodnoty koncentrace; červená barva – střední hodnoty koncentrace

Poznámka: Pro lokalizaci základních sídelních jednotek (ZSJ) v území MČ Praha 7 viz příloha 9.3.

Tabulka 3.8: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 7 (2012)

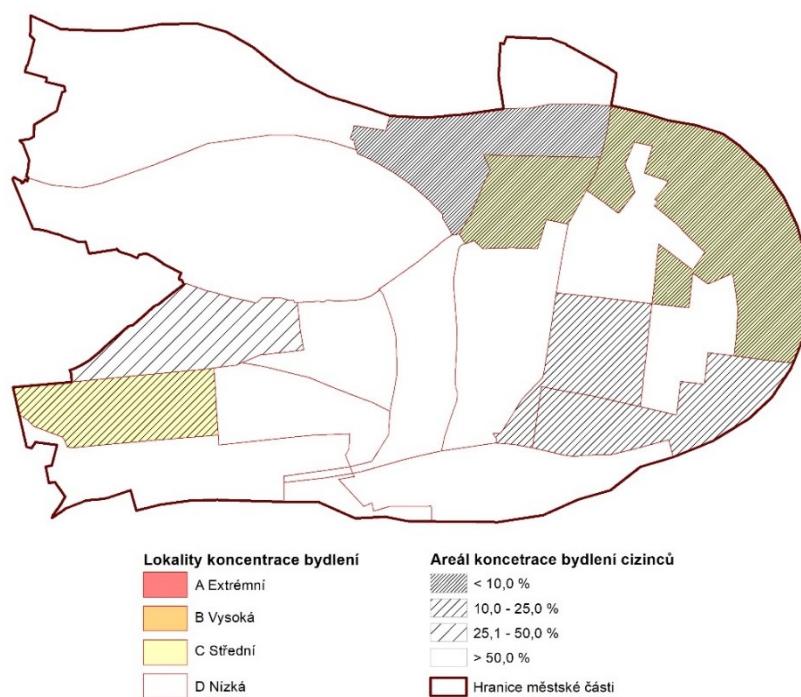
ZSJ kód	ZSJ název	Nadprůměrný výskyt LQOBn	Podíl cizinců ROBn	Počet cizinců POBn	Koncentrace KONCn
130249	Staré Holešovice	3,82	36,8%	224	C Střední
305961	Letná	3,34	32,2%	75	C Střední
130281	Holešovický přístav	2,84	27,3%	166	C Střední
130231	Holešovice-elektrárna	3,20	30,8%	1 až 9	D Nízká
130290	Bubenské nábřeží	1,34	12,9%	12	D Nízká
130265	Dělnická	1,25	12,1%	624	D Nízká
130273	Na Maninách	1,01	9,8%	508	D Nízká
130257	Ortenovo náměstí	0,99	9,5%	426	D Nízká
130141	U Sparty	0,97	9,4%	580	D Nízká
130133	Veletržní palác	0,91	8,7%	408	D Nízká
130125	Bubny	0,82	7,9%	711	D Nízká
130311	Nad letenským tunelem	0,71	6,8%	361	D Nízká
130222	U mostu Barikádníků	0	0,0%	0	D Nízká
130117	Nádraží Bubny	0	0,0%	0	D Nízká
130222	U mostu Barikádníků	0	0,0%	0	D Nízká
130303	Štvanice	0	0,0%	0	D Nízká
130320	Letenské sady	0	0,0%	0	D Nízká
305944	U Bubnů	0	0,0%	0	D Nízká
305952	U Štvanice	0	0,0%	0	D Nízká
130168	Královská obora	0	0,0%	0	D Nízká

Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Poznámka: modrá barva – vysoké hodnoty koncentrace; červená barva – střední hodnoty koncentrace

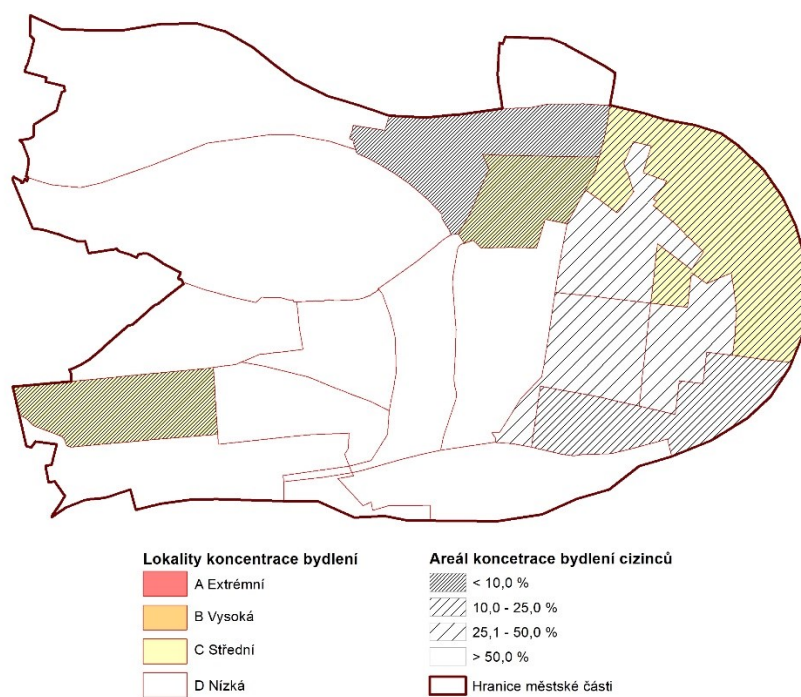
Poznámka: Pro lokalizaci základních sídelních jednotek (ZSJ) v území MČ Praha 7 viz příloha 9.3.

Obrázek 3.10: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v MČ Praha 7 v roce 2012

Zdroj: vlastní výpočty

Obrázek 3.11: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 7 v roce 2012

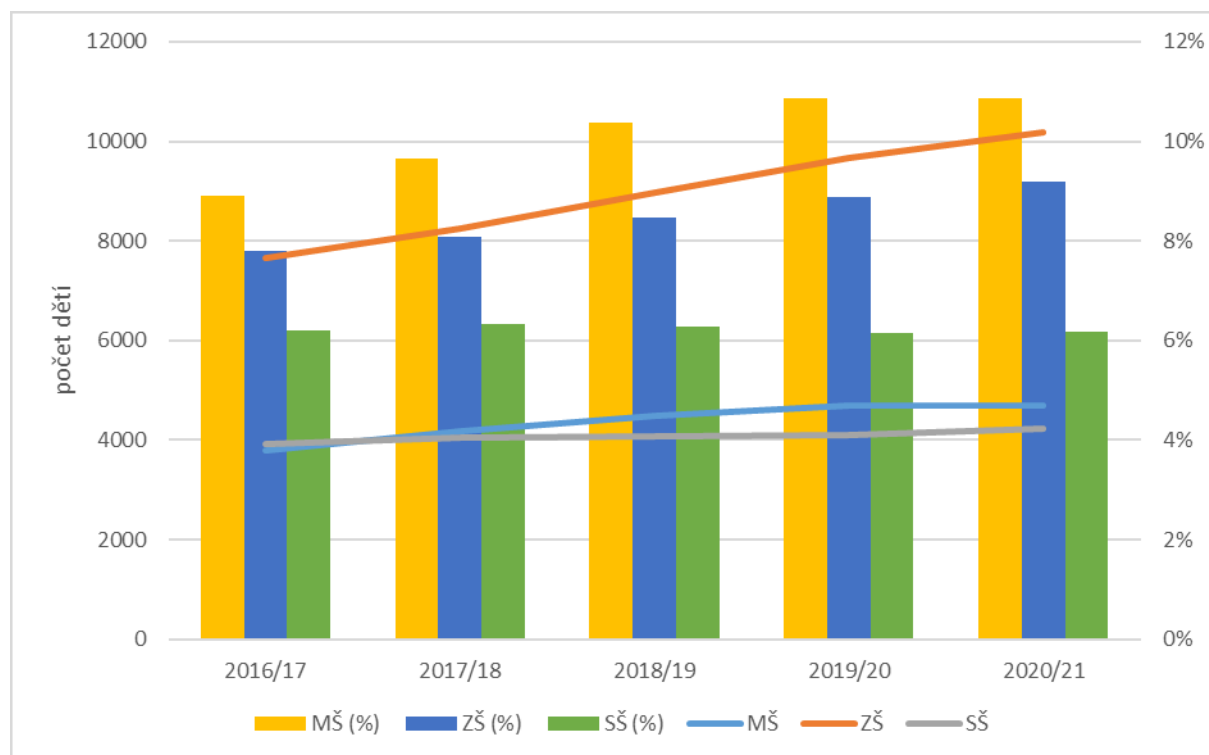
Zdroj: vlastní výpočty

4 Děti a žáci cizinců ve školských zařízeních v Praze a v MČ Praha 7

Za žáka - cizince je považován žák, jehož rodiče mají jiné občanství než občanství České republiky. Vývoj počtu dětí cizinců je ovlivněn vývojem celkového počtu cizinců a tak tím, jak v Praze roste počet cizinců, **narůstá počet dětí cizinců navštěvujících všechny typy školních zařízení** (Obrázek 4.1). Přesto vývoj počtu dětí ve školských zařízeních nemusí s dynamikou růstu cizinců zcela korelovat. Liší se totiž podle cizinců odlišné státní příslušnosti, kulturních preferencí a forem života v Česku a Praze.

Celkový počet žáků cizinců byl ve školním roce 2020-21 na všech typech škol v Praze 19 122. Jedná se o **8,6 % z celkového počtu dětí navštěvující pražské školy**. **Podíl žáků cizinců je poloviční v porovnání s podílem cizinců na celkové populaci (16 %)**. To je dáno především charakterem ekonomické migrace, kdy se do Prahy stěhují především ekonomicky aktivní obyvatelé (především muži). S usazováním cizinců v české společnosti ovšem narůstá i počet dětí a do budoucna **můžeme očekávat dynamičtější růst počtu dětí cizinců a žáků cizinců**. Na to poukazuje i skutečnost, že **největší podíl dětí cizinců na celkovém počtu žáků je v současnosti (ve školním roce 2020-2021) v mateřských školách (10,9 %)**, postupně **narůstá v základních školách (9,2 %)**, přičemž **nejmenší podíl je na školách středních (6,2 %)**.

Obrázek 4.1: Vývoj počtu a podílu dětí cizinců podle jednotlivých typů škol v Praze ve školních rocích 2016-17 až 2020-21

Zdroj: MŠMT

Struktura dětí cizinců z hlediska státního občanství na pražských školách rámcově odpovídá struktuře cizinců v populaci. **Nejvíce žáků - cizinců má občanství Ukrajiny, Ruska, Vietnamu a Slovenska**. Oproti zastoupení cizinců v populaci je na pražských školách více dětí z Vietnamu. Relativně více dětí je také z Ruska či z Ukrajiny. **Relativně méně je naopak dětí ze Slovenska a ostatních států EU**. Je proto patrné **relativně vyšší zastoupení dětí cizinců ze**

třetích zemí oproti zastoupení v populaci (Tabulka 4.1). Struktura dětí cizinců z hlediska státního občanství se nijak zásadně **nelíší podle jednotlivých stupňů školských zařízení**.

Tabulka 4.1: Struktura žáků cizinců podle státního občanství na školách v Praze ve školním roce 2020-21

	Počet žáků celkem	Počet žáků cizinců - celkem	Počet žáků cizinců z EU	Počet žáků cizinců ze Slovenska	Počet žáků cizinců ze 3. zemí
MŠ	43 260	4 701	1 357	702	3 344
ZŠ	110 975	10 188	2 436	1 378	7 752
SŠ	68 648	4 233	881	542	3 352
Celkem	222 883	19 122	4 674	2 622	14 448
Podíl na počtu dětí cizinců (%)		100	24,4	13,7	75,6
Podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu k 31. 12. 2020 (%)		100	32,3	15,2	67,7

Zdroj dat: MŠMT, ČSÚ

Podrobnější data o počtech cizinců na úrovni městských částí Prahy nejsou zveřejňována. Díky dlouhodobé a blízké spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování, nyní odborem Ministerstva pro místní rozvoj ČR, jsme mohli využít jimi zpracovanou databázi škol a mateřských škol v Česku, kterou využívají při analýzách a řešení otázek sociální inkluze. Údaje byly připravené z dat ze školských výkazů MŠMT ČR, a to podle stavu k 30. 9. 2020, tj. ke školnímu roku 2020-2021, a jsou tak srovnatelná s výše prezentovanými údaji a analýzou za celou Prahu.

Podle údajů MŠMT ČR (stav k 30. 9. 2020) navštěvovalo v MČ Praha 7 **základní školy** ve školním roce 2020-2021 **celkem 239 žáků cizinců z celkového počtu 3 337 žáků**, což představuje **7,16 %** (Tabulka 4.2). Jde o **nižší podíl než je celopražský průměr 9,2 %**. **Mateřské školy** navštěvovalo **170 dětí cizinců** z celkového počtu 1332 dětí (Tabulka 4.3). Podíl dětí cizinců v mateřských školách v MČ Praha 7 je svými **12,76 % naopak nad celopražským průměrem 10,9 %**.

V MČ Praha 7 působí 17 mateřských škol a 10 škol základních. Jednotlivé základní a zejména pak mateřské školy v MČ Praha 7 se **mezi sebou významně liší z hlediska zastoupení žáků a dětí cizinců**. Zatímco v ZŠ Tusarova dosahuje podíl žáků cizinců téměř 20 %, ve třech ZŠ se pohybuje v rozmezí 6 až 8 % a u pěti ZŠ je podstatně nižší než 5 % (Tabulka 4.2).

Zastoupení dětí cizinců v mateřských školách v MČ Praha 7 je výraznější než je tomu u škol základních (Tabulka 4.3). U čtyř MŠ se podíl cizinců pohybuje v rozmezí 22-32 % a u ostatních, až na dvě malé MŠ přesahuje 5%.

Tabulka 4.2: Počet a podíl žáků cizinců v základních školách v MČ Praha 7 ve školním roce 2020-21

Název školy	Adresa základní školy	Žáci celkem	Žáci s cizím státním občanstvím	Podíl žáků s cizím státním občanstvím
ZŠ a MŠ Tusarova	Tusarova 790/21	481	92	19,13%
Fakultní ZŠ PedF UK Umělecká	Umělecká 850/8	601	47	7,82%
ZŠ Korunovační	Korunovační 164/8	504	39	7,74%
ZŠ T.G.Masaryka	Ortenovo náměstí 1275/34	355	23	6,48%
ZŠ U Uranie	U Uranie 1576/14	80	3	3,75%
ZŠ Strossmayerovo náměstí	Strossmayerovo náměstí 990/4	569	21	3,69%
ZŠ Františky Plamínkové	Františka Křížka 490/2	404	8	1,98%
Bratrská škola - církevní ZŠ	Rajská 300/3	112	2	1,79%
ZŠ Letohradská	Letohradská 370/1	231	4	1,73%
MČ Praha 7 celkem	MČ Praha 7 celkem	3337	239	7,16%

Zdroj dat: MŠMT ČR

Poznámka: data ze školských výkazů MŠMT ČR, stav k 30.9. 2020

Tabulka 4.3: Počet a podíl dětí cizinců v mateřských školách v MČ Praha 3 ve školním roce 2020-21

Adresa MŠ	Děti celkem	Počet dětí s cizím státním občanstvím	Podíl dětí s cizím státním občanstvím
Čechova 587/29	50	16	32,00%
Plynární 1617/10	44	11	25,00%
Tusarova 515/27	124	28	22,58%
Letohradská 370/1	18	4	22,22%
Letohradská 712/1a	168	30	17,86%
Dobrovského 527/26	20	3	15,00%
Na výšinách 1000/1	22	3	13,64%
U Uranie 1080/16	46	6	13,04%
Ortenovo náměstí 1505/37	126	14	11,11%
Kostelní 37/7	143	15	10,49%
Na výšinách 1075/3	150	13	8,67%
Na Maninách 1080/29a	153	12	7,84%
U studánky 851/4	118	8	6,78%
Janovského 995/52	46	3	6,52%
Nad štolou 1277/6	68	4	5,88%
Nad štolou 936/3	22	0	0,00%
Dukelských hrdinů 469/25	14	0	0,00%
MČ Praha 7 celkem	1332	170	12,76%

Zdroj dat: MŠMT ČR

Poznámka: data ze školských výkazů MŠMT ČR, stav k 30.9. 2020

Na **vzdělávání a situaci dětí cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ)** na základních školách v Praze se zaměřil projekt „**Škola jako integrační partner (INTEGRÁČEK)**“¹⁰ řešený Sociologickým ústavem AV ČR ve spolupráci s Magistrátem hl. m. Prahy, který byl aplikačním garantem projektu. Výsledky pro hl. m. Prahu a MČ Praha 7 (Obrázek 4.2) ukázaly značný podíl žáků s OMJ, z nichž v případě MČ Praha 7 se 14 % nedomluví česky a potřebuje intenzivní podporu a dalších 43 % se domluví s pomocí a potřebovali by střední podporu¹¹.

Obrázek 4.2: Žáci s odlišným mateřským jazykem v Praze a Praze 7

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)										
ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 07	9	3 535	7,2%	7	2 977	202	6,8%	201	6,8%	7

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Zdroj: Škola jako integrační partner, <https://www.soc.cas.cz/projekt/skola-jako-integracni-partner>

¹⁰ <https://www.soc.cas.cz/projekt/skola-jako-integracni-partner>

¹¹ Viz výsledky pro Prahu 3 <https://www.soc.cas.cz/projekt/skola-jako-integracni-partner>

5 Vnímání rizik a potenciálů ve vzájemném soužití majoritní společnosti a cizinců

Cílem této části je prezentovat rizika/problémy a zároveň potenciály/pozitivní stránky soužití, jak ho vnímají klíčoví aktéři ovlivňující oblast integrace cizinců. Analýza vychází z informací získaných v rámci úvodního **diskusního setkání s klíčovými aktéry**, které se konalo v říjnu 2020 na úřadu Městské části Praha 7 (viz Příloha 9.1). Z úvodního diskusního setkání byl vypracován přehled témat, jež se dále ověřovaly a doplňovaly v polostrukturovaných **rozhovorech s klíčovými informátory** (viz seznam v Příloze 9.2). Prezentované informace vyjadřují zkušenosti, názory a představy jednotlivých institucí, respektive jejich zástupců. Vzhledem k omezenému rozsahu výzkumu nebylo možné vnímaný stav dále ověřovat. K úvodnímu diskusnímu setkání je nutné poznamenat, že přes pozvání se diskuse nezúčastnili zástupci Policie, pozvaní pracovníci některých odborů Úřadu městské části Praha 7 a škol.

Kapitola je rozdělena do tří částí. První z nich se věnuje **rizikům/problémům** soužití na úrovni každodenní interakce obyvatel městské části. Diskutovány jsou zejména konkrétní tematické oblasti, které klíčoví aktéři identifikovali v průběhu rozhovorů. Rizika a problémy jsou diskutovány z pohledu tří **tematických oblastí**: (1) sociální skupiny, (2) místa, oblasti a aktivity, (3) činnost institucí. Ve druhé části věnujeme pozornost **potenciálům a pozitivním stránkám** soužití, které se váží k vymezeným tematickým oblastem. Analyzovány jsou ve vztahu k sociálním skupinám cizinců a jejich charakteristikám a zároveň místům, oblastem a aktivitám, kolem nichž probíhá a rozvíjí se interakce, nebo které jsou spojovány s koncentrací cizinců, a také ve vztahu k činnosti institucí. Třetí část představuje vyhodnocení rizik/problémů a potenciálů/pozitivních stránek podle vymezených tematických oblastí.

5.1 Vnímaná rizika a problémy v soužití

Tato část identifikuje rizika a problémy v soužití z pohledu klíčových informátorů. Nejdříve jsou diskutovány skupiny cizinců, u nichž jsou aktuálně vnímána možná rizika a případně i potřeba intervence ze strany institucí. Akcentovány jsou odlišnosti dané státní příslušností, kulturou, věkem a migrační generací a přístupem k sociálním službám. Ve druhé části jsou prezentovány problémy a rizika v místech spojovaných se zvýšenou koncentrací cizinců a jejich intenzivnější interakcí s majoritou a ostatními skupinami cizinců a v oblastech, kde se rozvíjí jak interakce, tak jsou patrné určité segregační tendence (školství, každodenní vzájemné soužití). V třetí části jsou představena rizika a problémy, s nimiž se potýkají různé instituce, a to z hlediska přístupu k agendě integrace cizinců, nástrojů komunikace a spolupráce s cizinci a s ostatními institucemi.

5.1.1 Rizika a problémy v soužití dle sociálních a demografických skupin cizinců

Všichni klíčoví aktéři se v průběhu úvodního diskusního setkání a během následných individuálních rozhovorů shodli na tom, že na území městské části Praha 7 **nejsou problematické skupiny cizinců**. Cizinci v Praze 7 jsou klíčovými aktéry vnímáni jako **součást místní společnosti**. Představují nicméně skupinu, která **vyžaduje větší pozornost z důvodu**

bariér způsobených nedostatečnou znalostí českého jazyka a v případě některých národností rovněž **s ohledem na relativní uzavřenost**. Cizinci z rizikových skupin byly diskutovány z hlediska státní příslušnosti, kulturních odlišností, věku a přístupu ke službám sociálního státu.

Skupiny cizinců, které jsou vnímány jako problematické, anebo vyžadují zvláštní pozornost, byly klíčovými aktéry identifikovány na základě věku, generace migrantů, délky pobytu v Česku, státní příslušnosti a kulturních odlišností a přístupu ke službám sociálního státu.

Státní příslušnost a kulturní odlišnosti

S riziky a problémy byli spojováni především **cizinci ze třetích zemí, převážně z Vietnamu, Ukrajiny a z muslimských zemí**. Vietnamci představují skupinu cizinců podle občanství a země původu, která je v Praze 7 dlouhodobě přítomná. Respondenty je považovaná za vnitřně velmi dobře integrovanou komunitu vyznačující se svojí **relativní uzavřeností** vůči okolí. Úřadu městské části a dalším institucím se dlouhodobě nedaří Vietnamce aktivně zapojit do společenského života a veřejných iniciativ v Praze 7. Vietnamci jsou považováni za specifickou komunitu, se kterou je nutné pečlivěji pracovat s důrazem na jejich oslovení, zaujetí a vtažení do fungování čtvrti. Z rozhovorů vyplynulo, že mezi obyvateli Prahy 7 přetrvávají jisté negativní postoje vůči Vietnamcům s ohledem na jejich dnes již bývalou koncentraci v Pražské tržnici v Holešovicích.

Další skupina, na níž by se podle respondentů měla zaměřit zvýšená pozornost, jsou cizinci z **Ukrajiny**. Za rizikovou je považována jejich **nedostatečná informovanost**, částečně způsobená jazykovou bariérou, jež se projevuje ve specifických oblastech, zejména při vyjednávání pracovně-právních záležitostí, např. na úradech práce. Přestože se na území městské části Praha 7 vyskytuje mnoho ubytoven s vysokým podílem zde bydlících Ukrajinců, **Ukrajinci nejsou spojováni s problémy nebo konflikty**.

Ojedinelé problémy se soužitím a začleňováním dětí ve škole mají cizinci z muslimských zemí. Konkrétně se jednalo o rodiny ze Sýrie. Důvodem je odlišný vzhled a kulturní návyky nahlížené v prostředí obecně negativního postoje české majoritní společnosti vůči muslimům.

Respondenti rovněž poukazovali na to, že mezi místními obyvateli občas **zaznívají negativní názory vůči majetnějším cizincům z Ruska a Číny**, kteří jsou spojováni s proměnami čtvrti v souvislosti s developerskou a investiční činností. Podle klíčových aktérů se ale nejedná o cizince bydlící v Praze 7, ale spíše o vlastníky nemovitostí, kteří je dále pronajímají.

V průběhu diskusního setkání a rozhovorů klíčoví aktéři poukazovali na to, že obyvatelé městské části mají negativnější náhled spíše na Romy než na cizince.

Rozdíly z hlediska věku a generační rozdíly

Z hlediska diferenciací cizinců podle věku jsou za specifickou skupinu považovány **děti s odlišným mateřským jazykem** (dále jen OMJ), které se do Česka přistěhovaly relativně nedávno. Děti se často **potýkají s neznalostí nebo nedostatečnou znalostí českého jazyka** a také s **psychickými problémy** spojenými se socializačním procesem a začleňováním do nového společenského prostředí. Podle klíčových aktérů se nicméně školám a školkám zpravidla **daří včas identifikovat problémy dětí a úspěšně je řešit**.

Dospělí cizinci mají obecně **potíže s nedostatečnou znalostí českého jazyka** a z toho vyplývající jazykovou bariérou při zapojení do lokální společnosti a dostatečnou informovaností o místním dění. Cizinci důchodového věku nebyli obecně vnímáni jako problém nebo riziková skupina. Jistým rizikem může v nejbližší budoucnosti být každodenní život a důchodové **zabezpečení starších generací českých Vietnamců**, kteří se dostatečně neintegrovali do českého prostředí, a to včetně dostačující znalosti jazyka. Ti se nicméně zpravidla mohou opřít o podporu ze strany rodiny a především svých potomků, kteří se tradičně o své rodiče starají.

Přístup k veřejným službám a bydlení

V oblasti sociálních a veřejných služeb¹² byla ve spojení s cizinci zmiňována především otázka **dostupnosti městských bytů**. O městský byt poskytovaný městskou částí mohou požádat cizinci s trvalým i dlouhodobým pobytem v Praze 7. Musí mít ale bydliště v Praze 7 a pobyt musí trvat alespoň 2-3 roky. Městská část Praha 7 má ale k dispozici jen malý počet obecních bytů, jelikož se jich hodně zprivatizovalo.

5.1.2 Rizika a problémy v soužití podle lokalit, témat a aktivit

V této části se zaměříme na rizika a problémy v místech spojovaných s cizinci a jejich intenzivnější interakcí s majoritou a ostatními skupinami cizinců. Dále se zaměříme na rizika a problémy ve školství a každodenním soužití.

Rezidenční koncentrace a školy se zvýšeným počtem dětí s OMJ

Stejně jako analýza dat o cizincích neukázala **žádné výrazné prostorové koncentrace cizinců**, ani rozhovory neukázaly, že by na území městské části Praha 7 existovaly lokality spojované se segregací cizinců. Existují ale místa, která místní považují za lokality koncentrace cizinců nebo která byla spojovaná s jejich přítomností. Nejčastěji je v této souvislosti zmiňována **Pražská / Holešovická tržnice**, která je od roku 1993 kulturní památkou Prahy. Pražská tržnice byla v minulosti spojovaná s **Vietnamci**, kteří zde ve stáncích prodávali zboží a nabízeli své služby. Za nákupy a zábavou jezdili do tržnice lidé nejen z Holešovic, ale i z dalších čtvrtí Prahy. Kromě toho tržnice Vietnamcům sloužila jako místo společenského setkávání, rodinných oslav i oslav významných svátků, jakým je např. Nový rok. Od léta 2019 plánuje vedení hl.m. Prahy revitalizaci tržnice. Součástí přípravy bylo i vyklizení vietnamských stánků během roku 2020. Dnes se ozývají i hlasy, že revitalizace může vymazat jistý specifický a autentický duch místa, který odrážel i vietnamský vklad do utváření tržnice v posledních desetiletích.

Jako místa zvýšené koncentrace cizinců jsou označovány lukrativní **rezidenční komplexy Prague Marina a Marina Island**. Podle jednoho z informátorů zde 45 % nemovitostí vlastní občané s jinou státní příslušností než českou, zejména se hovoří o Rusech a Číňanech. Klíčoví informátoři zdůrazňovali, že jde primárně o vlastníky nemovitostí, kteří byty pronajímají a sami zde nebydlí. V blízké budoucnosti má být v lokalitě Bubny-Zátory postavena nová čtvrť pro 25 tisíc lidí. Předpokládá se přitom, že půjde o čtvrť pro movitější klienty, a to včetně

¹² Držitelé povolení k dlouhodobému pobytu mají **omezenější přístup ke službám sociálního státu**.

cizinců. Takový rozvoj bude mít vliv i na ceny nemovitostí, bydlení a proměny dalších lokalit v městské části Praha 7.

Za místa s vyšší koncentrací cizinců a z toho vyplývajících problémy integrace jsou považovány **základní a mateřské školy se zvýšeným počtem dětí s OMJ**, např. ZŠ T. G. Masaryka na Ortenově náměstí, ZŠ Umělecká a ZŠ a MŠ Tusarova. Na těchto školách je zvýšený počet dětí zejména ukrajinské a vietnamské národnosti.

Školství a vzdělávání dětí cizinců

Za problém integrace, který se nicméně řeší, byl považován proces začleňování dětí s OMJ v základních a mateřských školách. Děti s OMJ se potýkají s **nedostatečnou znalostí češtiny** a z toho vyplývajících problémy ve výuce a také socializaci v kolektivu dětí, což se někdy promítá i do jejich duševního zdraví. Podle informátorky z oblastí školství se bohužel stává, že ekonomické nebo partnerské problémy v rodině dále zhoršují výchozí podmínky pro podporu dětí s OMJ ve škole.

V rámci MČ Praha 7 jsou diskutovány přístupy k dětem s OMJ. Pro děti, které vůbec neovládají český jazyk, je organizován speciální **adaptační kurz**, který trvá tři měsíce až půl roku. Tyto intenzivní kurzy jsou ale organizované jen na dvou ZŠ v Praze (od září 2018 v Základní škole Marjánka v Praze 6 a od září 2019 v Základní a mateřské škole Lyčkovo náměstí v Praze 8). Dítě z Prahy 7 tak absolvuje adaptační kurz na jiné škole a následně se musí zpětně adaptovat zpět v kmenové škole, což pro některé děti znamená mimořádné zatížení. V MČ Praha 7 se nabízejí jen pravidelné odpolední kurzy českého jazyka na šesti ZŠ.

Na nedostatky v systematické podpoře dětí a žáků cizinců s OMJ reagovalo MŠMT úpravou **vzdělávání cizinců v českém jazyce v mateřských a základních školách** od školního roku 2021-2022, a to s cílem poskytovat dostatečnou a potřebám cizinců odpovídající nabídku výuky češtiny jako druhého jazyka ve školách s vyšším zastoupením cizinců.

Problémy se někdy vyskytují v **kommunikaci s rodiči dětí s OMJ**, a to zejména s ohledem na odlišné mentální nastavení a vnímání vzdělávacího systému, který se u nás liší od toho v zemi jejich původu. Při komunikaci s rodiči dětí s OMJ se vyskytují i jazykové bariéry dané neznalostí češtiny, kvůli níž se rodiče špatně orientují v požadavcích a doporučeních školy a v nabídkách pro děti, kam patří doučování, kroužky a volnočasové aktivity.

Každodenní vzájemné soužití

Klíčoví informátoři neidentifikovali v městské části Praha 7 žádný zásadní problém v oblasti každodenních sociálních interakcí cizinců a české majoritní společnosti. Zmiňovali, že **projevy xenofobie a rasismu se objevují pouze ojediněle** a týkají se spíše romské populace než cizinců. Za jisté riziko do budoucna byla považována vnitřní uzavřenost vietnamské komunity, která je považována za velmi specifickou s tím, že je obtížné Vietnamce oslovit a získat pro aktivní zapojení do života místní společnosti.

5.1.3 Rizika a problémy v činnosti institucí

Tato část se věnuje rizikům a problémům v činnosti institucí z hlediska přístupu k agendě integrace cizinců, spolupráce mezi institucemi, nástrojů komunikace s cizinci, informovanosti cizinců a o cizincích a způsobů informování.

Spolupráce mezi institucemi

Dobrá a intenzivní spolupráce mezi úřadem městské části Praha 7 a školami někdy vede k tomu, že namísto toho, aby si vzdělávacích zařízení samostatně zajistila například překlady nebo tlumočení přímým kontaktem na NNO, které tyto služby zajišťují, obrací se na Odbor sociálního začleňování ÚMČ¹³ jako další článek ve zprostředkování, respektive zajištění služby. Odborem sociálního zabezpečení bylo poukázáno na to, že by školy mohly být samostatnější ve vyhledání a zajištění běžných služeb, jako je tlumočení, a tím zjednodušit a urychlit poskytnutí pomoci a podpory cizincům.

Informovanost cizinců/o cizincích a způsoby informování

Za problém je považována **nedostatečná informovanost cizinců o způsobu řešení běžných životních situací**. Týká se to především **nově příchozích cizinců**, kteří zatím nemají dostatečný přehled o místním prostředí a nastavení různých institucionálních systémů, což se týká například školství a je důležité pro včasnou integraci dětí. Nicméně, nedostatečné znalosti mají i cizinci, kteří bydlí v Praze 7 již delší dobu, a to v sociální oblasti (nárok na důchod, sociální dávky, sociální bydlení) a v oblasti pracovně-právních vztahů.

Městská část Praha 7 nabízí na svém internetu informace pro cizince prostřednictvím **speciální sekce Foreigners** (Obrázek 5.1), na níž je odkaz přímo ze záhlaví vstupní stránky. Tato sekce ale existuje pouze v anglickém jazyce, nikoliv už v mateřských jazycích nejpočetnějších cizineckých skupin.

Kromě toho je **odkaz „Informace pro cizince“ v českém jazyce** umístěn ve spodní části internetové stránky ÚMČ Praha 7 v sekci Témata (Obrázek 5.2). Pro cizince bez znalosti češtiny je ale takový odkaz jen **obtížně dohledatelný**, protože je skrytý v rámci obsahu v českém jazyce. Z odkazu je uživatel přesměrován na stránku v češtině „Základní informace pro cizince z Prahy 7“¹⁴, která kromě úvodní informace a kontaktu na odpovědného pracovníka (v češtině) obsahuje odkazy na čtyři jazykové mutace stránky obsahující základní informace pro cizince (struktura úřadu, pobyt, NNO poskytující podporu cizincům, kurzy češtiny, školství, zdravotnictví, sociální systém, kulturní zařízení, MHD, veřejné parky a seznam tísňových telefonních čísel) v angličtině, ruštině, ukrajinštině, vietnamštině (Obrázek 5.3).

¹³ Ze strany informátora z Odboru sociálního začleňování bylo opakovaně zdůrazňováno, že taková podpora není školám poskytována ze strany Odboru vzdělávání a projektového řízení.

¹⁴ <https://www.praha7.cz/temata/cizinci-a-narodnostni-mensiny/zakladni-informace-pro-cizince-z-prahy-7/>

Obrázek 5.1: Modul Foreigners na internetových stránkách MČ Praha 7

PRAHA 7 Welcome Search Contact Czech

Upozornění: Změna otevírací doby úřadu [Více informací](#)

Online Reservation	About Prague 7	Social security system	Residing
Ask a Question	Development	Learning Czech	Public transport
Report a Problem	Point of Single Contact	Health service	Education

News [all news](#)

KORONAVIRUS – information

Consultations for parents

Active Prague 7 – November

Prague 7

Obrázek 5.2: Odkaz na „Informace pro cizince“ na webových stránkách MČ Praha 7

PRAHA 7

[Občan](#)
[Organizace](#)
[Volný čas](#)
[Radnice](#)

[Hledat](#)
[Přihlášení](#)
[Odběr novinek](#)
[Kontakt](#)
[Foreigners](#)

Aktuality [všechny aktuality](#)

MAP děkuje!
6. 1. 2021 v 13:00

Chat pro pečující s poradnou Starám se a pracuji
5. 1. 2021 v 13:20

Jak zatočit se zdravotními následky covidu?
5. 1. 2021 v 10:49

Odběr novinek

Chci dostávat novinky a upozornění např. na blokové čištění emailem:

Přihlásit k odběru

Budete přesměrováni na stránku s nastavením newsletteru.

Umění v ulicích Prahy 7
5. 1. 2021 v 10:45

Koronavirus: Co aktuálně platí?
4. 1. 2021 v 13:41

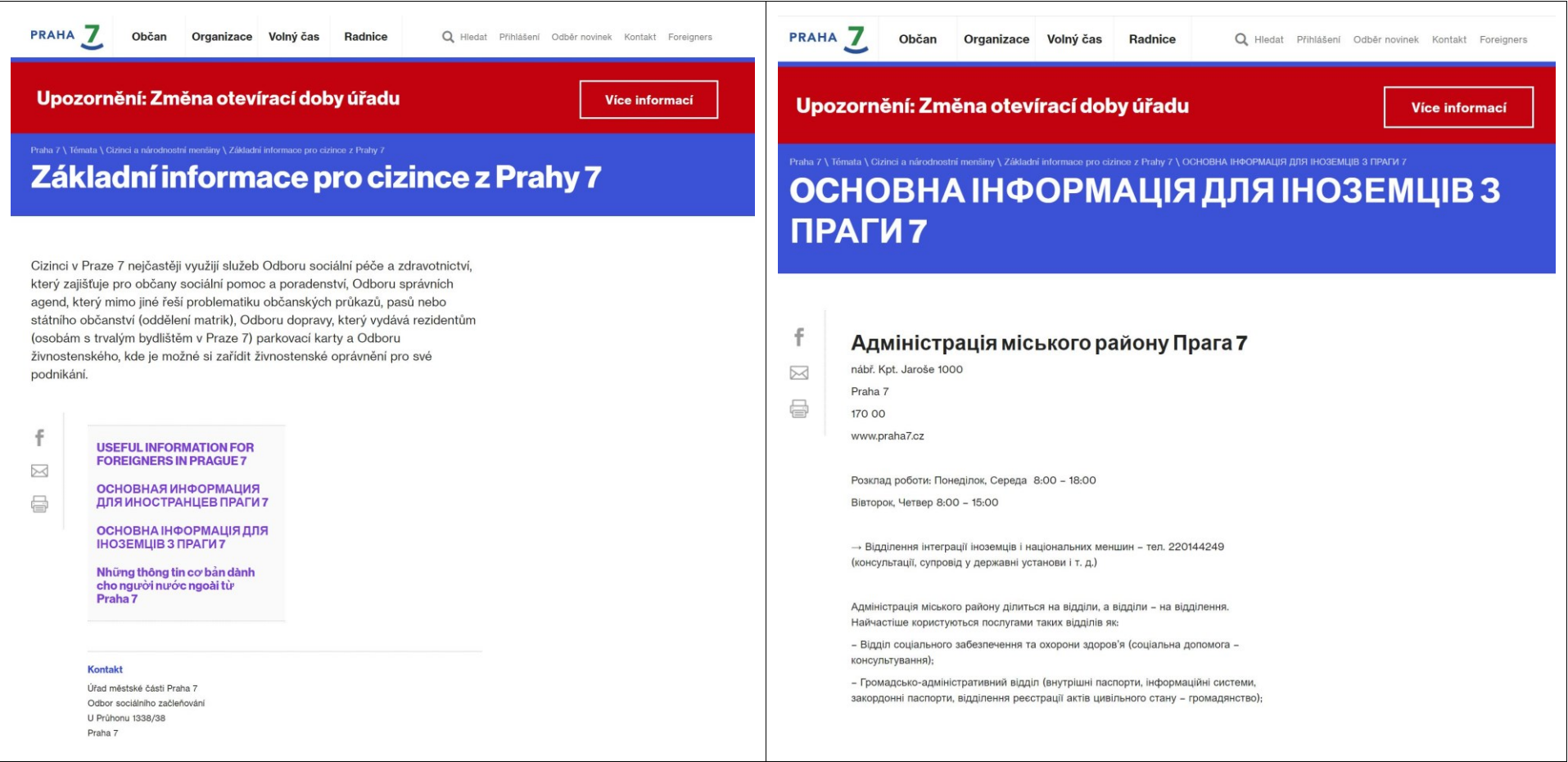

Praha 7 pokračuje v podpoře podnikatelů
23. 12. 2020 v 18:45

Témata [všechna témata](#)

Art District 7	Pomáháme	Informace pro cizince	Odpad
Strategický plán	Otevřená radnice	Lékaři	Úklid
Podporované bydlení	Právní poradna	Pohyb psů	Veřejný prostor

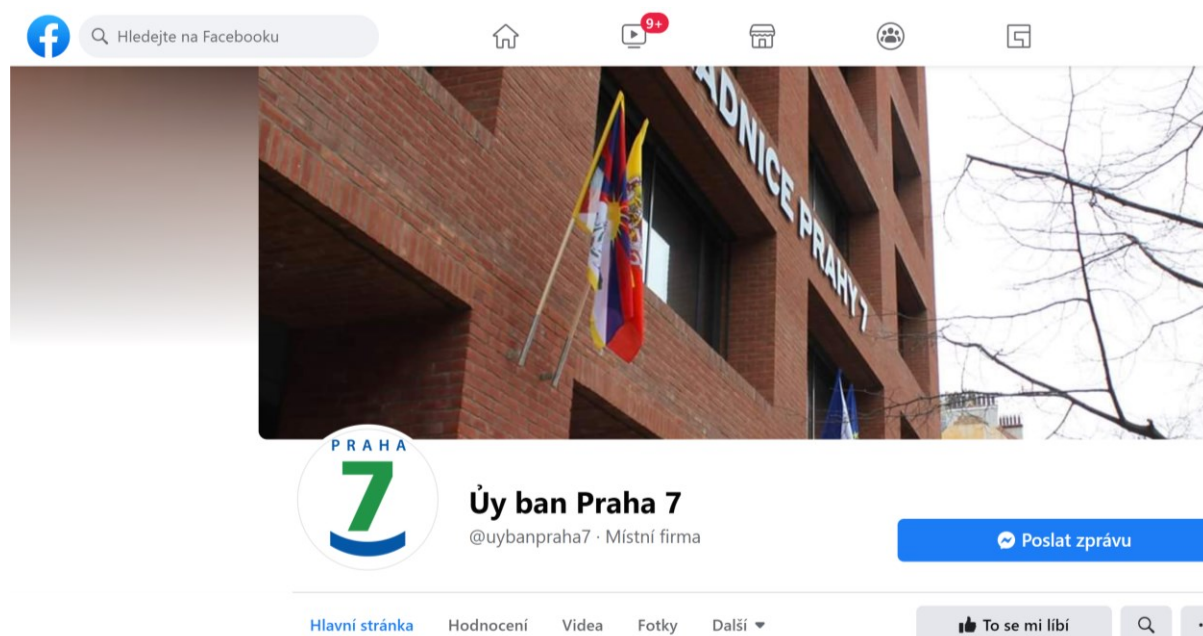
Образек 5.3: Informace pro cizince z Prahy 7

Dalším zdrojem informací pro obyvatele Prahy 7 a potažmo pro zde žijící cizince je místní **časopis Hobulet**. Ten na specifické stránce pro cizince „What’s up“ shrnuje vybrané důležité informace z každého čísla **v angličtině a ukrajinštině** (Obrázek 5.4). Ve vietnamštině jsou pak zveřejněné na specifických facebookových stránkách pro Vietnamce. Podle názoru některých klíčových informátorů je ale jedna stránka s překladem vybraných zpráv pro cizince nedostačující. Nicméně je nutné zdůraznit, že Praha 7 se zařazením specifické cizojazyčné stránky zaměřené na cizince zcela vymyká a dalece překračuje běžnou praxi, kdy ve většina zpravodajů městských částí v Praze informace pro cizince absentují. Kromě informací pro cizince se v roce 2019 časopis Hobulet zaměřil i na prezentaci rozhovorů, reportáží a dalších informací o cizincích v městské části Praha 7. Jde o směřování, jež je vhodné podržet do dalších let.

Městská část Praha 7 kromě výše uvedeného specificky **informuje Vietnamce prostřednictvím facebookových stránek ve vietnamštině** „Úy ban Praha 7“¹⁵ (Obrázek 5.5). Většinu informací tvoří výběr zpráv z časopisu Hobulet a cílené informace, například o konání letního kurzu češtiny. Facebooková stránka Prahy 7 pro Vietnamce slouží k jednosměrné komunikaci ze strany úřadu směrem k vietnamské komunitě. Nefunguje jako diskusní fórum, které charakterizuje mnohostranná výměna a sdílení informací. Proto také informace na facebookové stránce jsou téměř bez lajků a zcela bez komentářů, což nasvědčuje tomu, že někteří Vietnamci informace sledují a zřejmě šíří i dále, ale Facebook pro ně provozovaný ÚMČ Praha 7 aktivně nevyužívají ke vzájemné komunikaci.

Obrázek 5.5: Facebooková stránka MČ Praha 7 ve vietnamštině

Dalším způsobem informování cizinců jsou **letáky**, které jsou buď distribuovány přímo na místa koncentrace cizinců, např. ubytovny, anebo jsou umístěné na nástěnkách městské části a rovněž ve školách. Klíčoví aktéři nicméně poukázali na to, že distribuce letáků nefunguje

¹⁵ https://www.facebook.com/uybanpraha7/?ref=page_internal

Obrázek 5.4: Hobulet: výběr zpráv v angličtině a ukrajinštině

5.2 Potenciály a pozitivní stránky soužití

Tato část se zaměřuje na potenciály a pozitivní příklady v soužití a činnosti institucí, které byly identifikovány v průběhu rozhovorů s klíčovými aktéry. Podkapitola se skládá z tří částí. První část reflektuje rozdělení cizinců podle sociálních skupin, druhá je zaměřena na lokality, témata a aktivity, a třetí pojednává o činnosti institucí.

5.2.1 Potenciály a pozitivní stránky soužití podle sociálních skupin

Klíčové aktéry identifikovali dobře integrované skupiny cizinců, a to podle věku, státní příslušnosti, socio-ekonomického postavení a délce pobytu.

Věk migrantů

Klíčové informátoři poukázali na **nejrychlejší a nejúspěšnější integraci u dětí** cizinců. Ve většině případů se rychle naučí česky a ve škole se začlení do třídních kolektivů. Snadná komunikace dětí cizinců s českými spolužáky ve škole přispívá nejen k navázání vztahů mezi dětmi, ale přispívá i k utváření společenských vztahů mezi rodiči. Klíčoví informátoři považují děti cizinců za zásadní **pojítka dospělých cizinců na místní společnost**.

Státní příslušnost

Z hlediska státní příslušnosti nebyla specificky jmenována žádná skupina, která by se v integračním procesu výrazně lišila od ostatních. Bylo ovšem poukázáno na snadnější integrační proces u cizinců, kteří mluví slovanskými jazyky (ruština, ukrajinština), lépe porozumí češtině a snadněji se ji naučí. Pro cizince ze západních, asijských a afrických zemí je čeština relativně těžší pro porozumění a naučení se.

Socio-ekonomické postavení a délka pobytu

Klíčovými aktéry byl často diskutován socio-ekonomický status cizinců žijících na území městské části Praha 7. Za **bezproblémové a velmi dobře integrované jsou považováni ekonomicky dobře zajištění cizinci, především ze zemí EU a také z USA a Ruska**. Tyto skupiny cizinců byly klíčovými aktéry identifikováni jako „expati s vyšším kapitálem“, „světoběžníci“, „kosmopolitně orientovaní lidé“, kteří mají stabilní zaměstnání a příjem, kvalitní bydlení, přístup k informacím, často se domluví česky, jsou sociálně a kulturně aktivní, nemají problém s integrací a nepotřebují zvláštní péči. Jde o cizince, kteří již dlouhodobě žijí v Česku a do městské části Praha 7 se stěhovali v době, kdy zde bylo cenově dostupnější bydlení. Klíčoví informátoři do budoucna předpokládají další růst podílu cizinců v MČ Praha 7, a to zejména cizinců s vyšším socio-ekonomickým postavením, které do městské části přitáhne zejména plánovaná bytová výstavba, mj. v prostoru nádraží Bubny.

5.2.2 Potenciály a pozitivní stránky soužití podle témat a aktivit

Cizinci prostupují životem celé městské části Praha 7, nejsou mimořádně koncentrováni ve vybraných lokalitách a ani zde nejsou oblasti, kde by naopak absentovali. Jsou **vnímáni jako integrální součást místního multikulturního života**. Mezi oblastmi s nejintenzivnější interakcí a integrací mezi cizinci a původním obyvatelstvem patří školství, vzdělávací aktivity i volnočasové aktivity často provázané na školy. V neposlední řadě se pak Praha 7 vyznačuje poměrně bohatým komunitním životem a komunitní i aktivitami, které zcela přirozeně zahrnují cizince a těží z jejich obohacujícímu přispění k místnímu životu.

Multikulturní Praha 7

Cizinci na území městské části Praha 7 jsou v obecné rovině vnímáni pozitivně a považováni za součást místní společnosti. V odpovědích klíčových aktérů často zaznívalo, že cizinci pozitivně **přispívají ke kulturnímu obohacení a „multikulturnosti“** české společnosti. Kromě bydlících cizinců se v Praze 7 vyskytuje mnoho cizinců jako návštěvníků galerií, divadel, muzeí, objektů současné kultury a umění. Specifický charakter Prahy 7 a zdejších kulturních institucí láká především **kreativní a moderně zaměřené cizince**. V Praze 7 se nevyskytují žádá problémová místa koncentrace cizinců, která by byla spojovaná s konflikty z hlediska soužití cizinců a majoritní společnosti.

Integrace v oblasti školství

Jednou z **prioritních oblastí pro integraci cizinců v Praze 7 je školství**. Právě ve školství dochází podle klíčových informátorů k **nejintenzivnějším aktivitám v socializaci a začleňování dětí s OMJ a jejich rodičů do místní společnosti**.

Zásadní aktivitou v oblasti integrace dětí s OMJ je pravidelné **doučování českého jazyka** žáků-cizinců na základních a mateřských školách městské části Praha 7. Doučování je zajištěno Odborem sociálního začleňování ÚMČ Praha 7 v rámci projektu "Podpora integrace cizinců na území MČ Praha 7" financovaného Ministerstvem vnitra ČR a realizováno smluvními lektory a dobrovolníky koordinovanými organizací Člověk v tísni o.p.s. Kromě toho je před začátkem školního roku, v srpnu, zajišťován dvoutýdenní **intenzivní kurz českého jazyka** pro žáky s OMJ, který v roce 2020 probíhal na ZŠ Strossmayerovo náměstí, pobočka ZŠ Uranie.

Konkrétní příklady dobré praxe ve školách poskytla v rozhovoru zástupkyně ředitele základní školy Umělecká (Umělecká 850, 170 00 Praha 7-Holešovice). V ZŠ Umělecká tvoří děti s OMJ kolem 10 % ze všech žáků školy. V posledních letech jejich počet a podíl narůstá. Nejvíce jsou zastoupeni děti z Ukrajiny, Slovenska, Ruska a Srbska. Pro začleňování dětí s OMJ škola staví na individuálním přístupu ke každému dítěti. Děti s OMJ nejsou pracovníky školy vnímány jako cizinci, ti druzí, nebo odlišní, ale spíše jako **děti, jimž je pozornost věnovat větší pozornost vzhledem k jazykovému znevýhodnění**. Za klíčovou je přitom považována spolupráce s úřadem městské části Praha 7, který financuje pomoc s doučováním dětí s OMJ, již zajišťuje nevládní nezisková organizace Člověk v tísni.

Škola rovněž spolupracuje s neziskovou organizací META, a to v rámci využívání nejrůznějších didaktických a metodologických příruček pro vyučování a začleňování dětí s OMJ. Z hlediska každodenních interakce bylo poukázáno na značný **zájem českých dětí seznamovat se s kulturami a tradicemi svých spolužáků pocházejících ze zahraničí**. Škola se snaží prohloubit

a upevnit vztahy českých dětí a dětí s OMJ, a to pomocí organizování nejrůznějších integračních aktivit. Mezi ně patří například pořádání **multikulturních besídek**. Na škole též probíhají **multikulturní týdny**, například italský, čínský, americký atd., během nichž děti s OMJ připraví spolu s rodiči ukázky kultury a tradic své země, například pohádku ve svém rodném jazyce. Jako příklad byl uveden typický americký svátek Halloween, kdy americké dítě četlo pohádku v angličtině a jeho maminka pro ostatní spolužáky zorganizovala dílny na výrobu ozdob tematicky odpovídajících oslavě tohoto svátku. Během multikulturních týdnů nabízí školní jídelna **specifický jídelníček**, který tematicky koresponduje s probíhajícím týdnem, aby se děti lépe seznámily i s mezinárodní kuchyní.

K interakci mezi dětmi cizinců, respektive dětmi s OMJ a dětmi s češtinou jako rodným jazykem napomáhají také organizované **volnočasové aktivity**. Příklad dobré praxe představila organizátorka kroužku novo-cirkusových dovedností **Cirkusárna**, který probíhá v ZŠ Tusarova¹⁶. Cirkusárna funguje od října 2018 a od roku 2020 do své činnosti **cíleně zapojuje děti z rodin s migrantskou zkušeností**. V roce 2020 zažívala zvýšený zájem, a to včetně dětí cizinců. K tomu přispěla aktivní propagace ve škole i za pomoci dalších informačních kanálů, jako byly letáky na nástěnkách městské části, prostřednictvím nevládních neziskových organizací, sdílením informací přes sousedské spolky, atd. Před vypuknutím pandemie Covid-19 navštěvovalo Cirkusárnu kolem 20 dětí, z nichž devět, tj. téměř polovina, byly děti s OMJ nebo děti ze smíšených rodin. Cirkusárna je sice placeným kroužkem, jenže organizátoři zajistili vyhrazení míst pro děti z rodin ve finanční tísní, které mohou požádat o slevu nebo úplné odpuštění poplatků za kroužek. Městská část Praha 7 navíc rodinám finančně přispívá. Děti navštěvující Cirkusárnu mají pravidelná vystoupení, kde ukazují získané dovednosti. V roce 2019 se uskutečnilo vystoupení na mezinárodním dni migrantů a na akci neziskové organizace Slovo 21 pod názvem „Přece jsme sousedé“.

Komunitní život

Městská část Praha 7 je pro obyvatele atraktivní a přitažlivá z hlediska bohatého komunitního a kulturního života. Klíčoví informátoři velmi pozitivně vnímají zapojení cizinců do sousedských spolků, které považují za vhodné prostředí pro seznamování, navázání kontaktů, upevnění sousedských vztahů, sousedskou výpomoc a sdílení informací v místě bydliště mezi všemi obyvateli včetně cizinců.

Jedním z příkladů sousedských spolků jsou **komunitní zahrady**¹⁷, které v Praze 7 začaly fungovat mezi prvními v Praze. V Praze 7 aktuálně fungují čtyři komunitní zahrady: Prazelenina, MetroFarm, Tygr v petřeli a Botanicula. V komunitních zahradách lidi spojuje společný koníček, respektive pěstování zeleniny. Společné aktivity vyvolávají pocit, že člověk někam patří. Zároveň komunitní zahrady nabízí prostředí, kde lze poznat lidi z okolí, seznámit se s nimi a budovat sousedské vztahy. Díky rozmanitému složení členů z celého světa představují komunitní zahrady na Praze 7 **multikulturní místa**. Cizinci jsou v rámci komunitních zahrad vnímáni jako kulturní obohacení místní společnosti. Například Prazelenina je pěstitelským klubem s kavárnou. Má kolem sta členů, mezi něž patří cizinci z Německa, Francie, Španělska, Polska, Velké Británie, Spojených států amerických, Sýrie, dalších zemí blízkého Východu a afrických zemí.

¹⁶ <https://www.glartent.com/CZ/Prague/358201618281121/Cirkus%C3%A1rna>

¹⁷ <https://www.praha7.cz/komunitni-zahrady-v-praze-7/>

5.2.3 Potenciály a pozitivní stránky v činnosti institucí

Tato část věnuje pozornost potenciálům a dobrým příkladům v činnosti institucí, a to z hlediska přístupu k agendě integrace cizinců a jejich úspěšného začleňování do života české společnosti. Příkladná je spolupráce úřadu městské části Praha 7 se vzdělávacími organizacemi a nevládními neziskovými organizacemi.

Agenda integrace cizinců na ÚMČ Prahy 7

Postup procesu začleňování a integrace cizinců do české majoritní společnosti je organizován a městskou částí realizován **v souladu s koncepcí integrace cizinců na území hl. m. Prahy** (MHMP 2018). **Agenda integrace cizinců** se na úřadu městské části Praha 7 řeší od roku 2014. Některé z integračních aktivit v MČ Praha 7 jsou pozitivně vnímané jako příkladné jinými MČ Prahy, Magistrátem hl. m. Prahy, ministerstvy Vlády ČR a nevládními neziskovými organizacemi¹⁸. Jde zejména o informovanost cizinců prostřednictvím časopisu Hobulet nebo vietnamského Facebooku (podobný zavedla například MČ Praha 11).

Mezi současné **priority integrace** cizinců Úřadu městské části Praha 7 patří (1) komunikace s cizinci a jejich informovanost, (2) služby pro cizince – tlumočení, doprovody a poradenství a (3) školství, které je považováno za zásadní oblast integrace zasluhující mimořádnou pozornost. Vedle zajištění **doučování češtiny pro žáky** s OMJ na základních školách a intenzivního prázdninového kurzu češtiny městská část Praha 7 nabízí rovněž **kurz českého jazyka pro dospělé cizince**.

Dříve se ÚMČ Prahy 7 aktivně snažil o zapojení migrantů do veřejného života prostřednictvím na ně zaměřených komunitních setkání „Voice of Foreigners“, jež se konaly dvakrát ročně. Tento přístup v posledních letech nahradil důrazem na **mainstreaming**, tj. řešení agendy integrace jako průřezové, tj. bez explicitního vyčleňování akcí a aktivit cílených na cizince. Integračním záměrům městské části Praha 7 dominuje důraz na integraci informační, spíše než pořádání kulturních a komunitních akcí. Praha 7 je tímto přístupem specifická a otázkou je, zda tímto způsobem posiluje efektivitu a cílenost integračních snah nebo se spíše ochuzuje o synergie z využívání rozmanitých praktik.

Oblast integrace cizinců v rámci Úřadu městské části Praha 7 zabezpečuje **Odbor sociálního začleňování**, a to v rovině koncepční, informovanosti cizinců a poskytování služeb pro cizince. Vedle toho poskytuje i podporu školským zařízením v oblasti doučování češtiny pro žáky s OMJ. Odbor sociálního začleňování očekává vyšší angažovanost Odboru vzdělávání a projektového řízení v aktivní podpoře integračních aktivit ve školských zařízeních. Mezi těmito odbory však podle sdělení informátorů nefunguje ideální spolupráce a komunikace „nese známky citelných rezerv“.

¹⁸ Viz příručky Jak komunikovat s veřejností o migraci a integraci? <https://metropolevsech.eu/wp-content/uploads/2020/09/P%C5%99%C3%ADru%C4%8Dka-Jak-komunikovat-s-ve%C5%99ejnost%C3%AD-o-migraci-a-integraci.pdf> (Jurečková 2018) nebo Doporučení pro obce v oblasti integrace cizinců (Čerychová a kol., 2020).

Spolupráce se vzdělávacími zařízeními

Klíčoví informátoři z oblasti školství a vzdělávání **pozitivně hodnotili spolupráci městské části se školskými zařízeními**. Podle jejich výpovědí je podpora škol a školek za strany městské části Praha 7 koncepčnější a ucelenější, než je tomu u jiných městských částí v Praze. Velmi pozitivně je vnímán **otevřený přístup, aktivní spolupráce a pohotovost poskytnout podporu**. MČ Praha 7 využívá podporu Ministerstva vnitra ČR v rámci projektu "Podpora integrace cizinců na území MČ Praha 7", z něhož hradí **doučování českého jazyka** a na šesti ze sedmi škol a pořádání dvoutýdenního **intenzivního kurzu českého jazyka** pro žáky s OMJ, jež se koná před začátkem školního. Některé školky mají své vlastní projekty na výuku češtiny.

Pozitivním příkladem je rovněž spolupráce městské části Praha 7 s organizací Nová škola, o.p.s., která zajišťuje doučování dětí s OMJ v knihovnách. Spolupráci s otevřenou a podpůrnou radnicí velmi pozitivně vnímali pracovníci organizace YMCA Praha, která na území městské části Praha 7 provozuje nízkoprahový klub Dixie. Klub nabízí doučování pro děti, mládež a mladé dospělé od 6 do 26 let. Rovněž organizuje a realizuje vzdělávací a volnočasové aktivity. Mezi návštěvníky s cizí státní příslušností patří většinou rusky a ukrajinsky mluvící děti a vietnamské děti.

Spolupráce s organizacemi nevládního neziskového sektoru

Klíčoví informátoři poukazovali na velmi **intenzivní spolupráci městské části Praha 7 s nevládními neziskovými organizacemi**, které poskytují podporu v různých oblastech integrace cizinců. Úřad městské části a jeho Odbor sociálního začleňování se tak **vedle vlastní činnosti může opřít o rozvinutou síť služeb** poskytovaných nevládními neziskovými organizacemi.

Integrační centrum Praha (ICP) se podílí na zajišťování překladů a zároveň usnadňuje komunikaci cizinců s úřady a dalšími institucemi, a to poskytnutím a zajištěním doprovodu tlumočníka a/nebo interkulturního pracovníka. Odbor sociálního začleňování ÚMČ Praha 7 oceňuje **přínosy interkulturní a terénní práce** zajišťované ICP pro komunikaci s cizinci. Z informací poskytnutých Integračním centrem Praha (ICP 2020, s. 13-14) bylo zjištěno, že klienti ICP z MČ Praha 7 ze **služeb poskytovaných ICP** využívají nejčastěji poradenství (71,38 % klientů), poskytování obecných informací (60,97 %), kurzy českého jazyka (29,37 %) a tlumočení a doprovody (12,27 %). Mezi nejčastější témata, která řeší patří otázky spojené s pobytem v ČR (55,02 %), pracovním trhem (10,41 %), nostrifikacemi a vzděláváním (6,69 %), sociálním zabezpečením (5,20 %), zdravím a zdravotnictvím (4,09 %), a bydlením (3,72 %). Praha 7 přitom nijak nevybočuje z kontextu ostatních městských částí Prahy (ICP 2020, s. 47).

V oblasti pobytového, pracovního a sociálního poradenství pro své občany s cizí státní příslušností spolupracuje městská část Praha 7 se **Sdružením pro integraci a migraci (SIMI)** a **Centrem pro integraci cizinců (CIC)**. Otázky spojené se sociálním poradenstvím se na území městské části Praha 7 řeší ve spolupráci s **Organizací pro pomoc uprchlíkům (OPU)**. Jazykové kroužky pro cizince nabízí **Centrum pro integraci cizinců (CIC)** v blízkém Karlíně a **Integrační centrum Praha (ICP)** v centru Prahy. Školy a školky velmi intenzivně spolupracují s organizací **META, o.p.s.**, která metodicky podporuje pedagogy a učitele, jimž nabízí školení. Tlumočení pro místní školy a školky nabízí organizace **InBáze, z.s.** Při zajišťování výuky českého jazyka pro žáky s OMJ ve školách spolupracuje městská část Praha 7 s individuálními lektory i nevládními neziskovými organizacemi jako je organizace **Člověk v tísni**.

5.3 Vyhodnocení

Tato část představuje vyhodnocení výše zmíněných rizik/problémů a potenciálů/příkladů dobré praxe v interakci, soužití a integraci, a to podle sociálních skupin cizinců, lokalit jejich koncentrace, tematických oblastí a aktivit, v jejichž průběhu dochází k intenzivní interakci cizinců a členů majoritní společnosti. Vyhodnocení se také zaměřuje na činnost institucí, které jsou přímo zaměřené na integraci cizinců nebo jejich činnost s agendou integrace souvisí.

5.3.1 Problémy a potenciály v soužití podle sociálních skupin

Na území městské části Praha 7 nebyly identifikovány **žádné problematické skupiny cizinců**. Občané s cizí státní příslušností jsou vnímáni pozitivně a považováni za kulturně obohacující součást místní společnosti. S jistými riziky jsou spojováni Vietnamci, kteří působí dojmem kulturně a mentálně uzavřené komunity, kterou je obtížné oslovit a stimulovat k zapojení do místního společenského života. Vnímání Vietnamců místními obyvateli ovlivňuje jejich dlouholeté spojení se stánkovým prodejem v Pražské tržnici v Holešovicích. S Ukrajinci je spojována nedostatečná informovanost a jazykové bariéry při řešení specifických životních situací na úřadech. Specifické postoje se projevují k cizincům z muslimských zemí, kteří jsou často identifikovatelní kvůli odlišnému vnějšímu vzhledu a jsou spojováni s kulturními a mentálními odlišnostmi od české společnosti.

Z hlediska věkových skupin se **pozornost zaměřuje především na děti s OMJ**. Ty jsou na jednu stranu vnímány pozitivně, jelikož se zpravidla během relativně krátké doby zvládají naučit český jazyk, zapojit se do výuky ve školách a školkách a zprostředkovat kontakty mezi rodiči a majoritní společností. V individuálních případech se u těchto dětí častěji vyskytují psychické problémy z důvodu obtíží při začleňování do nového prostředí. Z hlediska jazykové vybavenosti byli pozitivně vnímáni cizinci slovanských národností, pro které je díky jazykové blízkosti slovanských jazyků snadnější zvládnout český jazyk.

Pro některé skupiny představuje jistá rizika omezený přístup ke službám sociálního státu. Cizinci s krátkodobým pobytem a povolením k dlouhodobému pobytu mají v některých aspektech omezenější přístup ke službám sociálního státu, a to na rozdíl od cizinců s povolením k trvalému pobytu nebo obyvatel s původem v zahraničí ale již s českým občanstvím. Z hlediska délky pobytu v Česku byli pozitivně vnímáni cizinci, kteří již delší dobu na českém území pobývají ve srovnání s **nově příchozími cizinci, kteří mají zatím nedostatečný přehled o místním prostředí a fungování společnosti**.

V souvislosti se socio-ekonomickým postavením byli za bezproblémové a velmi dobře integrované považováni finančně soběstační a dobře zajištění cizinci ze států EU, Severní Ameriky a Ruska. S jistými **riziky z hlediska soužití byl spojován proces gentrifikace**, na němž se majetnější cizinci podílejí investicemi do bydlení, zejména pořízením luxusních nemovitostí v nových bytových komplexech, často za účelem dalšího pronájmu, což vede ke zvyšování cen nemovitostí, vytlačování původního obyvatelstva, a může části Prahy 7 postupně proměnit v lokality s exkluzivním bydlením jen pro vybrané obyvatele s vyšším socio-ekonomickým statusem.

5.3.2 Problémy a potenciály v soužití podle lokalit, témat a aktivit

Cizinci prostupují životem celé městské části Praha 7, nejsou mimořádně koncentrováni ve vybraných lokalitách a ani zde nejsou oblasti, kde by naopak absentovali. Jsou vnímáni jako **integrální součást místního multikulturního života**. Bezproblémové a nekonfliktní soužití se týká i ubytoven, kde žije větší počet dělníků z Ukrajiny. S jistými riziky pro soudržnost místní společnosti je spojován zvýšený podíl vlastníků s cizí státní příslušností v luxusních bytových komplexech Prague Marina a Marina Island. Cizinci zde představují důležitý faktor gentrifikace, která může narušovat místní soužití. S podobnými obavami je nahlíženo i na plánovanou čtvrť Bubny-Zátory.

Oblastí s **nejintenzivnější interakcí a integrací** mezi cizinci a původním obyvatelstvem patří **školství, vzdělávací aktivity i volnočasové aktivity** často provázané na školy. Některá rizika jsou spojována se základními a mateřskými školami se zvýšeným počtem a podílem dětí s OMJ (např. ZŠ T. G. Masaryka na Ortenově náměstí, ZŠ Umělecká, ZŠ Tusarova). Některé děti, které dostatečně neumějí česky, se potýkají s psychickými potížemi vzhledem k nesnázím v procesu vstupu do a přizpůsobování se novému prostředí. U některých cizinců se projevují nesnáze v komunikaci s rodiči, a to především vzhledem k jazykové bariéře a kulturním odlišnostem a z toho vyplývající nedostatečné informovanosti. Xenofobie, rasismus a neporozumění se mezi dětmi s OMJ a českými dětmi projevuje ve školách a školkách jen ojediněle. Pozitivní stránkou v oblasti školství je nabídka multikulturních aktivit na řadě škol (multikulturní týdny, besídky, ochutnávky mezinárodní kuchyně, apod.), které pomáhají při začleňování dětí cizinců. Pozitivně byly také vnímány vzdělávací a volnočasové aktivity pro děti s OMJ (např. Cirkusárna, doučování českého jazyka v knihovnách).

V neposlední řadě se Praha 7 vyznačuje poměrně **bohatým komunitním životem** a komunitními aktivitami, které zcela přirozeně zahrnují cizince a těží z jejich obohacujícího přispění k místnímu životu. Cizinci se v místech svého bydliště často zapojují do sousedských spolků. Jako příklad dobré praxe byly například uváděné komunitní zahrady, které jsou mezi cizinci velmi oblíbené.

5.3.3 Pozitiva a problémy v činnosti institucí

Velkým pozitivem je v Praze 7 **dlouhodobá zkušenost městské části s řešením otázek integrace cizinců**, aktivní přístup, jasné stanovené cíle a priority, a snaha rozvíjet a zlepšovat agendu integrace cizinců, která se zde řeší již od roku 2014. V tomto kontextu působí nepříznivě vzájemný vztah mezi odbory ÚMČ, a to zejména Odboru sociálního začleňování a Odboru vzdělávání a projektového řízení, kdy je přístup druhého zmíněného **k problematice výuky žáků s OMJ a obecně k integraci hodnocen jako váhavý a nedostatečný**. Od školního roku 2021/2022 se nicméně na základě iniciativy MŠMT ČR rozběhne nový systém organizace a financování jazykové přípravy pro žáky cizince, kdy každá **škola, která má podíl cizinců 5% a vyšší** z celkového počtu žáků školy, musí poskytovat **jazykovou přípravu**. Otázkou je připravenost škol, kvalitní personální zabezpečení a dostatek finančních zdrojů. Půjde o **výzvu, která bude mj. vyžadovat oporu ze strany ÚMČ Praha 7** prostřednictvím těsné součinnosti a spolupráce odborů sociálního začleňování a vzdělávání a projektového řízení.

Za pozitivní stránku v činnosti institucí byla označena **otevřenost a aktivní spolupráce městské části se vzdělávací zařízeními** a dalšími institucemi v oblasti vzdělávání (např. YMCA,

Nová škola, o.p.s.). Ze strany městské části bylo poukázáno na ne vždy dostatečnou samostatnost některých škol a školek při zajišťování překladů nebo hledání tlumočnicků.

Jisté rezervy jsou v informování cizinců a poskytování informací o cizincích. Internetové stránky městské části Praha 7 nabízejí specifický modul Foreigners s informacemi pro cizince v angličtině. Kromě toho web Prahy 7 nabízí stručné základní informace pro cizince v angličtině, ruštině, ukrajinštině a vietnamštině. Tyto informace ale nejsou součástí modulu pro cizince, odkaz na ně je skrytý mezi tématy v českém jazyce a **bez znalosti českého jazyka jsou ve struktuře webu obtížně dohledatelné**. Přitom jsou nejužitečnější pro nově příchozí cizince, kteří zpravidla čelí významné jazykové bariéře.

Místní časopis Hobulet věnuje cizincům jednu stránku s překladem důležitých aktualit z čísla v angličtině a ukrajinštině, přičemž varianta ve vietnamštině je zveřejňována prostřednictvím specifických facebookových stránek MČ Praha 7 pro Vietnamce. Klíčovými informátory nebyl tento rozsah informovanosti cizinců považován za dostatečný. Cizincům chybí především **informace o tom, jak postupovat v konkrétních životních situacích**, např. krátký návod na to, jak začít podnikat, nebo jak přihlásit dítě do školky/školy, jak podat daňové přiznání, kdo má nárok na sociální bydlení, o jaké sociální dávky je možné požádat, apod.

Pozitivem a velkým potenciálem pro integrační proces je velmi **aktivní spolupráce městské části Praha 7 s nevládními neziskovými organizacemi**, a to zejména s Integračním centrem Praha, Sdružením pro integraci a migraci, Organizací pro pomoc uprchlíkům, Centrem pro integraci cizinců, InBáze, META, Člověk v tísni, a dalšími.

6 Hlavní aktéři a jejich aktivity zaměřené na cizince na území městské části Praha 7

Kapitola analyzuje **institute a jejich aktivity**, které jsou spojené s agendou integrace cizinců na území městské části Praha 7. Kapitola se skládá ze tří částí. První část popisuje činnost organizací zřízených hlavním městem Prahou, organizací zřízených městskou částí Praha 7, nevládní neziskové organizace a organizace spadající pod státní správu. Druhá část hodnotí vývoj institucionálního prostředí s cílem poukázat na problémy a potenciály, které je potřeba reflektovat při vytváření integračních aktivit na území městské části Praha 7. Shrnutí a celkové vyhodnocení hlavních aktérů integrace cizinců je obsahem třetí části.

Základní přehled o institucích spojených s agendou integrace cizinců jsme získali během úvodního diskusního setkání na úřadu MČ Praha 7. Podrobný vhled do činnosti a aktivit konkrétních organizací poskytly provedené polostrukturované rozhovory s klíčovými aktéry. Informace o činnosti organizací jsme rovněž získali z dalších zdrojů, zejména z webových stránek organizací.

6.1 Institute zaměřené na cizince na území městské části Praha 7

6.1.1 Institute zabývající se integrací cizinců zřízené hlavním městem Praha

Hlavním dokumentem, podle kterého česká metropole usměrňuje proces integrace cizinců na svém území je **Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců** (dále jen Koncepce). Byla schválena v roce 2014 a pravidelně se aktualizuje. Pro její systematické naplnění a dodržování její aktuálnosti se každoročně vytváří Akční plán. Realizaci Akčního plánu a plnění cílů pražské koncepce každoročně hodnotí Zpráva o naplňování Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců a jejího Akčního plánu. Aktuální pražská koncepce pro období 2018–2021 stanovuje hlavní priority v oblasti integrace cizinců (MHMP 2018), jimiž jsou:

- Informovanost
- Vzdělávání
- Přístup migrantů k sociálním a návazným službám
- Soužití majoritní společnosti a migrantů

Za cílovou skupinu pražské koncepce jsou primárně považováni cizinci ze třetích zemí, kteří dlouhodobě a legálně pobývají na území Česka, a zároveň migranti ze zemí EU, kteří mají problémy s integrací do české společnosti.

V rámci MHMP se otázkami integrace cizinců zabývá **Oddělení národnostních menšin a cizinců**, které spadá pod odbor Kancelář ředitele MHMP. Cílem tohoto oddělení je koordinace činnosti všech aktérů zapojených do procesu integrace cizinců, jejich spolupráce a naplňování integračních aktivit, které jsou v souladu s hlavními prioritami Koncepce.

Klíčovým aktérem explicitně zaměřeným na koordinaci integrace cizinců na území hl. m. Prahy je **Integrační centrum Praha** (dále jen ICP). ICP je nezisková organizace, která byla založena v roce 2012 hlavním městem Prahou za účelem realizace a koordinace integračních opatření na území hlavního města Prahy. Cílem ICP je efektivně koordinovat integrační aktivity, navazovat spolupráce mezi neziskovým sektorem, místní samosprávou a MHMP. ICP poskytuje veškeré služby zdarma, a to z důvodu financování ze zdrojů Azylového, migračního a integračního fondu EU, Ministerstva vnitra ČR a Magistrátu hlavního města Prahy.

Cílovou skupinou ICP jsou cizinci ze třetích zemí, kteří legálně a dlouhodobě pobývají na území Česka. ICP poskytuje služby poradenství, nabízí kurzy českého jazyka, zajišťuje tlumočení a doprovody, zabývá se také síťováním, resp. vytváří prostor pro setkávání aktérů na poli integrace cizinců na lokální úrovni za účelem sdílení zkušeností. V české metropoli je takovým prostorem Regionální poradní platforma (dále jen RPP). Členové ICP se aktivně podílejí na aktualizacích Konceptu a přípravě Akčních plánů pro její plnění. ICP se velmi intenzivně podílí na realizaci tzv. Projektu obcí Ministerstva vnitra ČR, kde ve spolupráci s jednotlivými městskými částmi připravuje a pořádá nejrůznější aktivity zaměřené na integraci cizinců.

V rámci realizace integračních aktivit spolupracuje ICP s partnerskými neziskovými organizacemi, jimiž jsou InBáze, z.s., Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s., Poradna pro integraci, z.ú. a Sdružení pro integraci a migraci, o.p.s., META, o.p.s., SEA-L, z.s., Multikulturní centrum Praha, o.p.s., Slovo 21, z.s. a další. Mezi partnery ICP patří také městské části, jimiž v současné době jsou Praha 3, Praha 4, Praha 7, Praha 10, Praha 12, Praha 13, Praha 14 a Praha-Libuš. I když ICP nemá na území městské části Praha 7 svoji pobočku, jeho interkulturní pracovníci zde intenzivně působí. ICP klade důraz na oboustrannost integračního procesu a proto je jeho činnost zacílená i na českou majoritní společnost. Například v rámci projektu „Salad Bowl of Prague“ pořádá ICP komentované procházky pro všechny obyvatele metropole, a to po místech souvisejících s historií a současností migrace v Praze. Češi tak mají možnost se osobně setkat s aktivními cizinci, spolu s nimi zažít jejich kulturu, zvyky a tradice a vzájemně se inspirovat.

Další institucí zřízenou městem, která vzhledem ke své činnosti přichází často do styku s cizinci, i když ve své agendě nemá integraci jako prioritní cíl, je městská policie. **Obvodní ředitelství Městské policie Praha I** působí ve třech městských částech (Praha 1, Praha 6 a Praha 7). Za hlavní prioritní oblasti jsou považovány zejména veřejný pořádek, ochrana bezpečnosti osob a majetku, problematika bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Místní policisté plní úkoly spojené s dohledem nad dodržováním obecně závazných právních předpisů o ochraně veřejného pořádku, dodržováním pravidel občanského soužití, odhalováním přestupků a také ukládáním a vybíráním pokut za jejich páchaní. Podle zkušenosti městské policie v Praze 7, městská část s cizinci problémy nemá.

6.1.2 Městská část Praha 7 a instituce jí zřízené

Agenda integrace cizinců se na **Úřadě městské části Praha 7** (dále jen ÚMČ Praha 7) řeší od roku 2014. Hlavními prioritami městské části v oblasti integrace cizinců jsou komunikace s cizinci a jejich informovanost, služby pro cizince a oblast školství. Městské části se daří zachovávat otevřený přístup k cizincům. Snaží se zlepšovat svoji činnost v oblasti integrace. K tomu mimo jiné již několikátým rokem využívá zapojení do Projektu obcí a dalších projektů

Ministerstva vnitra zaměřených na integraci cizinců na lokální úrovni. Podpora ze strany Ministerstva vnitra ČR přitom představuje hlavní zdroj finanční podpory aktivit zaměřených na integraci cizinců. Radnice usiluje o zapojení cizinců do veřejného života. Dříve se pořádaly setkání s cizinci pod názvem „Voice of Foreigners“. Ty se aktuálně již nekonají, a to vzhledem k malému zájmu cizinců a důrazu politické reprezentace na mainstreaming, tj. integraci cizinců do běžných aktivit veřejného života ve městské části. Agendu integrace cizinců na ÚMČ Praha 7 má primárně v gesci **Odbor sociálního začleňování**. Odbor nabízí a zprostředkovává kurzy doučování českého jazyka, zajišťuje poradenství, tlumočení a doprovody a poskytuje informace ve více jazycích. Odbor sociálního začleňování rovněž zabezpečuje oblast začleňování dětí cizinců a specificky žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) ve školských zařízeních v MČ Praha 7. Podle vyjádření by v této oblasti očekával vyšší angažovanost a spolupráci s Odborem vzdělávání a projektového řízení.

Oblast školství je v městské části Praha 7 považována za významnou prioritu v oblasti integrace cizinců. Podle vyjádření klíčového informátora z Odboru sociálního začleňování k původní verzi této zprávy nejde však o oblast nejdůležitější, a navíc v rámci integrační agendy spadá pod prioritu informovanosti a komunikace. Podle našeho názoru není vhodné oblast integračních aktivit ve školství omezit pouze na otázky informovanosti a komunikace. Ve **školských zařízeních** je mimořádná pozornost věnována doučování českého jazyka a dalším aspektům vzdělávání dětí s OMJ. Městská část Praha 7 zřizuje celkem 9 mateřských škol a 7 základních škol. Kromě toho zde působí základní umělecká škola, jejímž zřizovatelem je Magistrát hl. m. Prahy, a jedna církevní mateřská a základní škola. Na území sousední MČ Praha-Troja, jež se součástí obvodu Praha 7, funguje jedna mateřská a jedna základní škola.

Podle výroční zprávy za školní rok 2019/2020 navštěvovalo **mateřské školy** v Praze 7 211 dětí s OMJ, z nichž 68 dětí ze zemí EU (nejvyšší zastoupení má Francie a Maďarsko) a 143 dětí ze třetích zemí (nejvyšší zastoupení má Slovensko, Vietnam a Ukrajina). Z celkového počtu dětí s OMJ (211) potřebuje doučování českého jazyka celkem 173 dětí, z toho 19 dětí s úplnou neznalostí ČJ, 78 dětí s nedostatečnou znalostí ČJ a 76 dětí se znalostí ČJ s potřebou doučování.

Podle výroční zprávy za školní rok 2019/2020 navštěvovalo **základní školy** na Praze 7 302 dětí s OMJ, z nichž 79 dětí ze zemí EU (nejvyšší zastoupení má Slovensko, Bulharsko a Rumunsko) a 223 dětí ze třetích zemí (nejvyšší zastoupení má Ukrajina, Vietnam, Rusko a Srbsko). Z celkového počtu dětí s OMJ (302) potřebuje doučování českého jazyka celkem 15 dětí, z toho 61 dětí s úplnou neznalostí ČJ, 107 dětí s nedostatečnou znalostí ČJ a 76 dětí se znalostí ČJ s potřebou doučování.

V městské části se pořádají aktivity zaměřené na začleňování dětí s OMJ i během jejich volného času, a to pomocí nejrozličnějších kroužků. Jde například o kroužek cirkusových dovedností **Cirkusárna**, který již několikátým rokem funguje v ZŠ Tusarova. Cirkusárna funguje na principu solidarity a podpory sdílení dovedností, a to i mezi dětmi samotnými. I díky finanční podpoře městské části rodinám dětí je v Cirkusárně vždy vyhrazeno i několik míst pro děti z rodin ve finanční tísní.

6.1.3 Nevládní neziskové organizace a další instituce

Na území hlavního města Prahy poskytuje své služby velké množství nevládních neziskových organizací (dále jen NNO), jejichž kompletní seznam a popis jejich činnosti lze najít na

webovém portálu hl. m. Prahy „Metropole všech“¹⁹. V této části však věnujeme pozornost těm NNO, které působí na území městské části Praha 7 a/nebo spolupracují s městskou částí Praha 7 a aktivně se podílejí na zajišťování integračních aktivit na jejím území. Svoji činností tak doplňují integrační aktivity a služby pro cizince, jež nabízí Odbor sociálního začleňování ÚMČ Praha 7.

Metodologickou a pedagogickou podporu školám a školkám v Praze 7 poskytuje nezisková organizace **META, o.p.s.** Mezi aktivity patří školení učitelů pomocí vlastních metodických a výukových materiálů, poskytování metodologických příruček pro výuku dětí s OMJ, doučování češtiny, vzdělávací workshopy a poradenství v oblasti školství. META také nabízí různé druhy poradenství.

Ve školách působí organizace **Člověk v tísni**, která zajišťuje kroužky českého jazyka pro děti s OMJ ve školách a školkách, a to s podporou projektu „Podpora integrace cizinců na území městské části Praha 7“, jehož nositelem je ÚMČ Praha 7 a který je financován z projektu obcí MV ČR. Vzdělávací a volnočasové aktivity pro děti a mladé lidi nabízí **YMCA Praha** v nízkoprahovém klubu Dixie a **Nová škola, o.p.s.** organizuje a realizuje doučování dětí s OMJ v městské knihovně.

InBáze, z.s. kromě kurzů českého jazyka a programů pro děti a mládež poskytuje tlumočení a služby v oblasti sociálního, právního a psychologického poradenství, a to jak pro dospělé, tak i pro rodiny s dětmi. Jazykové kroužky také organizuje a realizuje **Centrum pro integraci cizinců, o.s.**

Poradenství v různých oblastech života cizinců vedle Odboru sociálního začleňování ÚMČ Praha 7 nabízí rovněž nevládní neziskové organizace jako **Sdružením pro integraci a migraci** (sociální, právní, pracovní a psychosociální poradenství) nebo **Organizací pro pomoc uprchlíkům** (sociální poradenství).

6.1.4 Státní správa

Obyvatelé s cizí státní příslušností bydlící na území městské části Praha 7 si vyřizují povolení k pobytu na Oddělení pobytu cizinců **Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR** (dále jen OAMP MV ČR) na pracovišti v Praze 6 v ulici Žukovského 888/2, které působí pro Prahu-Východ, Prahu-Západ, Prahu 1, 2, 3, 6 a 7. Všichni zahraniční studenti (nejen bydlící na Praze 7) si vyřizují pobytové záležitosti na jediném studentském pracovišti OAMP MV ČR na Hládkově v Praze 6.

Na území městské části Praha 7 v současné době působí jedno kontaktní pracoviště **Úřadu práce**, které má na starosti státní sociální podporu, oblast podpory nezaměstnaných, oblast sociálních dávek a dávek v hmotné nouzi apod. Z rozhovorů s klíčovými aktéry jsme zjistili, že někteří cizinci při návštěvě pobočky úřadu práce využívají služeb neziskových organizací (doprovod interkulturního pracovníka a tlumočení), a to z důvodu nedostatečné znalosti českého jazyka. Klíčový informátor z ÚMČ Praha 7 naopak zdůraznil, že většina cizinců je samostatných a podporu interkulturních pracovníků nepotřebuje. Oblast zprostředkování zaměstnání, evidenci uchazečů a zájemců o zaměstnání zajišťuje Úřad práce – kontaktní pracoviště Praha 8 v Libni.

¹⁹ www.metropolevsech.eu

6.2 Institucionální prostředí integrace cizinců na území městské části Praha 7

Schválení Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců v roce 2014 stimulovalo aktivnější zapojení městské části Praha 7 v oblasti integrace občanů cizí státní příslušnosti a to v souladu s prioritami pražské koncepce. Původně se otázkami integrace cizinců na ÚMČ Praha 7 zabývalo Oddělení integrace a národnostních menšin. Od reorganizace na začátku roku 2020 otázky integrace spadají do gesce Odboru sociálního začleňování. Agendě integrace cizinců je podle klíčového informátora vyhrazen zhruba třetinový úvazek jednoho zaměstnance. Klíčoví aktéři pozitivně vnímají tuto změnu, neboť původní název podle jejich vypovědí vyvolával pocity segregace.

Činnost Odboru sociálního začleňování v oblasti integrace cizinců se **odvíjí od naplňování Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců** a jejího Akčního plánu, a to s ohledem na specifika městské části Praha 7.

Mezi hlavní aktivity patří:

- podpora a hledání forem zlepšení soužití různých etnik a napomáhání jejich začlenění do společnosti,
- poskytování základního sociálního poradenství a terénní sociální práce,
- spolupráce s neziskovým sektorem při zprostředkování služeb pro cizince (poradenství, tlumočení, doprovody),
- zásobování informačních kanálů ÚMČ informacemi v různých jazykových verzích,
- vytváření prostoru pro komunikaci, spolupráci a poznávání různých kultur a identit,
- navrhování projektů v sociální, vzdělávací a kulturní oblasti, směřující k multikulturnímu soužití,
- organizace a realizace vzdělávacích a volnočasových aktivit,
- účast na vzdělávacích akcích, aplikace poznatků v praxi,
- spolupráce s koordinátorkou oddělení integrace cizinců MHMP a s poradci jednotlivých MČ při řešení strategických otázek integrace cizinců.

Městská část **pravidelně připravuje projektové a grantové žádosti a získává finanční podporu** od Ministerstva vnitra ČR v rámci **Projektu obcí** i z dalších zdrojů. S projekty, které dlouhodobě a opakovaně úspěšně realizuje má bohaté zkušenosti. V rámci realizace projektů v oblasti integrace cizinců městská část Praha 7 **spolupracuje s některými nevládními neziskovými organizacemi**, zejména Integračním centrem Praha, META a Člověk v tísni.

Rostoucí počet dětí cizinců ve školách a školkách nastartoval **vytváření integračních strategií a využívání integračních praktik a aktivit v oblasti školství**. V počátcích řešila každá škola otázky začleňování dětí cizinců individuálně a svépomocí. Postupem času se vedení základních a mateřských škol začalo zapojovat se do projektů a žádat o podporu prostřednictvím grantů zaměřených na podporu integrace dětí cizinců. V mateřských školkách a základních školách se postupně začala vyučovat čeština pro cizince a pořádat další aktivity zaměřené na integraci. V posledních letech je většina škol podporována ÚMČ Praha 7 v rámci projektu „Podpora integrace cizinců na území městské části Praha 7“, který je financován Ministerstvem vnitra ČR. **Školení pedagogů a poskytnutí metodologické podpory** v rámci speciálních kurzů poskytovaných organizací META usnadnilo přístup k výuce dětí s OMJ a pomohlo najít správné postupy k jejich úspěšnému začleňování.

6.3 Shrnutí a vyhodnocení institucionálního prostředí a hlavních aktérů integrace cizinců

V prvé řadě je potřeba ocenit **otevřený přístup městské části Praha 7 k občanům cizí státní příslušnosti**, kteří **nejsou považováni za cizince, ale za součást místní společnosti**, což poukazuje na rovný přístup a absenci diskriminace. Na druhou stranu se k cizincům přistupuje jako k sociální skupině, které je **potřeba věnovat více času a která vyžaduje více pozornosti a porozumění**, což svědčí o realistickém přístupu v procesu integrace cizinců, který nezanedbává jejich specifické potřeby (jazyková bariéra, neznalost prostředí a fungování místní společnosti atd.).

Integraci cizinců je věnována mimořádná pozornost, a to jak úřadem městské části, školami, tak i dalšími organizacemi. Městská část se aktivně věnuje řešení otázek integrace cizinců v souvislosti s **naplňováním celopražské koncepce integrace cizinců** od jejího prvního schválení v roce 2014. Nastavení konkrétních cílů a jasných priorit městské části Praha 7 v oblasti integrace cizinců, které jsou v souladu s Koncepcí, pomáhá agendu integrace cizinců zlepšovat, přizpůsobovat aktuálním potřebám a rozšiřovat nabídku služeb pro migranty, kteří našli v Praze 7 svůj nový domov.

Dlouhodobé úspěšné zapojení do projektu obcí Ministerstva vnitra ČR otevírá městské části nové možnosti v organizaci a realizaci rozmanitých forem integračních aktivit, zajistit potřebnou podporu školám a vzdělávacím aktivitám zaměřeným na děti s OMJ, a podporu dalších institucí zaměřených na integraci. Městská část velmi intenzivně **spolupracuje se školskými zařízeními a s organizacemi nevládního neziskového sektoru**. V oblasti školství je aktuálně mimořádný důraz kladený na vzdělávání dětí a žáků s OMJ.

Přestože městská část Praha 7 zlepšuje již od počátku velmi dobře nastartovanou cestu k úspěšné integraci cizinců, lze identifikovat některé oblasti, které si zaslouží větší pozornost. **Jisté rezervy lze spatřovat v informovanosti cizinců**. K té by přispěla přehlednější organizace internetových stránek městské části s jasným směřováním na cizojazyčné mutace z titulní strany. Z hlediska obsahu by bylo vhodné doplňovat rady, instrukce a příklady, jak postupovat v konkrétních životních situacích. Dlouhodobým a nelehkým úkolem je hledat cesty pro oslovení některých cizineckých komunit (např. Vietnamců) a jejich stimulace pro lepší zapojení do místní společnosti.

7 Shrnutí hlavních zjištění a doporučení vedení městské části Praha 7

Závěrečná část nejdříve shrnuje hlavních zjištění s důrazem na problémy, rizika, potenciály a příklady dobrého soužití. V druhé části nabízí doporučení zaměřená na aktivity a praktiky městské části Praha 7, jí zřízených organizací a organizací a institucí jejichž činnost může ÚMČ Praha 7 ovlivnit.

7.1 Shrnutí hlavních zjištění

Počet a struktura cizinců v Praze 7

Ke konci roku 2019, respektive k 1.1.2020 bylo v MČ Praha 7 evidováno 8 061 cizinců, což bylo o 38 % víc než v roce 2012, kdy to bylo 5 836 obyvatel s cizím státním občanstvím. Dynamika růstu počtu a podílu cizinců na populaci městské části je obdobná jako v celé Praze. Stejně jako v Praze, také v MČ Praha 7 rychleji rostl počet a podíl cizinců z EU oproti cizincům ze třetích zemí. Zatímco v Praze byl v roce 2019 podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu 15,8 %, **v MČ Praha 7 to bylo 17,8 %** (patnáct pražských městských částí má podíl cizinců ještě vyšší než je v Praze 7).

Struktura cizinců z hlediska státního občanství se v MČ Praha 7 výrazně neliší od celopražského průměru. **Nejpočetnější jsou občané Ukrajiny** se 17,4% podílem. V porovnání s celopražským průměrem jich v MČ Praha 7 žije méně, stejně jako občanů Rumunska, Bulharska nebo Číny. Naopak se zde **koncentruje relativně více cizinců ze států Západní Evropy (především z Německa a Francie) a USA**. Prakticky shodný s Prahou je podíl občanů Ruska a Vietnamu. Podíl cizinců z EU a ESVO na celkovém počtu cizinců v MČ Praha 7 byl k 31.12.2019 38,6 %, což je v celopražském kontextu mírně nadprůměrný podíl (v Praze jde o 34,8 %). MČ Praha 7 koncentruje více cizinců ze starých členských států EU, především ze Spojeného Království, Itálie, Německa či Francie. Cizinců ze třetích zemí bylo na území MČ Praha 7 nejvíce z Ukrajiny, Ruska, Vietnamu, USA, Kazachstánu a Číny.

V porovnání s celkovou populací se cizinci v MČ Praha 7 vyznačují podstatně **nižším podílem dětí do 15 let**, velmi malým zastoupením seniorů ve věku 65 let, a naopak podstatně vyšším zastoupením ve věkové kategorii 25-44 let. Vyšší je i zastoupení dospívajících a mladých dospělých ve věku 15-24 let.

Rozmístění cizinců na území MČ Praha 7 a rizika segregace

Analýza segregace ukázala, že **cizinci jsou poměrně rovnoměrně rozmístění** po celém území městské části Praha 7. Vyšší nerovnoměrnost vykazují pouze Vietnamci, a i ta se mezi lety 2012 a 2019 snížila a je nižší než v jiných částech Prahy. Žádné základní sídelní jednotky (ZSJ) v městské části nevykazují hodnoty pro extrémní nebo vysokou koncentraci cizinců. Pouze ve dvou ZSJ jsou střední koncentrace cizinců v důsledku ubytovacích zařízení (Staré Holešovice) a nově postavených bytových komplexů obývaných cizinci s vyšším až vysokým sociálním statusem (Holešovický přístav).

I když v současnosti **k rezidenční segregaci cizinců nedochází**, z preventivního hlediska je nezbytné průběžně monitorovat a vyhodnocovat situaci na trhu s bydlením z hlediska územních koncentrací cizinců a také vnímání těchto koncentrací majoritní populací. Jisté riziko v městské části Praha 7 představuje spojování **koncentrace cizinců v nově postavených bytových komplexech**, zejména v bývalém přístavu, se specifickými skupinami investorů z Ruska a Asie. Nová bytová výstavba, přestavba Pražské (Holešovické) tržnice a plánovaná výstavba městské čtvrti Bubny-Zátory jsou populací a vybranými aktéry spojovány s procesem gentrifikace a potažmo změnou charakteru života, cenové hladiny, dostupnosti bydlení a služeb vedoucí k postupnému vytlačování místní populace.

Vnímání rizik a potenciálů ve vzájemném soužití majoritní společnosti a cizinců

Cizinci jsou městské části Praha 7 vnímáni jako **integrální součást místního života**. Na území městské části Praha 7 nebyly identifikovány žádné problematické skupiny cizinců. Občané s cizí státní příslušností jsou vnímáni pozitivně a považováni za kulturně obohacující součást místní společnosti. S jistými riziky jsou spojováni Vietnamci, kteří jsou považováni za kulturně uzavřenou komunitu, kterou je obtížné oslovit a stimulovat k zapojení do místního společenského života.

Mezi oblastí s nejintenzivnější interakcí a integrací mezi nově příchozími cizinci a dlouhodobě usídleným obyvatelstvem patří **školství, vzdělávací aktivity a volnočasové aktivity často provázané na školy**. Specifická pozornost se zaměřuje na **děti a žáky s OMJ**, kteří jsou zpravidla velmi aktivním nositelem integrace, jelikož se zpravidla během relativně krátké doby zvládají naučit český jazyk, zapojit se do výuky ve školách a školkách a zprostředkovat kontakty mezi rodiči a majoritní společností. U některých dětí a žáků se častěji vyskytují psychické problémy z důvodu obtíží při začleňování do nového kulturního a sociálního prostředí.

Praha 7 se vyznačuje poměrně **bohatým komunitním životem a komunitními aktivitami**, které zcela přirozeně zahrnují cizince a těží z jejich obohacujícímu přispění k místnímu životu. S jistými riziky pro soudržnost místní společnosti je spojován zvýšený podíl **vlastníků s cizí státní příslušností** v luxusních bytových komplexech Prague Marina a Marina Island, kde cizinci představují důležitý faktor procesu **gentrifikace**, který může narušovat harmonii místního soužití.

Pozitiva a problémy v činnosti institucí

Městská část Praha 7 disponuje **dlouhodobou zkušeností** s řešením otázek integrace cizinců. Vyznačuje se aktivním přístupem, jasně stanovenými cíli a prioritami a snahou rozvíjet a zlepšovat agendu a praktiky integrace cizinců. Pozitivní stránkou v činnosti institucí je **vzájemná otevřenost a aktivní spolupráce městské části se školami a dalšími organizacemi** v oblasti vzdělávání a s nevládními neziskovými organizacemi. Z vyjádření několika klíčových informátorů nicméně vyplynulo, že se odbor sociálního začleňování ÚMČ Praha 7 nemůže opřít o spolupráci s odborem vzdělávání a projektového řízení, který je v oblasti integrace dětí a žáků cizinců v MŠ a ZŠ značně pasivní.

Přestože je městská část Praha 7 uváděna jako dobrý příklad v informovanosti cizinců, i zde lze najít jisté **rezervy a možnosti ke zlepšení v informování cizinců** a poskytování informací o cizincích. **Internetové stránky** městské části Praha 7 sice nabízejí specifický modul Foreigners, ten je ale jen v anglickém jazyce a základní informace pro cizince v dalších jazykových mutacích jsou poněkud skryté mezi odkazy v češtině. Informovanost cizinců by bylo možné zlepšit přehlednější organizací internetových stránek městské části s jasným směřováním na cizojazyčné mutace z titulní strany. Z hlediska obsahu by bylo vhodné doplňovat rady, instrukce a příklady, jak postupovat v konkrétních životních situacích. Potenciál pro intenzivnější, vstřícnější a oboustranně prospěšnou komunikaci mezi cizinci, kteří neovládají češtinu, a majoritní společností nabízí i místní časopis **Hobuleť**, využití Facebooku a dalších sociálních medií a adresnější příprava a distribuce letáků se specifickými informacemi pro specifické adresáty. Dlouhodobým a nelehkým úkolem je hledání účinných způsobů oslovení některých cizineckých komunit (např. Vietnamců) a jejich zapojení do místní společnosti. Pandemie Covid-19 poukázala na význam cílené osobní komunikace a poskytování podpory řešení obtížných osobních situací cizinců prostřednictvím asistence **interkulturních pracovníků** a interkulturních terénních pracovníků.

7.2 Doporučení vedení městské části Praha 7

Doporučení vycházejí z výsledků analýz, informací získaných z diskusního setkání, rozhovorů s klíčovými aktéry a dalších zdrojů.

Cíl I: Zlepšit informovanost cizinců a o cizincích Úřadem MČ Praha 7

Informovanost cizinců je nezbytnou součástí procesu jejich úspěšného začleňování do života majoritní společnosti. Podporu integrace cizinců zprostředkovává dobře fungující úřad městské části včasnou, přehlednou, srozumitelnou a dobře adresovanou informovaností, komunikací a otevřeností vůči všem svým obyvatelům, včetně cizinců. Cílem je dále **rozvinout, zkvalitnit a doplnit v současné době existující způsoby komunikace** úřadu městské části vůči cizincům.

Opatření:

- **Upravit internetové stránky ÚMČ Praha 7** tak, aby se cizinci bez znalosti českého jazyka snadno dostali k potřebným informacím ve vybraných jazycích (v případě MČ Praha 7 jde o angličtinu, ukrajinštinu, ruštinu a vietnamštinu). Konkrétně navrhujeme přesunutí „Základních informací pro cizince z Prahy 7“, které dnes existují ve čtyřech jazykových verzích, do modulu pro cizince „Foreigners“. U odkazu Foreigners zvážit jeho nahrazení bannerem, který by střídavě zobrazoval nápis „Informace pro cizince“ ve vybraných jazykových mutacích. Dále doporučujeme v současnosti existující obsáhlou a dobře strukturované stránky modulu „Foreigners“, která je dostupná jen v angličtině, převést do dalších jazykových verzí s ohledem na počty cizinců nejčastějších národností/jazykových skupin (ukrajinština, vietnamština, ruština).
- S ohledem na nově přistěhované cizince nemající dosavadní zkušenost s životem v Česku postupně **doplnit informace** pro cizince na internetových stránkách městské části Praha 7 o informace týkající se běžných a přitom pro integraci důležitých stránek každodenního

života, a to včetně názorných příkladů praktik a postupů (např. jak přihlásit/zapsat dítě do školy).

- Prostřednictvím **odkazů na externí zdroje** univerzálních informací pro cizince (např. portál hl. m. Prahy Metropole všech²⁰) kontinuálně a včas informovat cizince žijící na území MČ Praha 7 o změnách v zákonech, jejich právech a povinnostech, příležitostech, možnostech a podmínkách získání trvalého pobytu a občanství, varování o rizicích spojených s nelegální činností a/nebo pobytem, a také informování občanů EU o volebním právu v komunálních volbách a nutnosti registrace.
- Průběžně publikovat na internetových stránkách **výsledky realizace Projektů obcí MV ČR** (prezentace, fotogalerie, výzkumné zprávy atd.). Informovat o budoucích záměrech v realizaci Projektů obcí MV ČR s cílem podnítit a získat ke spolupráci aktivní cizince bydlící nebo působící v Praze 7.
- Zvážit **zavedení jazykových mutací vybraných textů publikovaných v místním časopise Hobulet**. Mohou být publikovány pouze **elektronicky** a zprostředkovány prostřednictvím internetových stránek a Facebooku zaměřeného na Vietnamce.
- Posílit **adresnou distribuci letáků** pro cizince žijící na území MČ Praha 7 prostřednictvím odborů ÚMČ, škol a školek a dalších institucí přímo cizincům, klientům těchto organizací, a rovněž hůře přímo oslovitelným skupinám (např. Vietnamcům do večerek, vietnamských restaurací).
- Ve spolupráci s dalšími subjekty se pokusit **hledat cesty a nástroje pro oslovení skupin cizinců**, kteří se zpravidla aktivně nezapojují ani pasivně nesledují dění v místní společnosti. Příkladem je malý „provoz“ na facebookové stránce pro Vietnamce. Praha 7 sdílí tuto otázku s dalšími městskými částmi, jako jsou Praha-Libuš, Praha 12 nebo Praha 11.
- Dále rozvinout využití **interkulturní terénní práce** zaměřené na cílené personalizované poskytování podpory cizincům, a tím jejich integrace do společnosti, a to zejména při jednání s úřady, školami a ve specifických životních a osobních situacích.

Cíl II: Podporovat školy v procesu začleňování dětí s OMJ

Oblast školství a integrace dětí cizinců ve školských zařízeních je významnou prioritou integračních snah v městské části Praha 7. S podporou projektu „Podpora integrace cizinců na území městské části Praha 7“, který je financován Ministerstvem vnitra ČR, je zajišťováno doučování češtiny ve většině základních škol. **Systematické řešení výuky češtiny jako druhého jazyka** zaměřené na děti s odlišným mateřským jazykem (OMJ) ale přinesou až změny od školního roku 2021-2022, kdy musí školy s větším podílem žáků-cizinců kurzy češtiny zajistit. Jde o změnu jež bude vyžadovat **přípravenost škol, kvalitní personální zabezpečení a dostatek finančních zdrojů**, jejichž zajištění bude vyžadovat **oporu ze strany odborů sociálního začleňování a vzdělávání a projektového řízení ÚMČ Praha 7**.

²⁰ <http://metropolevsech.eu/>

Opatření:

- V souladu se záměry MŠMT a MHMP se zaměřit na **podporu ZŠ a MŠ v jejich aktivitách zaměřených na děti a žáky s odlišným mateřským jazykem**, a to zejména s ohledem na aktivity podporující začleňování do místní společnosti, jelikož školy mají mimořádný integrační potenciál.
- Zlepšit vzájemnou **spolupráci a synergie mezi odborem sociálního začleňování a odborem vzdělávání a projektového řízení ÚMČ Praha 7** s cílem plněji využít potenciál školských zařízení v oblasti integrace cizinců.
- Vytvořit pro školská zařízení **seznam NNO**, na něž se mohou obracet s potřebami pro začleňování dětí s OMJ (tlumočení, překlady, doučování češtiny, ad.) s cílem podpořit samostatnost škol a jejich nezávislost na zprostředkování těchto služeb Úřadem MČ Praha 7.
- Ve školských zařízeních posílit **povědomí o sociálním a psychologickém poradenství** s cílem prevence psychických potíží nově příchozích dětí s OMJ do kulturně, společensky a institucionálně odlišného prostředí.

Cíl III: Podporovat zapojení cizinců do místního společenského a kulturního života

Městská část Praha 7 vnímá cizince jako integrální součást místní populace. Mainstreaming integrace cizinců ale neznamena abstrahovat od explicitní práce s cílovou skupinou cizinců. Praha 7 sice opustila akce cílené pro cizince nebo na zaměřené na sbližování cizinců a majoritní společnosti, to ale neznamena, že společenské a komunitní akce nemůže zaměřit na **nově příchozí obyvatele** (což často bývají cizinci, ale nejen) s cílem aktivně je podpořit z hlediska zapojení do místního života. Jazykové a kulturní omezení některé z cizinců hendikepují v jejich komunikaci a sociální interakci v prvních měsících a letech pobytu v Česku. V případě již usazených cizinců je pak výzvou jejich **zapojení do občanských aktivit a politické participace** na rozhodování o rozvoji v městské části Praha 7. Abstrahování od cílové skupiny cizinců nepřispívá k aktivnímu překlenování reálných a/nebo vnímaných rozdílů mezi majoritou a skupinami cizinců a ani nenabízí explicitní možnosti pro sbližování mezi skupinami cizinců.

Opatření:

- Pokračovat ve snaze **oslovit a podchytit aktivní cizince**, spolupracovat s nimi za účelem získání informací o potřebách cizinců a nabídnout jim prostor pro prezentaci vlastních potřeb a problémů (např. skrze otevřené setkání vedení MČ a úředníků s cizinci), pozitivních příkladů zapojení do místního života (např. v měsíčníku Klíč).
- Pokračovat ve snaze o **zapojení** nejaktivnějších cizinců do **rozhodovacích procesů** o směřování místních integračních aktivit, včetně přípravy a realizace aktivit v rámci projektu obcí MV ČR, ale také obecněji strategického a komunitního plánování a rozvoje městské části.
- Pokusit se o a podpořit aktivní **zapojení cizinců do existujících kulturních akcí** (cizinci zváni jako hosté, účastníci, popř. spoluorganizátoři).

- Nazapomínat na **participaci** všech obyvatel, tj. i cizinců, na rozvoji lokalit v MČ Praha 7. S IPR Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy, který zajišťuje participativní projekty, diskutovat možnosti oslovení a stimulace cizinců.
- Pokračovat v úsilí zahrnovat cizince žijící v Praze 7 do článků a rozhovorů v časopise **Hobuleť**, tak jako tomu bylo v roce 2019. Nemusí však jít o explicitní příběhy migrantů, nýbrž o pro čtenáře zajímavá témata, jež mimochodem zprostředkovává osobnost, jež není původem z Česka.

Cíl IV: Rozvoj městské části a rizika gentrifikace a separace v rezidenčních projektech s vysokou koncentrací movitých cizinců

Městská část Praha 7 má značný potenciál pro rozvoj, a to zejména v oblasti nových obytných komplexů. Dosavadní zkušenost ukázala, že některé realizované developerské záměry jsou spojovány s procesem **gentrifikace a separací**, a to včetně cizinců, kteří zde vlastní a obývají značný podíl bytů. Přestože se v současnosti na území městské části Praha 7 nevyskytují žádné mimořádné koncentrace cizinců a ani nedochází k rezidenční segregaci cizinců, doporučujeme průběžně **monitorovat a vyhodnocovat situaci na trhu s bydlením** a vývoj v lokalitách využívaných cizinci, jelikož mohou vést k vnímání symbolických rovin separace, segregace a nerovnosti a narušovat sociální soudržnost místní společnosti.

Opatření:

- **Monitorovat a hodnotit územní koncentrace cizinců** v nově postavených bytových komplexech a vnímání těchto koncentrací majoritní populací, a to zejména s ohledem na rizika rozvinutí procesu gentrifikace, potenciálních sociálních konfliktů a narušení místní soudržnosti.
- Vyvarovat se výstavbě rozsáhlých rezidenčních komplexů, které budou mít **znaky uzavřených komunit** nebo vysokých koncentrací movitých skupin obyvatel, včetně cizinců. V této souvislosti věnovat mimořádnou pozornost plánování a realizaci výstavby v lokalitě Bubny-Zátory.
- Pravidelně monitorovat a hodnotit **vybraná ubytovací zařízení** a rezidenční nemovitosti na území MČ Praha 7, které koncentrují mimořádný počet cizinců registrovaných na jejich adresách.

8 Literatura a zdroje dat

Literatura

- BRABEC, T. (2019) Analýza infrastrukturních potřeb (zaměřená na infrastrukturu vybrané občanské vybavenosti) [0 Demografie]. IPR Praha, 25 s.
- DRBOHLAV, D., MEDOVÁ, L., ČERMÁK, Z., JANSKÁ, E., ČERMÁKOVÁ, D., DZÚROVÁ, D. (2010): Migrace a (i)migranti v Česku. Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme? Praha. Sociologické nakladatelství (SLON).
- ČERNÁ, L. (2020) Výroční zpráva o činnosti základních škol za školní rok 2019/2020. Městská část Praha 7, Úřad městské části Praha 7, odbor vzdělávání a projektového řízení.
- ČERYCHOVÁ, P., FAITOVÁ, M., KALÍKOVÁ, S.H., CHRUDIMSKÁ, B., JELÍNKOVÁ, M., VALENTOVÁ, E. (2020) Doporučení pro obce v oblasti integrace cizinců. Edice: MMR pro obce. Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 79 s.
- ČSÚ (2019) Projekce obyvatelstva v krajích ČR - do roku 2070.
<https://www.czso.cz/csu/czso/projekce-obyvatelstva-v-krajich-cr-do-roku-2070>
- ICP (2020) Integrační centrum Praha v datech (2012-2019). Integrační centrum Praha, 58 s.
- JUREČKOVÁ (2018) Jak komunikovat s veřejností o migraci a integraci? Člověk v tísni, o.p.s. a hl.m. Praha, 31 s.
- KALÍKOVÁ, S.H., ČERYCHOVÁ, P., eds (2020) Manuál lokální integrace migrantů v České republice. Praha, Sdružení pro integraci a migraci.
- KUČEROVÁ, M. (2020) Výroční zpráva o činnosti mateřských škol za školní rok 2019/2020. Městská část Praha 7, Úřad městské části, odbor vzdělávání a projektového řízení.
- MHMP a ICP (2018) Aktualizovaná Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců. Magistrát hl. m. Prahy a Integrační centrum Praha, 58 s.
- SÝKORA, L. (2001): Proměny prostorové struktury Prahy v kontextu postkomunistické transformace. In: Hampl, M. a kol: Regionální vývoj: specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie. Univerzita Karlova v Praze, DemoArt, Praha, s. 127–166.
- SÝKORA, L. (2010) Rezidenční segregace. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta.
- SÝKORA, L., BRABEC, T., ČERMÁKOVÁ, D., FIEDLEROVÁ, K., THU HUONG, H., KUČERA, P., KUŠNIRÁKOVÁ, T., MATOUŠEK, R. (2012) Případová studie rezidenční segregace v Praze-Libuši. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, 80 s.
- SÝKORA, L., BRABEC, T., MATOUŠEK, R. (2013) Sídlní segregace v lokalitě MČ Praha-Libuš. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, 46 s.
- SÝKORA, L., BRABEC, T., ČERMÁKOVÁ, D., FIEDLEROVÁ, K., KUŠNIRÁKOVÁ, T., MATOUŠEK, R., PLAČKOVÁ, A. (2014) Vztahy mezi majoritou, vietnamskou menšinou a dalšími národnostními skupinami v MČ Praha-Libuš. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká

fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, 76 s.

SÝKORA, L., MATOUŠEK, R., BRABCOVÁ, Š., ČANĚK, M., FIEDLEROVÁ, K., PROCHÁZKOVÁ, A., TRLIFAJOVÁ, L. (2015) Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů a Multikulturní centrum Praha, 52 s. ISBN 978-80-7444-041-0 (UK PŘF), 978-80-87615-53-9 (MKC). Dostupné online: http://migraceonline.cz/doc/metodika_identifikace_lokalit_segregace_dvoustrany.pdf [certifikovaná metodika, Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, 2016].

SÝKORA, L., BRABEC, T., FIEDLEROVÁ, K., MEDVECKÁ, Z., ČANĚK, M. (2015) Analýza cizinců v městské části Praha 4. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů a Multikulturní centrum Praha, 73 s.

SÝKORA, L., BRABEC, T., FIEDLEROVÁ, K., VIDÍMOVÁ, S., ČANĚK, M., MEDVECKÁ, Z. (2016) Cizinci na území MČ Praha 11 – analýza stavu. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů a Multikulturní centrum Praha, 81 s.

SÝKORA, L., IGNATYEVA, E., BRABEC, T. (2018) Analýza cizinců na území MČ Praha 5. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, 89 s.

SÝKORA, L., IGNATYEVA, E., BRABEC, T. (2020) Analýza potřeb cizinců na území MČ Praha 11. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, 71 s.

Zdroje dat

Český statistický úřad

Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy

Integrační centrum Praha

Magistrát hlavního města Prahy (Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců pro období 2018–2021)

Ředitelství služby cizinecké policie ČR

Statistiky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, www.msmt.cz

Internetové stránky

www.cicpraha.org

www.clovekvtsni.cz

www.fzsumelecka.cz

www.inbaze.cz

www.inkluzivniskola.cz

www.meta-ops.eu

www.metropolevsech.eu

www.migrace.com

www.praha7.cz

www.praha.ymca.cz

www.saladbowlofprague.cz

9 Přílohy

Příloha 9.1: Seznam účastníků diskuzního setkání

Úvodní diskuzní setkání k projektu “Analýza cizinců na území Městské části Praha 7” s klíčovými aktéry se uskutečnilo 7.10.2020 na ÚMČ Praha 7. Cílem byla vstupní identifikace hlavních témat v oblasti vzájemného soužití a integrace cizinců. Diskuze byla zaměřena na:

- identifikaci vnímaných rizik, problémů a rovněž pozitivních stránek soužití a potenciálů ze strany klíčových informátorů (politická reprezentace a administrativa městské části, Policie, školská zařízení, nevládní neziskové organizace²¹)
- identifikaci hlavních sociálních skupin, které jsou zdroji a předmětem konfliktů, ale také bezproblémového soužití,
- identifikaci témat a lokalit, kolem a v nichž se konflikty nebo potenciální problémy odehrávají, a kde naopak dochází k pozitivní interakci podporující a prohlubující vzájemné soužití.

Informace získané během úvodního diskuzního setkání sloužily pro vypracování témat, na které jsme se následně zaměřili při provedení doplňkových polostrukturovaných rozhovorů.

- Jakob Hurrle – radní v oblasti sociální a zdravotní politiky, národnostní menšin, ÚMČ Praha 7
- Kateřina Jará – specialistka integrace na městských částech, Integrační centrum Praha
- Michal Kryl – vedoucí programů organizace doučování (Rozlety, Společně v knihovně a dobrovolnictví), Nová škola, o.p.s.
- Jakub Kulhánec – koordinátor nízkoprahové sekce, YMCA Praha
- Ondřej Mirovský – radní v oblasti dopravy, integrace cizinců, bezpečnosti, prevence kriminality, ÚMČ Praha 7
- Miroslava Müllerová – zástupkyně ředitele ZŠ Umělecká
- Jakub Nakládal – architekt, vyučující v Nová škola, o.p.s.
- Petra Płachtański – metodik pro oblast case managementu, Odbor sociálního začleňování, ÚMČ Praha 7, vedoucí kroužku v Cirkusárně
- Anežka Polášková – projektová manažerka, Odbor vzdělávání a projektového řízení, ÚMČ Praha 7
- Sylva Svobodová – metodička, Odbor vzdělávání a projektového řízení, ÚMČ Praha 7
- Michaela Šormová – poradkyně v oblasti seniorské politiky, Odbor sociálního začleňování, ÚMČ Praha 7
- Tomáš Taich – referent, Odbor sociálního začleňování, ÚMČ Praha 7
- Blanka Tollarová – Konsorcium NNO

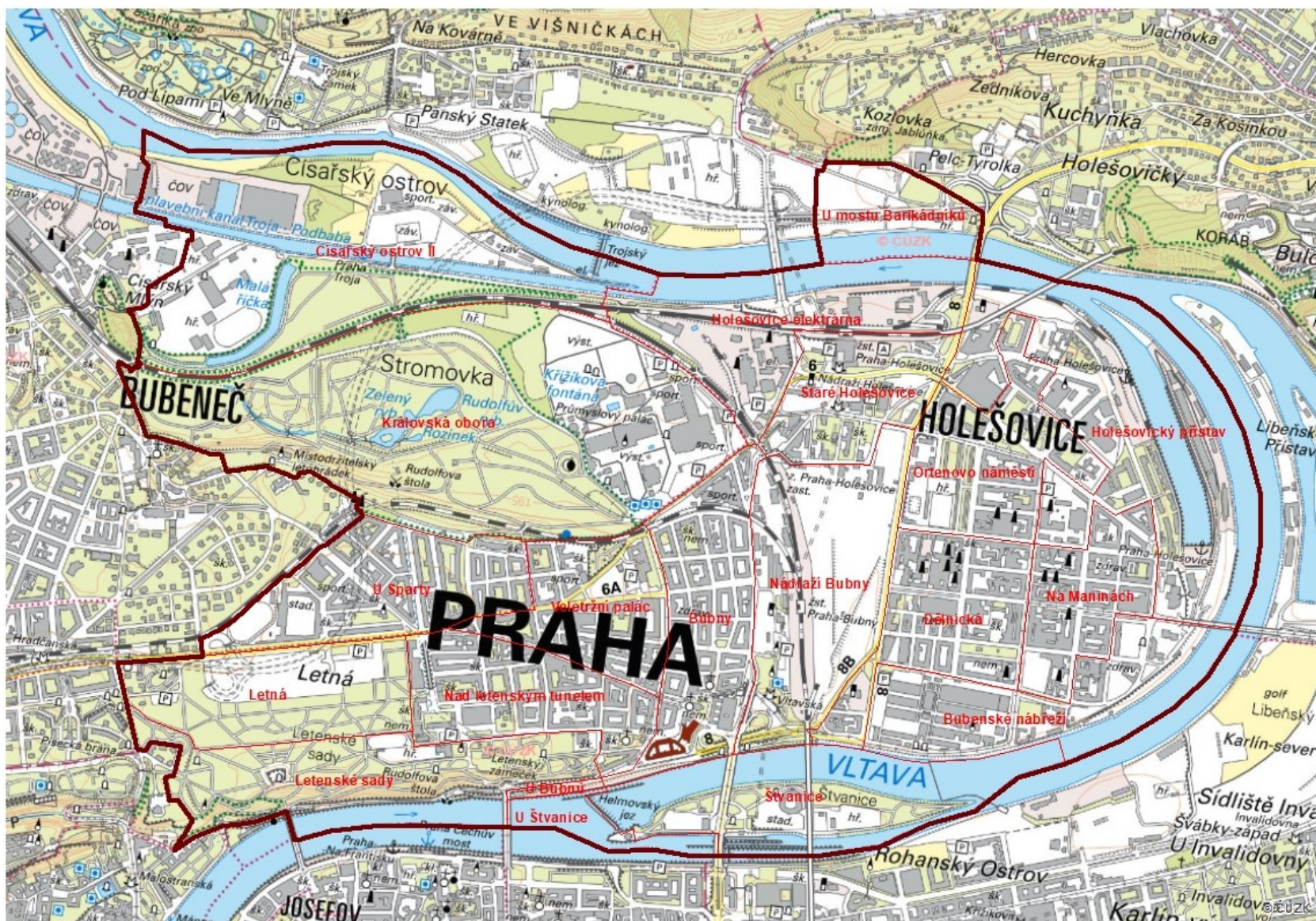
²¹ Přes pozvání se diskuzního setkání nezúčastnili zástupci Policie, některých pozvaných odborů ÚMČ Praha 7 a škol

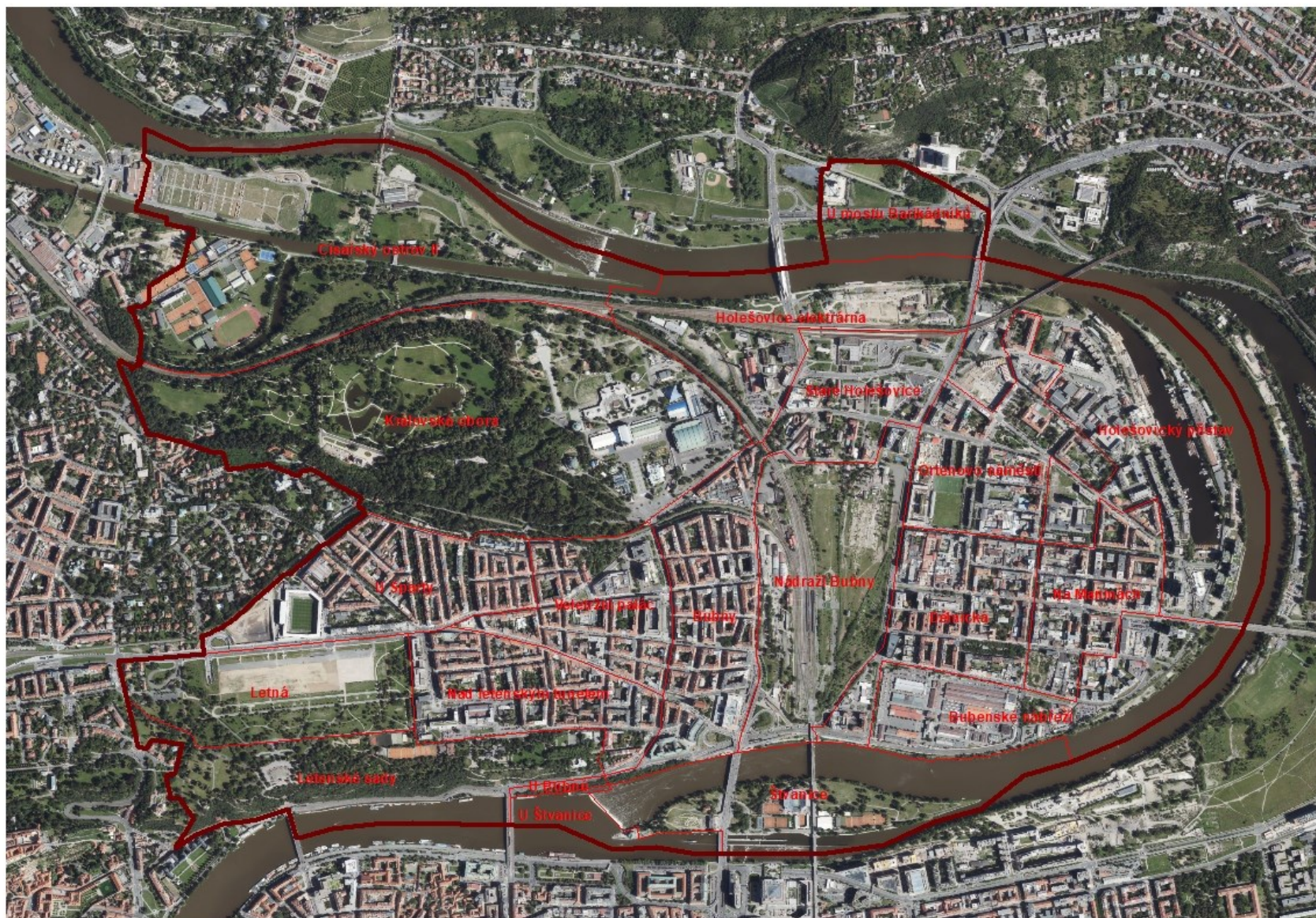
Příloha 9.2: Seznam klíčových informátorů

- Miroslava Müllerová – zástupkyně ředitele ZŠ Umělecká
- Jakub Nakládal – architekt, vyučující v Nová škola, o.p.s.
- Petra Płachtański – metodik pro oblast case managementu, Odbor sociálního začleňování, ÚMČ Praha 7, vedoucí kroužku v Cirkusárně
- Michaela Šormová – poradkyně v oblasti seniorské politiky, Odbor sociálního začleňování, ÚMČ Praha 7
- Tomáš Taich – referent, Odbor sociálního začleňování, ÚMČ Praha 7

Příloha 9.3: Praha 7 - názvy ZSJ

Příloha 9.4: Míry segregace: index segregace a index odlišnosti

Index odlišnosti (dissimilarity) I_d hodnotí relativní rozdíl mezi prostorovým rozmístěním dvou jevů (dvou charakteristik populace nebo dvou skupin obyvatelstva) v rámci vnitřního územního členění města. Index porovnává podíly každé územní jednotky na celku města z hlediska koncentrace obou porovnávaných jevů v dané územní jednotce. Jevy X a Y mohou například představovat obyvatelstvo s občanstvím České republiky a na druhou stranu cizince, nebo obyvatele s odlišnou státní příslušností.

- $I_d = 1/2 \sum |x_i/X - y_i/Y|$
- x_i, y_i = počet příslušníků skupin X a Y v i-té územní jednotce
- X, Y = celkový počet příslušníků skupin X a Y v celém městě
- k = počet územních jednotek v daném teritoriu

Varianty indexu odlišnosti mohou zahrnovat:

- X a Y jsou dvě odlišné subpopulace (občané Vietnamu x občané Ukrajiny)
- X je subpopulace a Y je doplněk do celkové populace (občané zemí EU x občané zemí, které nejsou členem EU)
- X je subpopulace a Y je populace celkem (cizinci x populace celkem; standardizace vůči populaci celkem – index segregace)

Index segregace I_s vychází z indexu odlišnosti, přičemž navíc zohledňuje velikost skupiny X (její podíl na celkové populaci). Využívá se při porovnávání indexů za nestejně velké populace, např. občany Vietnamu a občany České republiky.

- $I_s = I_{Dxn} / [1 - (X / Y)]$
- I_{Dxn} = index odlišnosti mezi skupinou X a celkovou populací Y
- X = celkový počet příslušníků skupiny X v teritoriu
- Y = celkový počet obyvatel v daném teritoriu